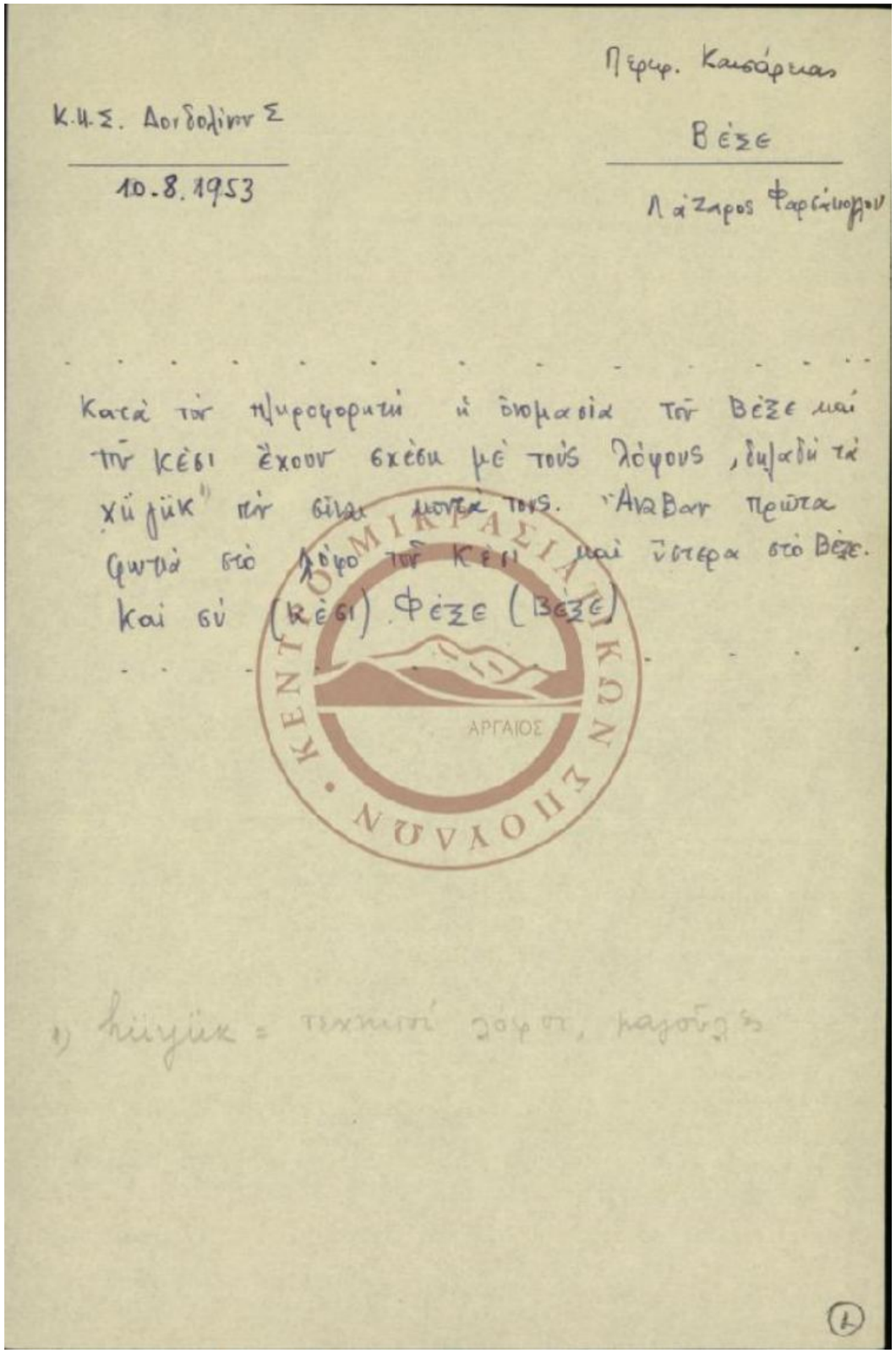

PARTIAL READING

Vekse - research card

KMS archive card

The header of the document gives the name Vekse and the Kayseri region. This page is a handwritten record. I cannot read with certainty all of the lines below the stamp or the date, so I am not offering a word-for-word translation. [Other lines not deciphered.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

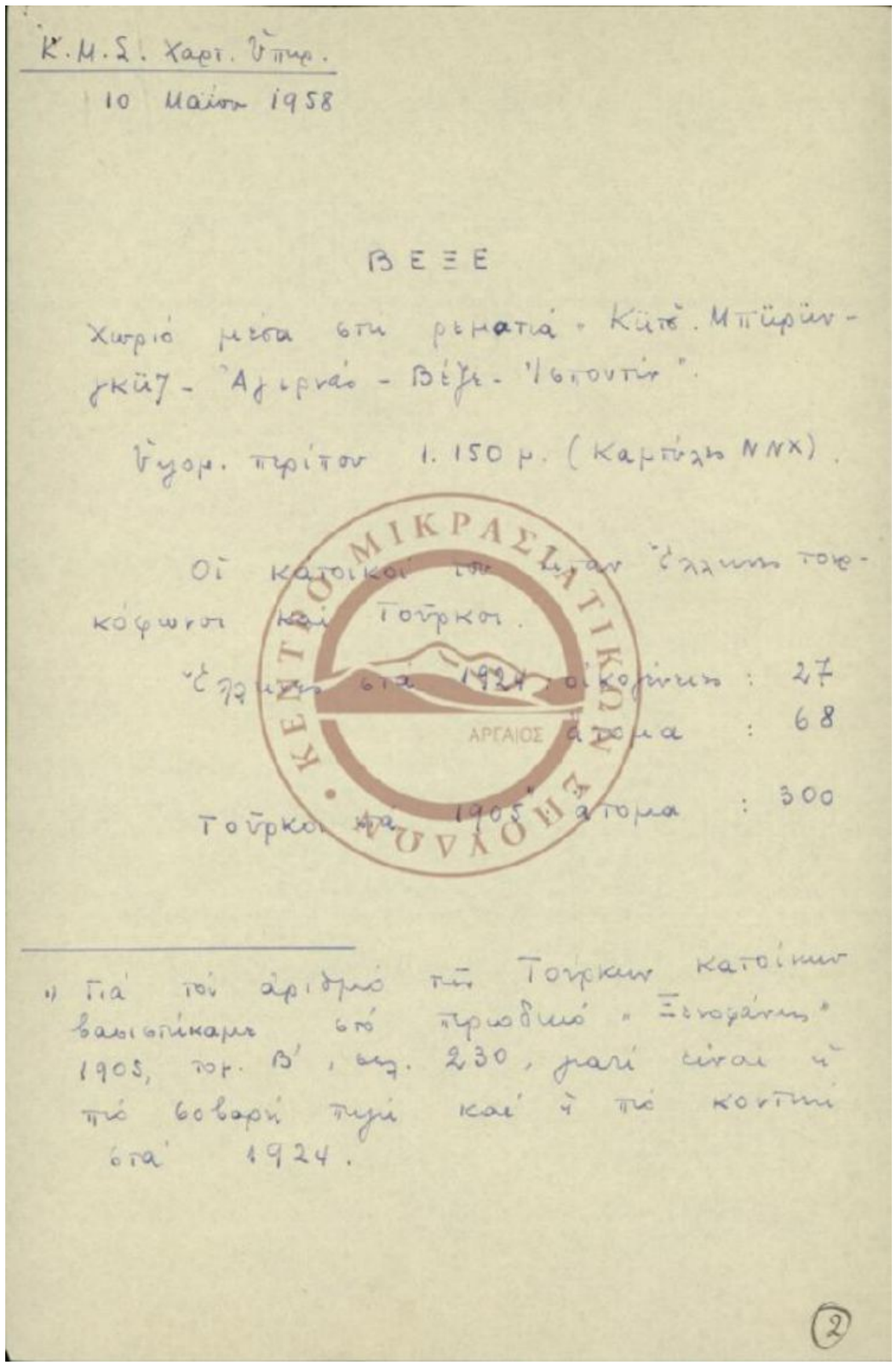
Κ.Μ.Σ. Χαρτ. Υπηρ.
10 Μαΐου 1958

ΒΕΞΕ

Χωριά μέσα στη ρεματιά - Κιτ. Μπύρυν-
γκιύζ - Ἀγιρνάς - Βέζε - Ἰσιτούτιν".

Ὑψομ. περίπου 1.150 μ. (Καρτάλης ΝΝΧ).

Οἱ κάτοικοι ἦσαν ἕλληνες ὀρ-
κόφωνοι καὶ Τοῦρκοι.

Ἕλληνες ἀπὸ 1924: οἰκογένειαι : 27
ἄτομα : 68

Τοῦρκοι ἀπὸ 1905 ἄτομα : 300

---

1) Γιὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν Τούρκων κατοίκων
βασιστήκαμε στὸ περιοδικὸ «Ξενοφάνης»
1905, τόμ. Β', σελ. 230, ποὺ εἶναι ἡ
πιὸ βαρυσήμαντη πηγὴ καὶ ἡ πιὸ κοντινὴ
στὰ 1924.

(2)

PARTIAL READING

Vekse: geography and population

Geography card, 10.05.1958

10 May 1958. Heading: Vekse. “Villages located in the stream valley: Küçük Bürüngüz, Ağırnas, Vekse, Isitin.” “Altitude above sea level approximately 1,150 metres (Kampulos, north-northwest).” “The inhabitants were Greek Orthodox and Turks.” “In 1924, Greek families: 27; persons: 68.” “In 1905, Turkish [Muslim] inhabitants: 300 persons.” Footnote: for the Turkish population, the journal ‘Xenophanis’ of 1905, vol. 2, p. 230 was consulted; this record is said to be closer to 1924 and considered reliable. [A few words are uncertain.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

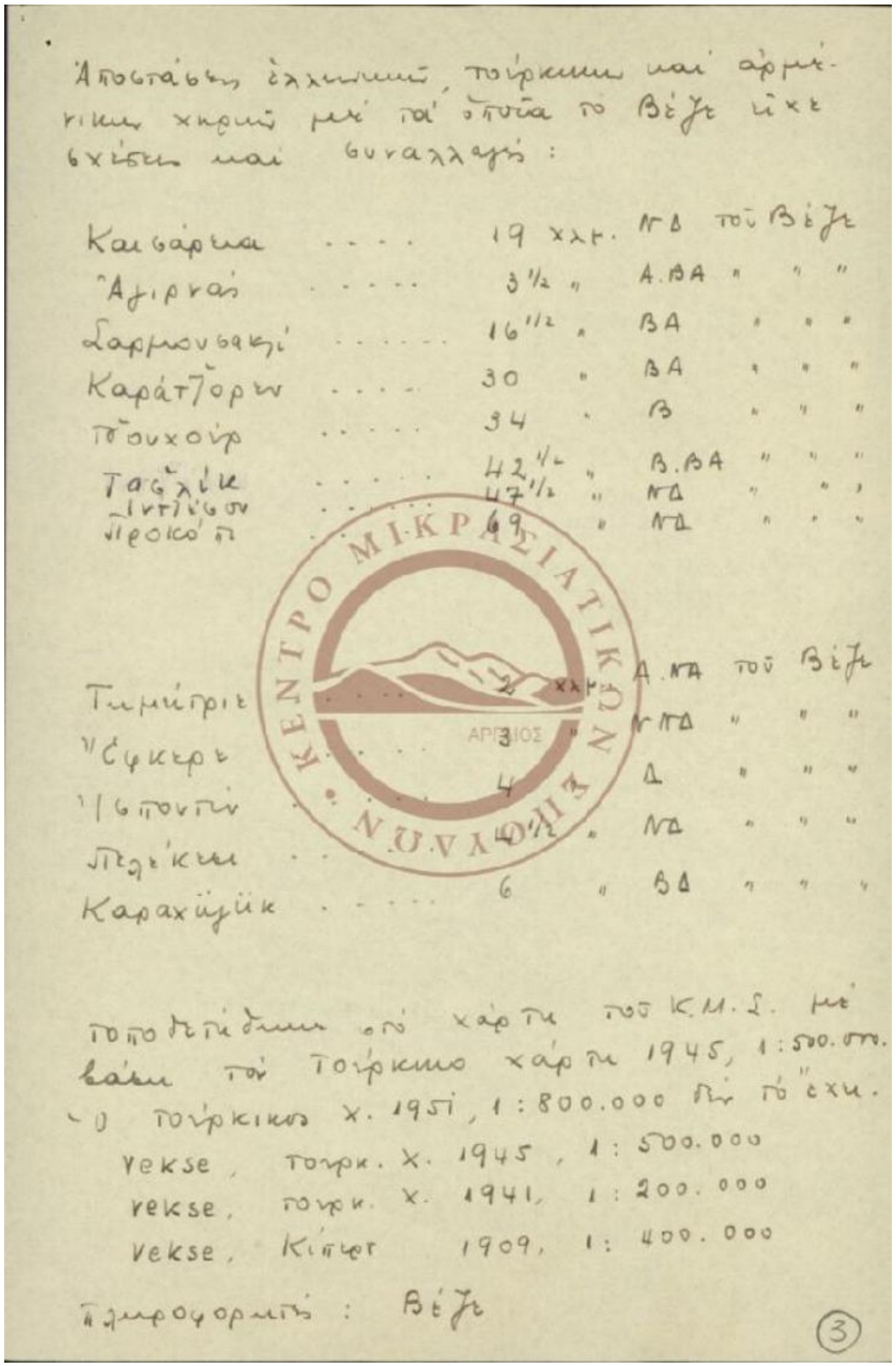

PARTIAL READING

Villages connected with Vekse, and maps

Geography card, continued

“Distances of the Greek, Turkish and Armenian villages with which Vekse had relations and trade.” Kayseri: 19 km; Ağırnas: 3.5 km; Sarımsaklı: 16.5 km; Karatorun: 30 km; Tounchor [place name uncertain]: 34 km; Taşlık: 42.5 km; İncesu: 47.5 km; Ürgüp/Prokopi: 69 km. Subsection: maps of Turkey and Vekse used as sources: a list of maps at 1:500,000 (1945), 1:800,000 (1957), Vekse 1:500,000 (1945), 1:200,000 (1941) and 1:400,000 (1909). [Some notes at the bottom could not be fully read.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

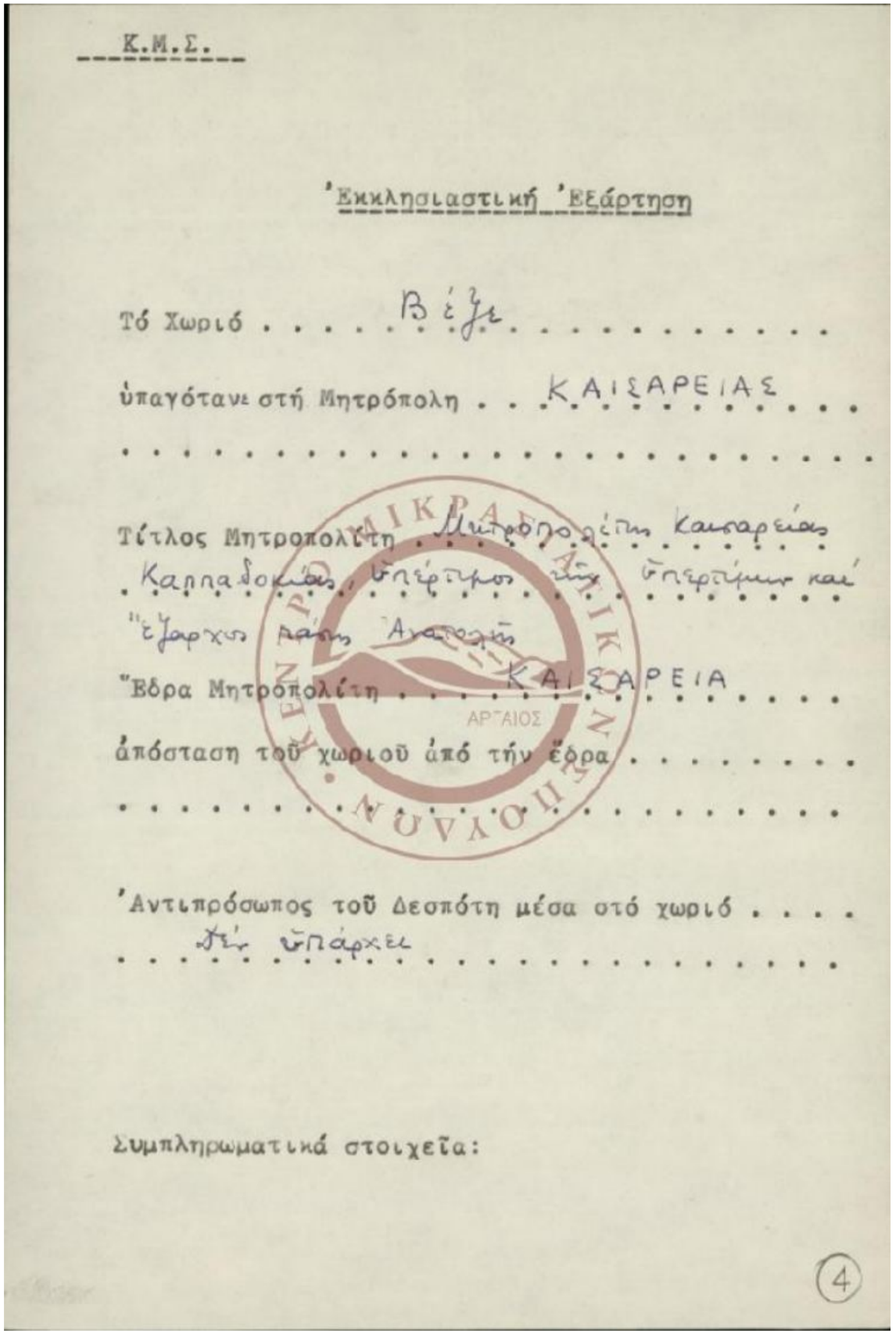

Κ.Μ.Σ.

Ἐκκλησιαστική Ἐξάρτηση

Τό Χωριό . . . . . Βέζε . . . . . .

ὑπαγόταν στή Μητρόπολη . . ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ . . .

. . . . . .

Τίτλος Μητροπολίτη . Μητροπόλεως Καισαρείας . Καππαδοκίας . ὑπέρτιμος . . . . . ὑπερτίμων καί Ἐξάρχων πάσης Ἀνατολῆς

Ἕδρα Μητροπολίτη . . . . . ΚΑΙΣΑΡΕΙΑ . . . .

ἀπόσταση τοῦ χωριοῦ ἀπό τήν ἕδρα . . . . . .

. . . . . .

Ἀντιπρόσωπος τοῦ Δεσπότη μέσα στό χωριό . . . .

δέν ὑπάρχει . . . . . .

Συμπληρωματικά στοιχεῖα:

4

PARTIAL READING

Settlement description form

KMS settlement card

This is a printed archive description form headed Vekse, with fields such as “Name of the village: Vekse” and “District it belongs to: Kayseri”. Some handwritten entries are hidden under the stamp. A reliable reading for a full translation could not be made. [Illegible parts.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

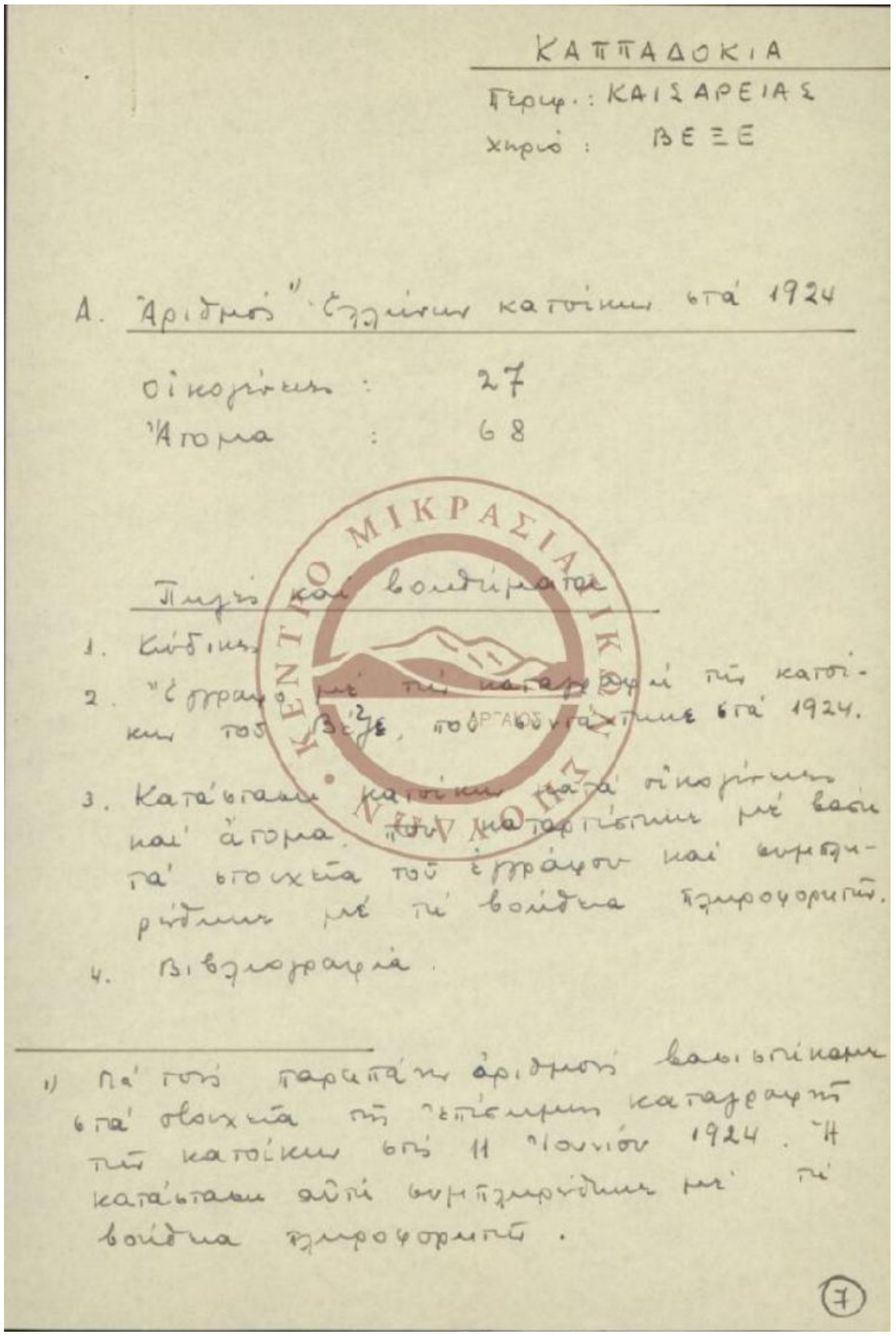

PARTIAL READING

Population record before 1924

Population card

Heading: Cappadocia / Kayseri / Vekse. For the year 1924 the figures “27 families” and “68 persons” are visible. Below are explanations about the source and the population breakdown; as I could not reliably decipher some lines, I give only the figures and the clear heading.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

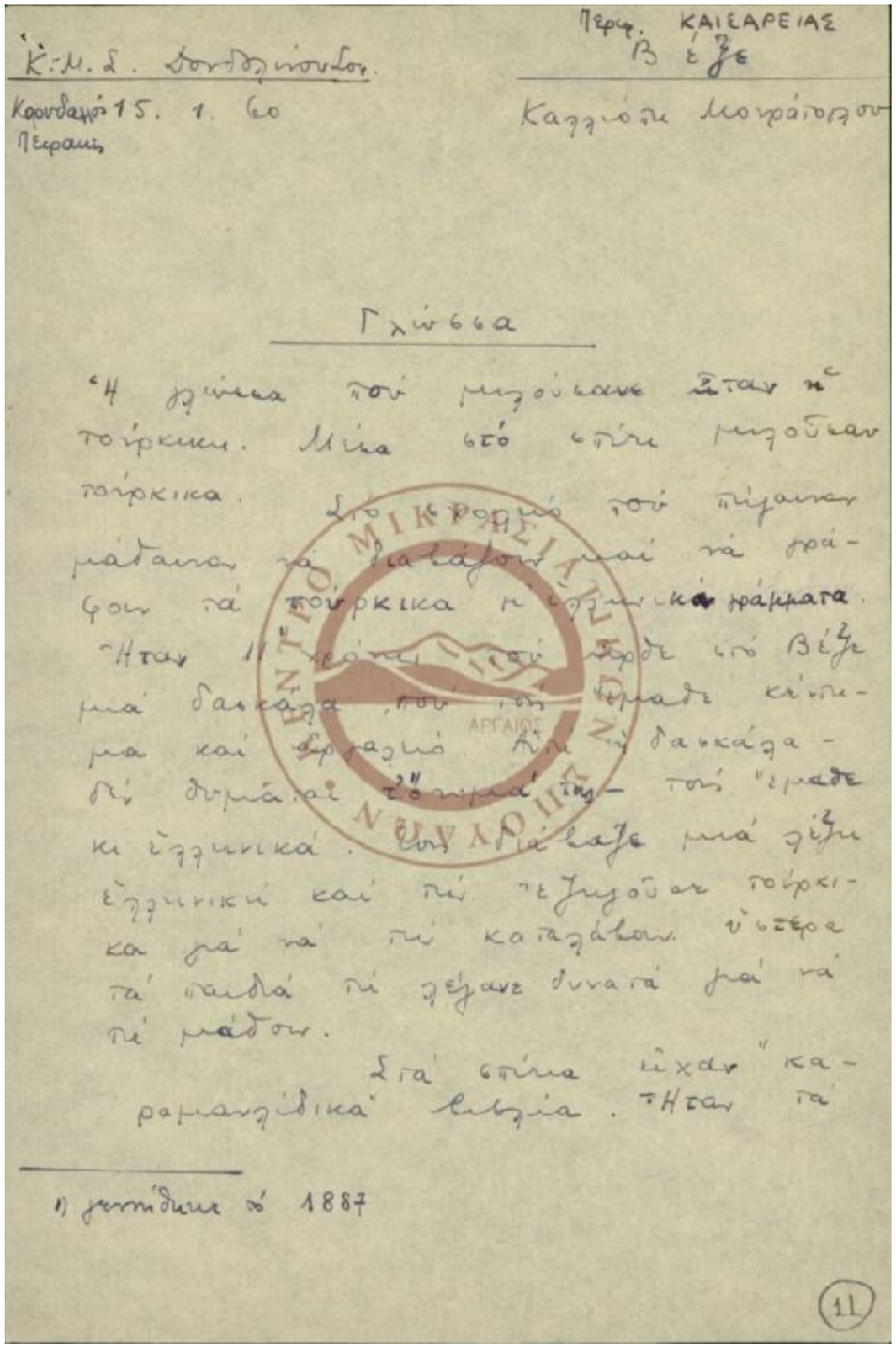

Κ. Μ. Σ. Δονδυρίου.

Περφ. ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ
Β ΕΖ

Καρυδακή 15. 1. 60
Περαμή

Καχτσάκι Μουρατσάν

Γλώσσα

Η μάνα του μιλούσανε στην τ[ο]
τούρκικη. Μία φορά κάτι μιλούσαν
τούρκικα. Στο σχολειό του πήγαιναν
μάστορα για να μάθουν και να γρά-
φουν τα τούρκικα γράμματα.
Ήταν η γειτονιά του βέζη
μια δασκάλα που τους έμαθε κάπο-
ια και γράμμα. Αυτή η δασκάλα-
λή δημάρχαι τ[ο]ν πατέρα της — τους έμαθε
κι ελληνικά. Του δασκάλα μια φίλη
Ελληνική και πού τ[ε]λειώσαν τούρκι-
κα μα να πού καταλάβουν. Ύστερα
τα παιδιά πού γεννάνε δυνατά μα να
πού μάθουν.

Στα σπίτια είχαν καρ-
ραμανλίδικα βιβλία. Ήταν τα

1) γεννήθηκε το 1887

11

PARTIAL READING

Spoken language and writing

Interview on language

Heading “Γλώσσα” (Language). The text concerns the Turkish and Greek spoken in Vekse and the village’s education/language practices. [Much of the middle section could not be verified word for word because of faded ink and the archive stamp.] Earlier explanations may have given the impression that this whole page had been translated; in this version the unreliable passages have been removed.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

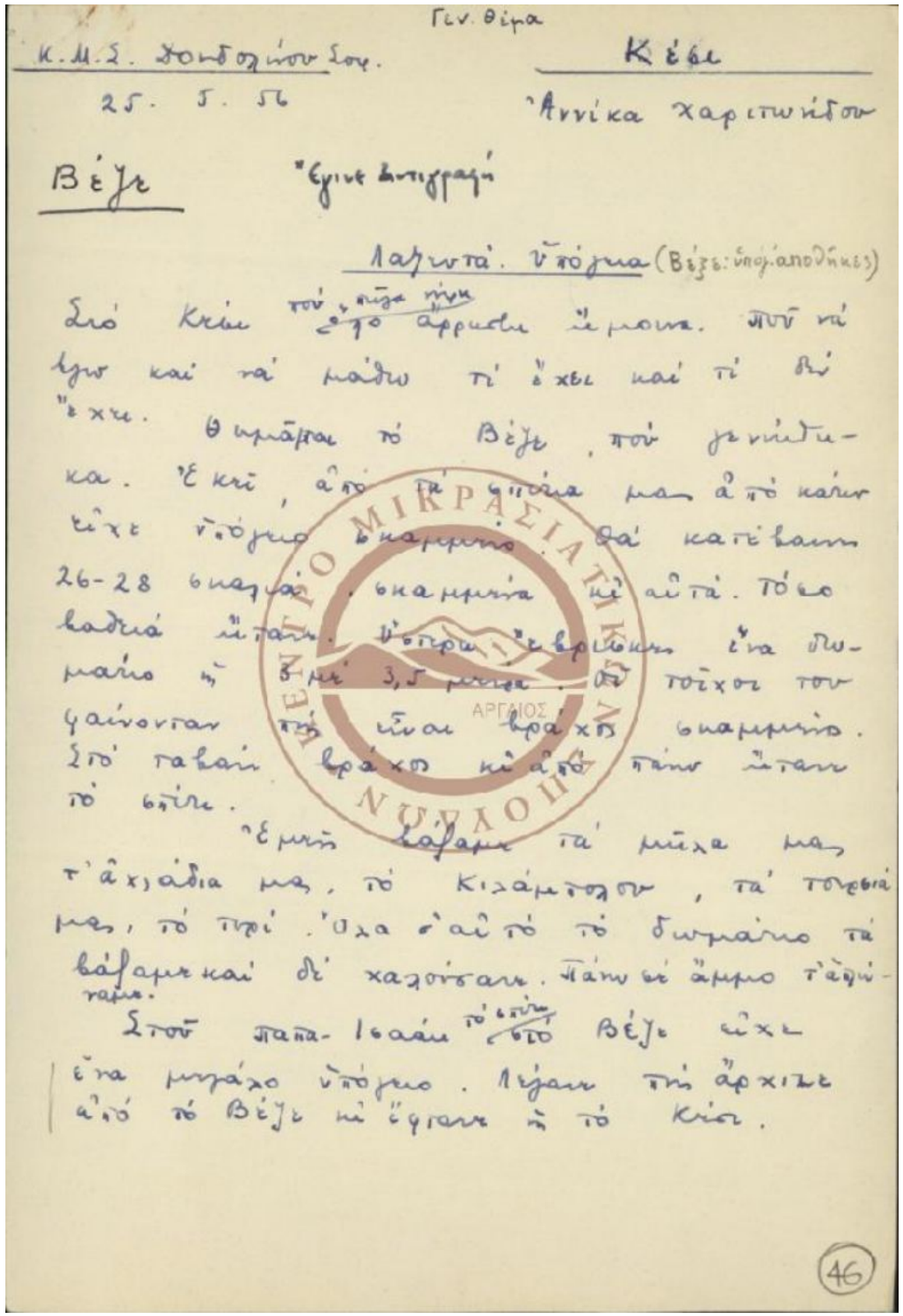

PARTIAL READING

Annika Haritonidou: underground space

Annika Haritonidou · 25.05.1956

25 May 1956. Settlement heading: Gesi; subject: Vekse. Informant: Annika Haritonidou. Heading: “Carved underground spaces / caves.” The narrator describes the many underground rooms around the village and the hollows used for storage/shelter; some of the numbers and measurements are unclear. The legible part at the end of the page: “In Vekse there was a large underground space at Papa Isaak’s [house/place]. They used to say that it started from Vekse and reached as far as Gesi.” Note: this is an oral account, not proof of an actual continuous tunnel between the two villages. [Part of the other sentences is still illegible.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

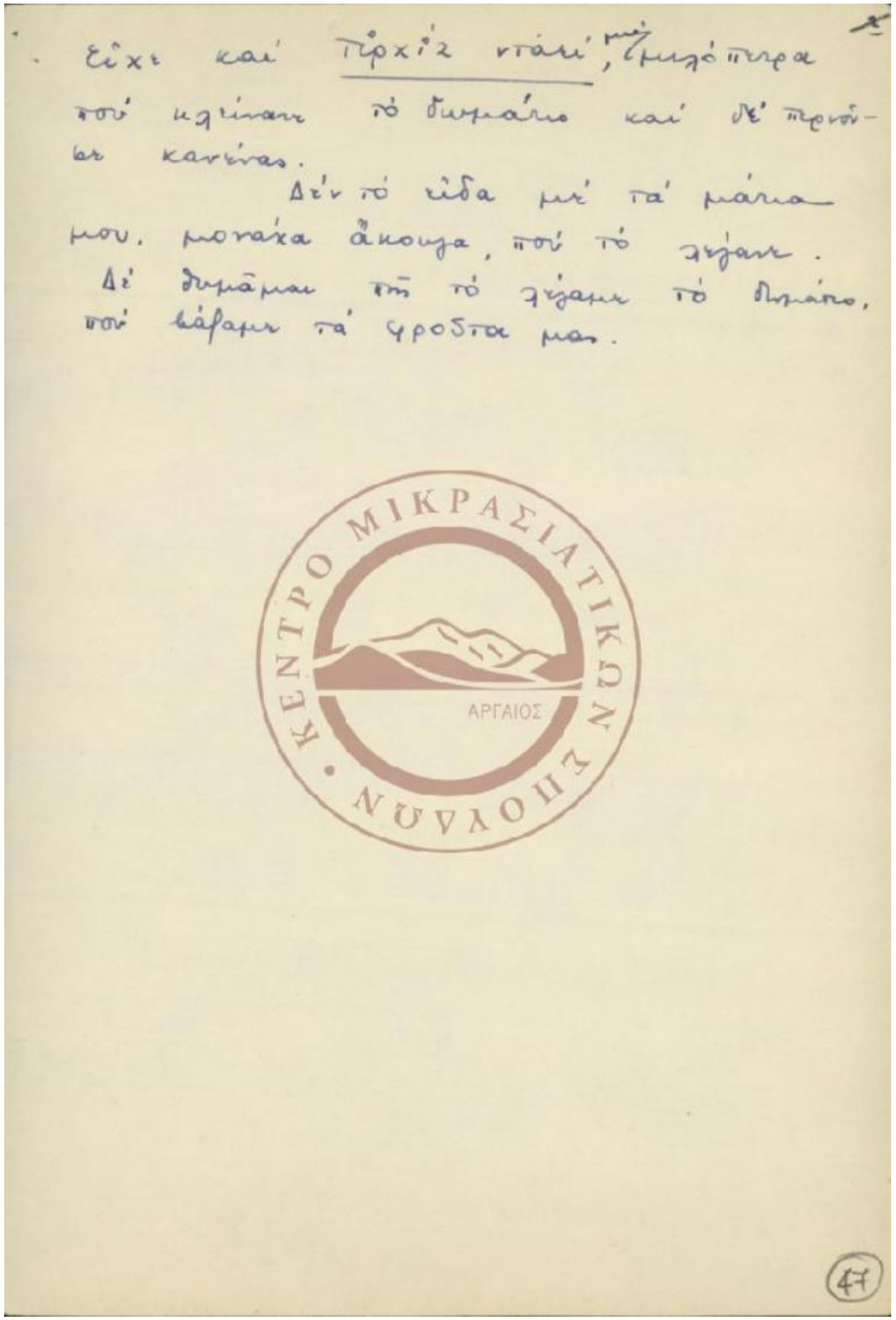

PARTIAL READING

Underground space testimony, continued

Annika Haritonidou · continued

Continuation of the previous page. The account goes on to describe the carved stone space and the use of the underground. Because the text is in very sparse, scattered handwriting, a full word-for-word translation could not be prepared reliably. [Illegible lines.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

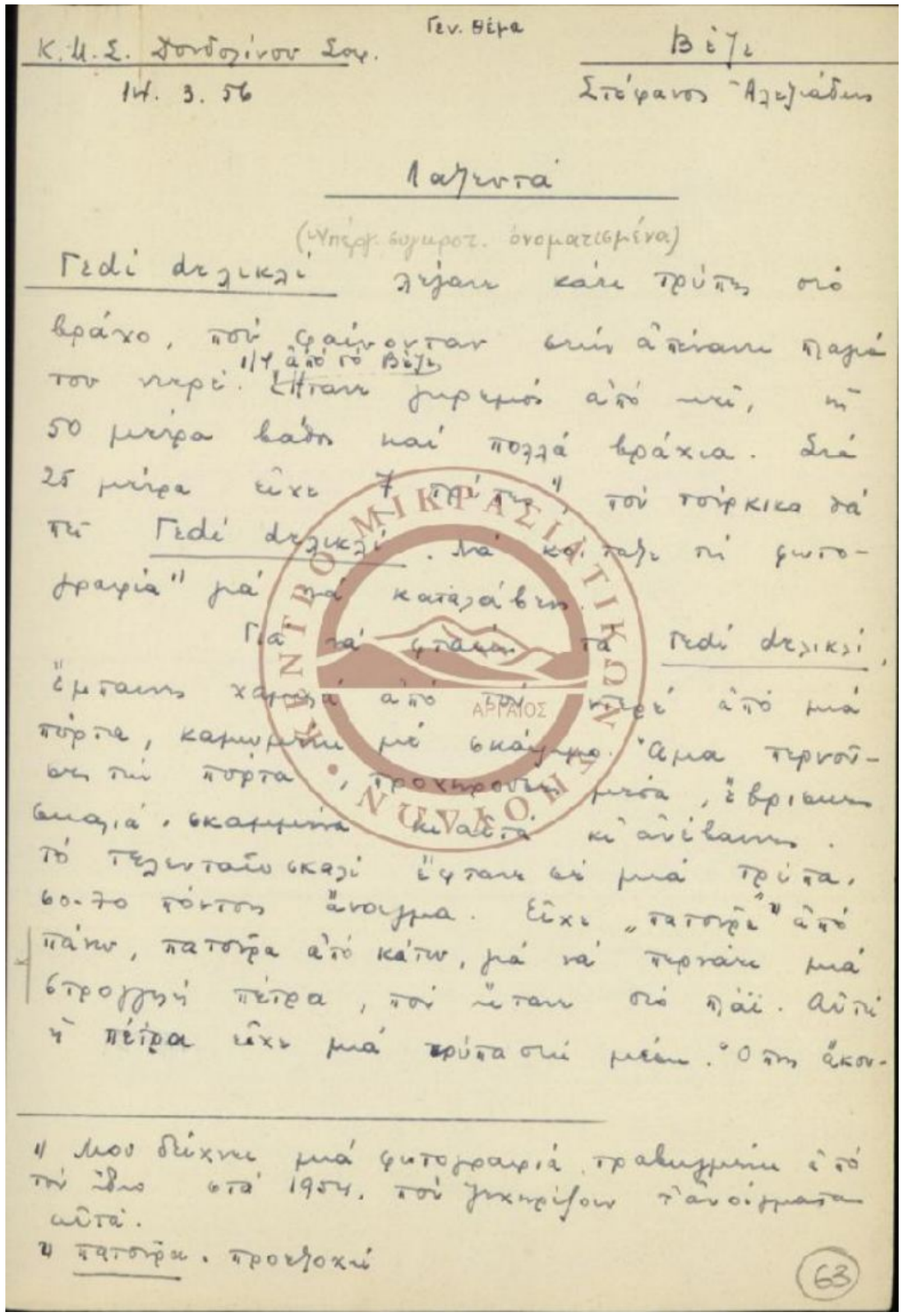

Κ.Μ.Σ. Δουδούνου Σαν.
14. 3. 56

Γεν. Βέμα

Βέϊζ
Στέφανος Αλεξιάδης

Λαξευτά

(Υπέρχ. δύσκρατ. ονομασία σήμερα)

Γεδί δελικλί ήτανε καὶ τρύπες σὲ βράχο, ποὺ φαίνονταν σὰν ἀπέναντι παρὰ τὸν νερό. Ἦταν χωριὸ ἀπὸ ᾽κεῖ, κι 50 μέτρα κάτω καὶ πολλὰ βράχια. Σὲ 25 μέτρα εἶχε 7 τρύπες, τὸν τοῦρκικο σὰ τὰ Γεδί δελικλί. Καὶ κάτω τὰ γράφει τὰ Γεδί δελικλί, ἤμαστε χαρούμενα ἀπὸ μιὰ τρύπα, καμαρώνει μέ δικαίωμα. Ἅμα τρυπώσει τὴ τρύπα, προχωροῦμε μέσα, ἐβρίσκαμε ἐκκλησιά, δεκαεφτὰ δωμάτια κι ἀνέβαμε. Τὸ τελευταῖο δεξιὰ ἤτανε σὲ μιὰ τρύπα, 60-70 πόντους ἄνοιγμα. Εἶχε „πατοῦρα" ἀπὸ πάνω, πατοῦρα ἀπὸ κάτω, μιὰ νὰ περάσει μιὰ στρογγυλὴ πέτρα, ποὺ ἦταν σὲ ἄλλη. Αὐτὴ ἡ πέτρα εἶχε μιὰ τρύπα σὲ μέση. Ὅ,τι ἄκου-

---

1) Μου δείχνει μιὰ φωτογραφία τραβηγμένη ἀπὸ τὴν ἴδια στὰ 1954, τὸν χωρίζουν τ᾽ἀνοίγματα αὐτά.

2) πατοῦρα. προσοχή

(63)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΕΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΓΑΙΟΣ

PARTIAL READING

Notes on carved passages

Stefanos Alexiadis · 14.03.1956

14 March 1956; Vekse; informant Stefanos Alexiadis. Heading: “Λαξευτά” (Places carved into rock). It describes the location and number of the carved openings near the village called “Gedi Delikli” (Seven Holes), and how one descended inside. It says that some openings were in the rock, in gardens and in a system of hollows, and that the narrator had seen/heard of these places. Many place names and measurements in the text are under the stamp or hard to read; this is not a full translation.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

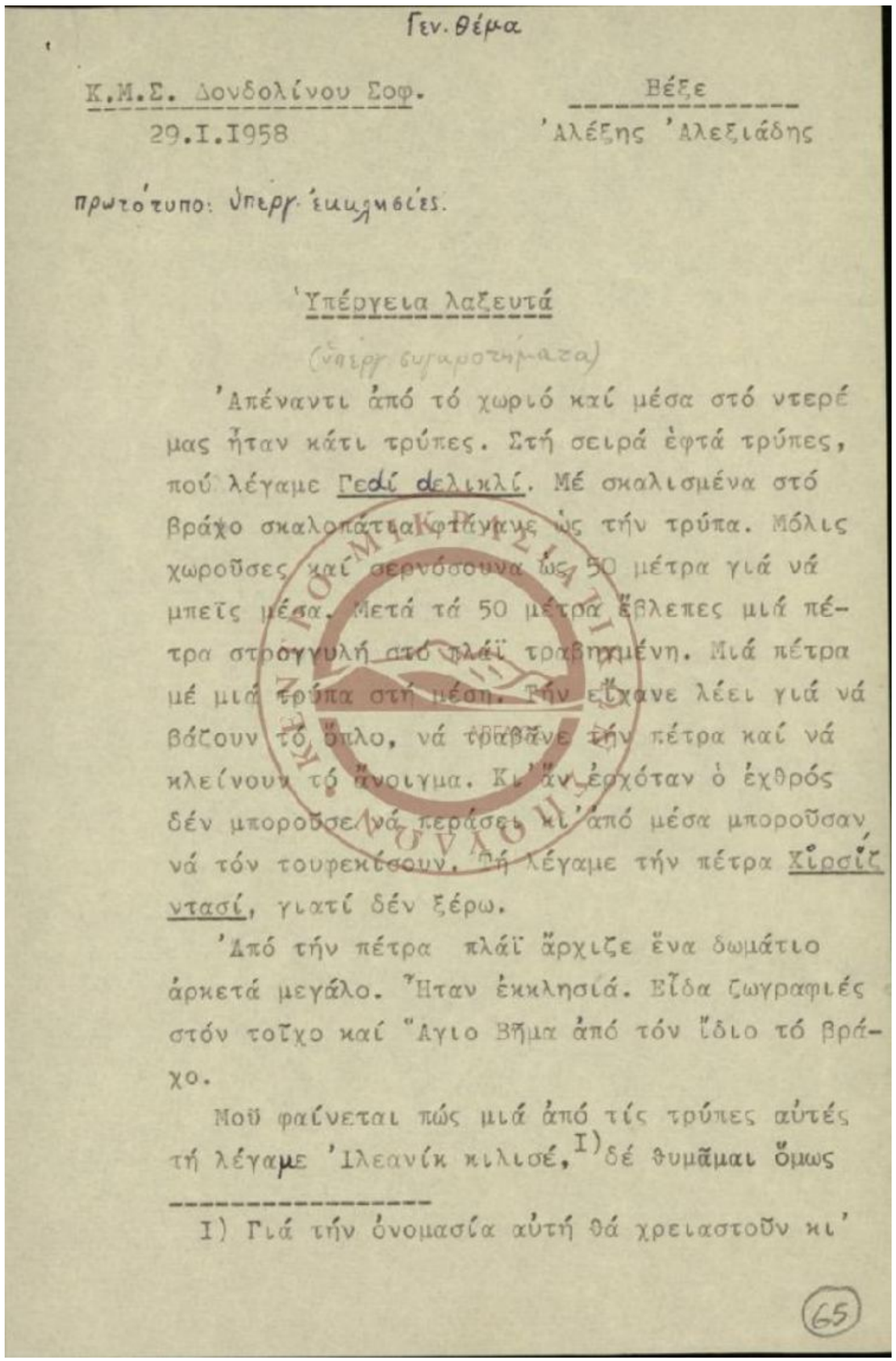

Γεν. θέμα

Κ.Μ.Σ. Δονδολίνου Σοφ. Βέξε
29.I.1958 'Αλέξης 'Αλεξιάδης

πρωτότυπο: Υπεργ. ἀναμνήσεις.

'Υπέργεια λαξευτά

(ὑπέργ. συμπτώματα)

'Απέναντι ἀπό τό χωριό καί μέσα στό ντερέ μας ἦταν κάτι τρύπες. Στή σειρά ἑφτά τρύπες, πού λέγαμε Γεδί δελικλί. Μέ σκαλισμένα στό βράχο σκαλοπάτια φτάναμε ὡς τήν τρύπα. Μόλις χωροῦσες καί σερνόσουνα ὡς 50 μέτρα γιά νά μπεῖς μέσα. Μετά τά 50 μέτρα ἔβλεπες μιά πέτρα στρογγυλή στό πλάϊ τραβηγμένη. Μιά πέτρα μέ μιά τρύπα στή μέση. Τήν εἶχανε λέει γιά νά βάζουν τό ὅπλο, νά τραβᾶνε τήν πέτρα καί νά κλείνουν τό ἄνοιγμα. Κι' ἂν ἐρχόταν ὁ ἐχθρός δέν μποροῦσε νά περάσει κι' ἀπό μέσα μποροῦσαν νά τόν τουρκέψουν. Τή λέγαμε τήν πέτρα Χἰρσίζ ντασί, γιατί δέν ξέρω.

'Από τήν πέτρα πλάϊ ἄρχιζε ἕνα δωμάτιο ἀρκετά μεγάλο. Ἦταν ἐκκλησιά. Εἶδα ζωγραφιές στόν τοῖχο καί "Αγιο Βῆμα ἀπό τόν ἴδιο τό βράχο.

Μοῦ φαίνεται πώς μιά ἀπό τίς τρύπες αὐτές τή λέγαμε 'Ιλεανίκ κιλισέ,[I] δέ θυμᾶμαι ὅμως

I) Γιά τήν ὀνομασία αὐτή θά χρειαστοῦν κι'

65

PARTIAL READING

Underground rock-cut spaces

Alexis Alexiadis · 29.01.1958

Printed card dated 29 January 1958. Heading “Υπόγεια λαξευτά” (Spaces carved underground). It describes underground cavities around Vekse and an interior reached by stone stairs. The text contains several dimensions and passage details; some of the figures could not be verified because of the stamp. [Full text not yet translated.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

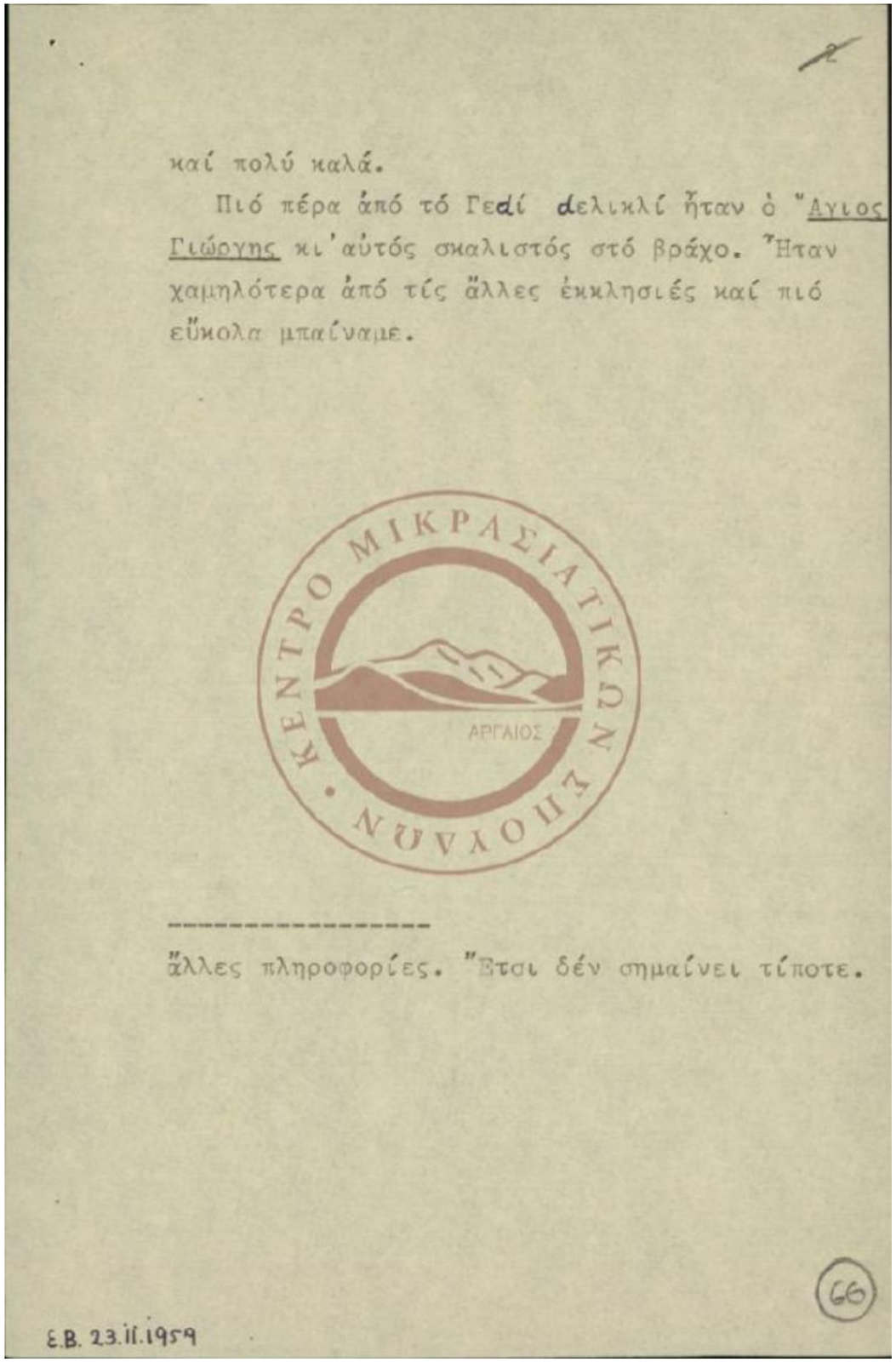
καί πολύ καλά.

Πιό πέρα άπό τό Γεδί δελικλί ήταν ό "Αγιος Γιώργης κι'αύτός σκαλιστός στό βράχο. Ήταν χαμηλότερα άπό τίς άλλες έκκλησιές καί πιό εύκολα μπαίναμε.

ΚΕΝΤΡΟ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΡΓΑΙΟΣ

Άλλες πληροφορίες. Έτσι δέν σημαίνει τίποτε.

66

Ε.Β. 23.ΙΙ.1959

PARTIAL READING

Underground rock-cut spaces - continued

Alexis Alexiadis · continued

Continuation of the previous printed card. It mentions a sacred/worship area inside the rock-cut section and some traces of walls. A note at the bottom states that there were other underground hollows, but that the witness did not know them in full detail. [Not a full translation; the meaning of the clearly legible phrases.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

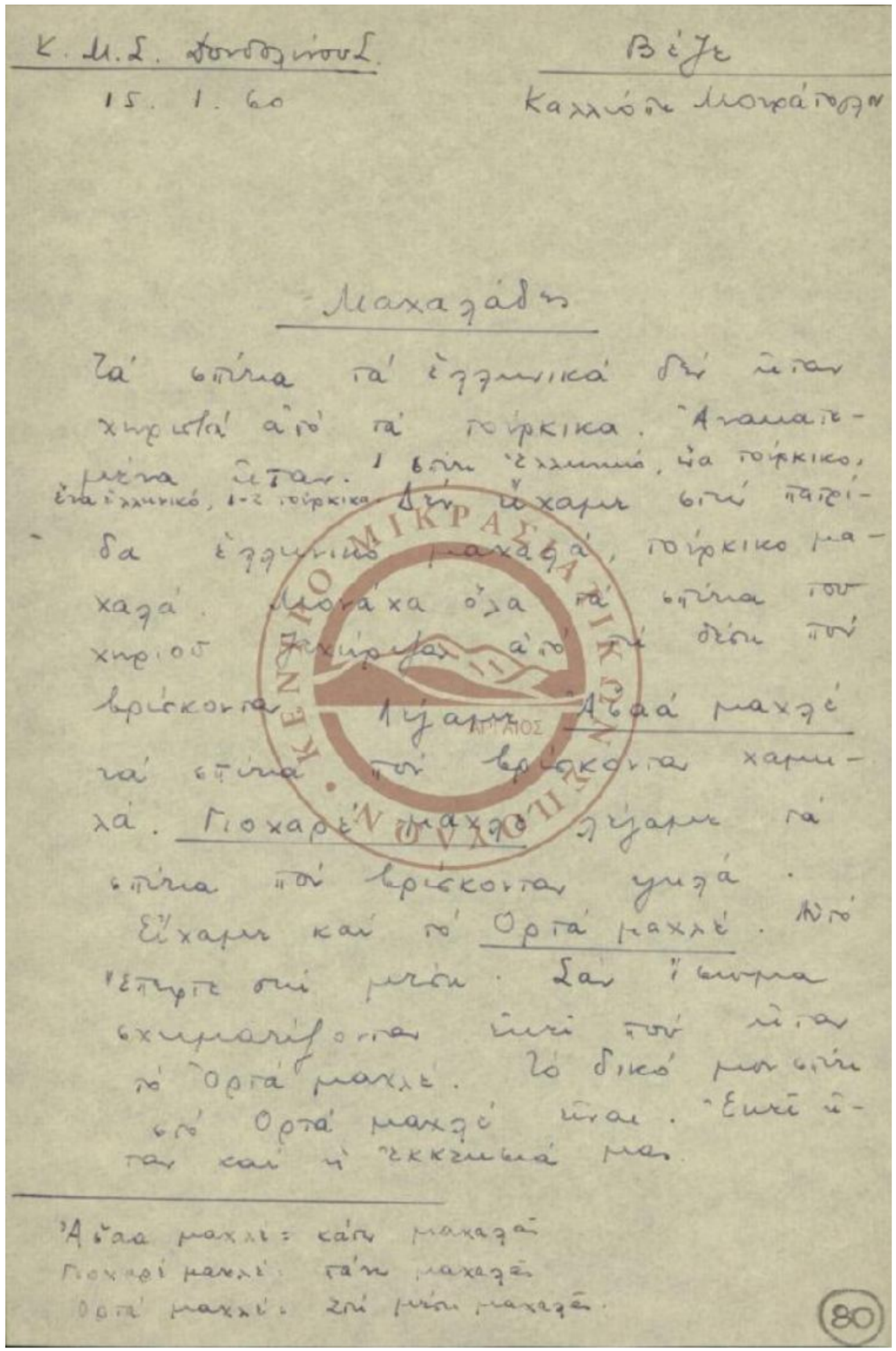

Κ. Μ. Σ. Φωτοβολίου

15. 1. 60

Βίζε

Καλλιόπη Μουρατόγλου

Μαχαλάδες

Τά σπίτια τά ἑλληνικά δέν ἦταν χωριστά ἀπό τά τούρκικα. Ἀναμαι-
μένα ἦταν. Ἕνα σπίτι ἑλληνικό, ἕνα τούρκικο, ἕνα ἑλληνικό, 1-2 τούρκικα δέν ἔχαμε σπίτι πατρι-
δα ἑλληνικό μαχαλᾶ, τούρκικο μα-
χαλᾶ. Μονάχα ὅλα τά σπίτια τοῦ χωριοῦ βρίσκονται ἀπό τή δεξιά πού
ἔχαμε μαχαλέ τά σπίτια πού βρίσκονται χαμη-
χά. Γιοχαρέ Μαχαλέ ἤχαμε τά σπίτια πού βρίσκονται ψηλά.
Εἴχαμε καί τό Ὀρτά μαχαλέ. Πού
ἔπεφτε στή μέση. Σάν ἤσυρνα ἐκεῖ πού ἦταν τό Ὀρτά μαχαλέ. Τό δικό μας σπίτι
ἦταν στό Ὀρτά μαχαλέ. Ἐκεῖ ἦ-
ταν καί ἡ ἐκκλησιά μας.

Ἀδάλα μαχαλέ = κάτω μαχαλᾶ
Γιοχαρί μαχαλέ = πάνω μαχαλᾶ
Ὀρτά μαχαλέ = στή μέση μαχαλᾶ.

80

PARTIAL READING

Neighbourhoods and Turkish–Greek neighbourliness

Kalliope Mouratoglou · 15.01.1960

15 January 1960. Vekse. Informant Kalliope Mouratoglou. Heading: “Μαχαλάδες” (Neighbourhoods). It says that the houses of Greek and Muslim families were together, not in separate, mutually exclusive neighbourhood blocks. The Lower, Middle and Upper Neighbourhoods are named in their Turkish forms. [The word-for-word translation of all the handwritten lines is not complete.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

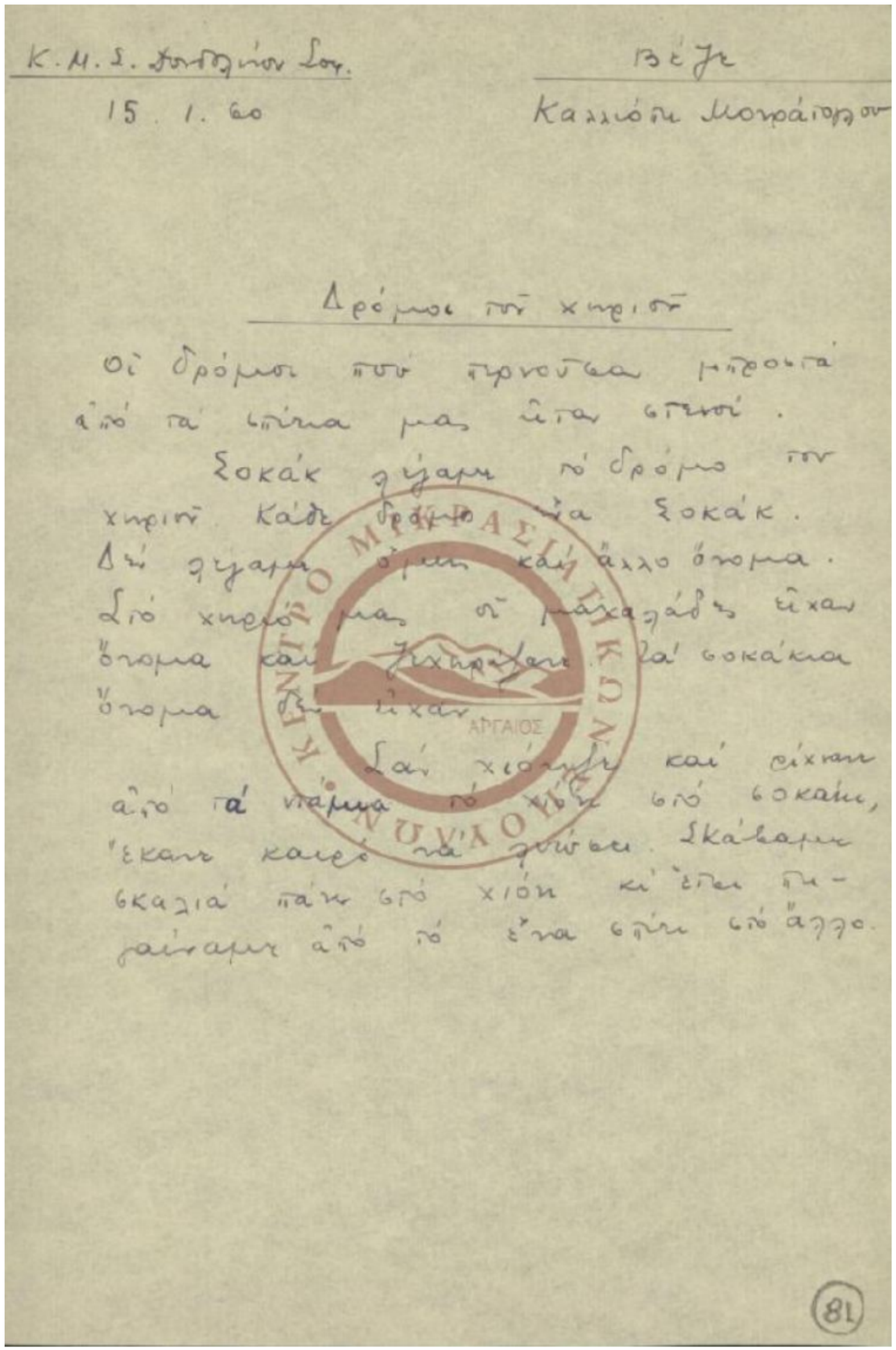

PARTIAL READING

Village streets

Kalliope Mouratoglou · 15.01.1960

15 January 1960. Vekse; Kalliope Mouratoglou. Heading: “Δρόμοι του χωριού” (Village roads/ streets). It describes how the streets connected to the houses and neighbourhoods; Turkish words such as “σοκάκ” (sokak, street) are written in Greek letters. [A full translation could not be made.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

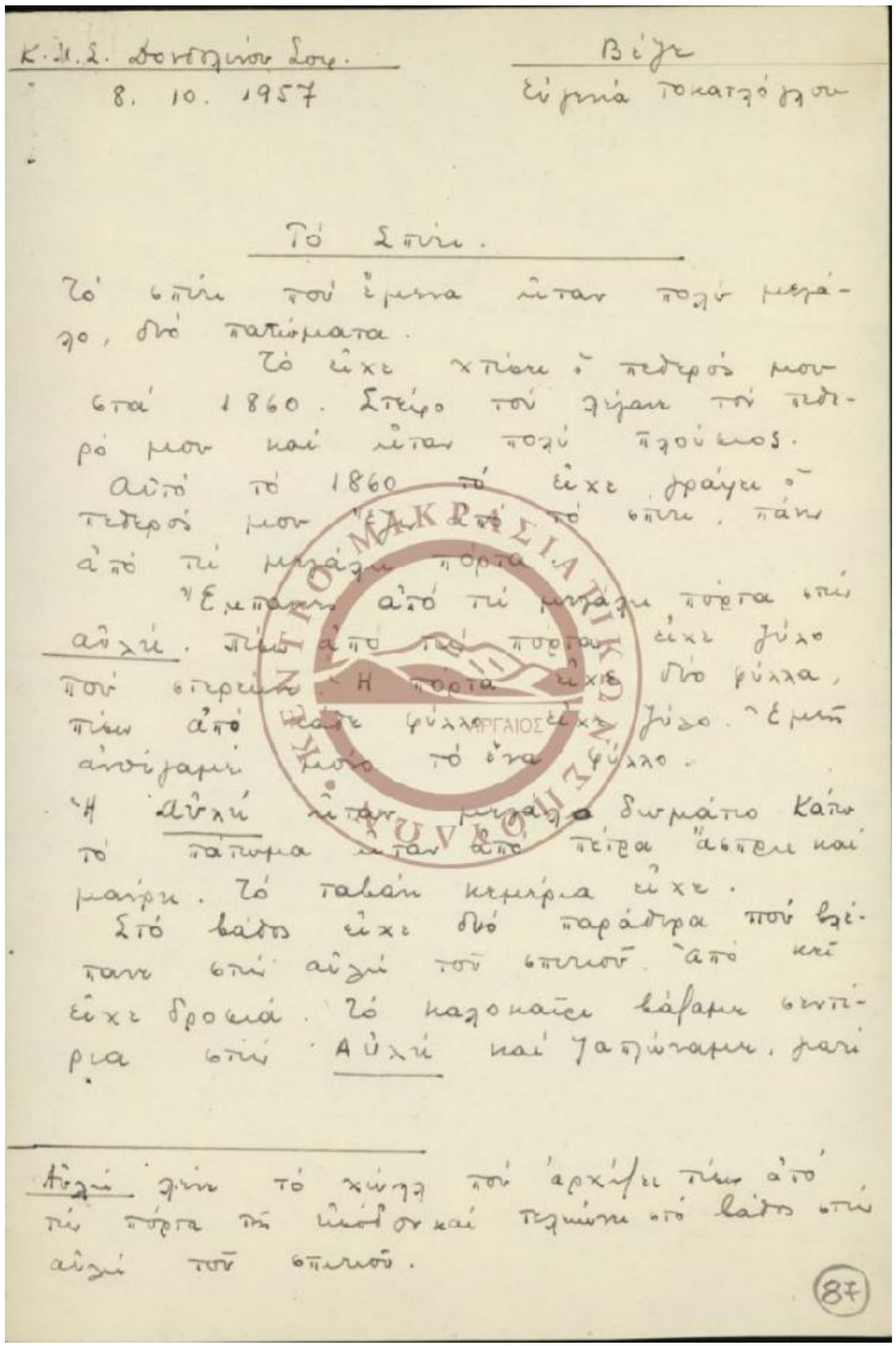

Κ.Δ.Σ. Δονουσίου Σοφ.
8. 10. 1957

Βίγη
Εὐγενία Τοκατζόγλου

Τό Σπίτι.

Τό σπίτι πού ἤμουνα ἦταν πολύ μεγά-
λο, δύο πατώματα.
Τό εἶχε χτίσει ὁ πεθερός μου
στά 1860. Στέρφο τόν ἔλεγαν τόν πεθε-
ρό μου καί ἦταν πολύ πλούσιος.
Αὐτό τό 1860 τό εἶχε φράγκο ὁ
πεθερός μου. Ἔλεγε τό σπίτι, πάνω
ἀπό τή μεγάλη πόρτα
Ἐκεῖπανω ἀπό τή μεγάλη πόρτα σπίτι
αὐλή. Πάνω ἀπό τή πόρτα εἶχε ξύλο
πού σπρώνει. Ἡ πόρτα εἶχε δύο φύλλα,
πάνω ἀπό ἕνα φύλλο εἶχε ξύλο. Ἐμπ
ἀνοίγαμε ξύλο τό ἕνα φύλλο.
Ἡ αὐλή ἦταν μεγάλο δωμάτιο Κάτω
τό πάτωμα ἦταν ἀπό πέτρα ἄσπρη καί
μαύρη. Τό ταβάνι κεμέρια εἶχε.
Στό κάτω εἶχε δύό παράθυρα πού βγέ-
παν στήν αὐλή τοῦ σπιτιοῦ. Ἀπό κεῖ
εἶχε δροσιά. Τό καλοκαίρι κάβαμε σκυπ-
ρια στήν Αὐλή καί γαπώναμε, μαύ

Αὐλή ἦτο τό χώρο πού ἀρχίζει πίσω ἀπό
τήν πόρτα τή κυρία καί τελειώνει ἀπό κάτω στήν
αὐλή τοῦ σπιτιοῦ.

87

PARTIAL READING

Eugenia: two-storey house built in 1860

Eugenia Tokatzoglou · 08.10.1957

8 October 1957. Vekse. Informant Eugenia Tokatzoglou [surname an approximate reading of the handwriting]. Heading: “Το σπίτι” (The house). “The house I lived in was very big; it had two storeys. My father-in-law had it built in 1860. My father-in-law’s name was Stelios and he was very rich.” The rest of the text contains details about the rooms of the house, the lower floor, the sofa (hall), the cellar and family life. [The following lines were not fully deciphered.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

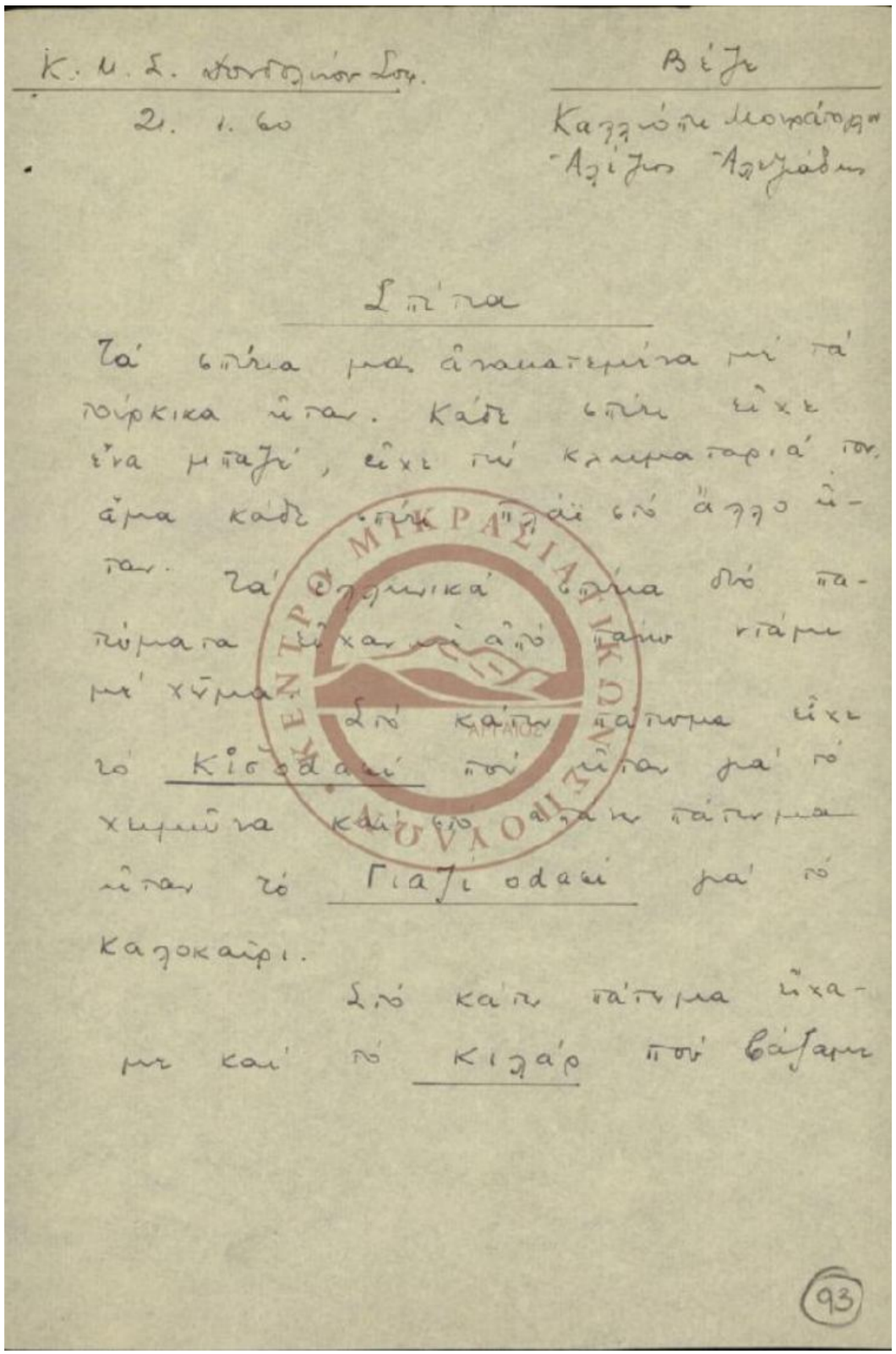

Κ. Μ. Σ. Κοντομιόν Σοφ.
2. 1. 60

Βέζε
Καζαμάτε μοναστήρι
Αζίζε Αζιζιέ

Σπίτια

Τά σπίτια μας ἀναπαστρέικα μι τά τούρκικα ἤταν. Κάθε σπίτι εἶχε ἕνα μπαζί, εἶχε τή κάμαρα τά, ἄμα κάθε σπίτι εἶχε ἕνα ἄλλο ἤταν. Τά σπιτικά σπίτια δύο πατώματα τή χαμαί ἀπό πάνω γιά μι χῦμα. Σέ κάθε πάτωμα εἶχε τό Κιοσεδάκι πού κοιμᾶται μά τό χειμώνα κάθε πάτωμα ἤταν τό Γιαζί οδασί μά τό καλοκαίρι.

Σέ κάθε πάτωμα εἶχαμι καί τό Κιλάρ πού βάζαμι

93

PARTIAL READING

House/dwelling

Handwritten record on the layout of the rooms of the house; a full line-by-line translation was not completed.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

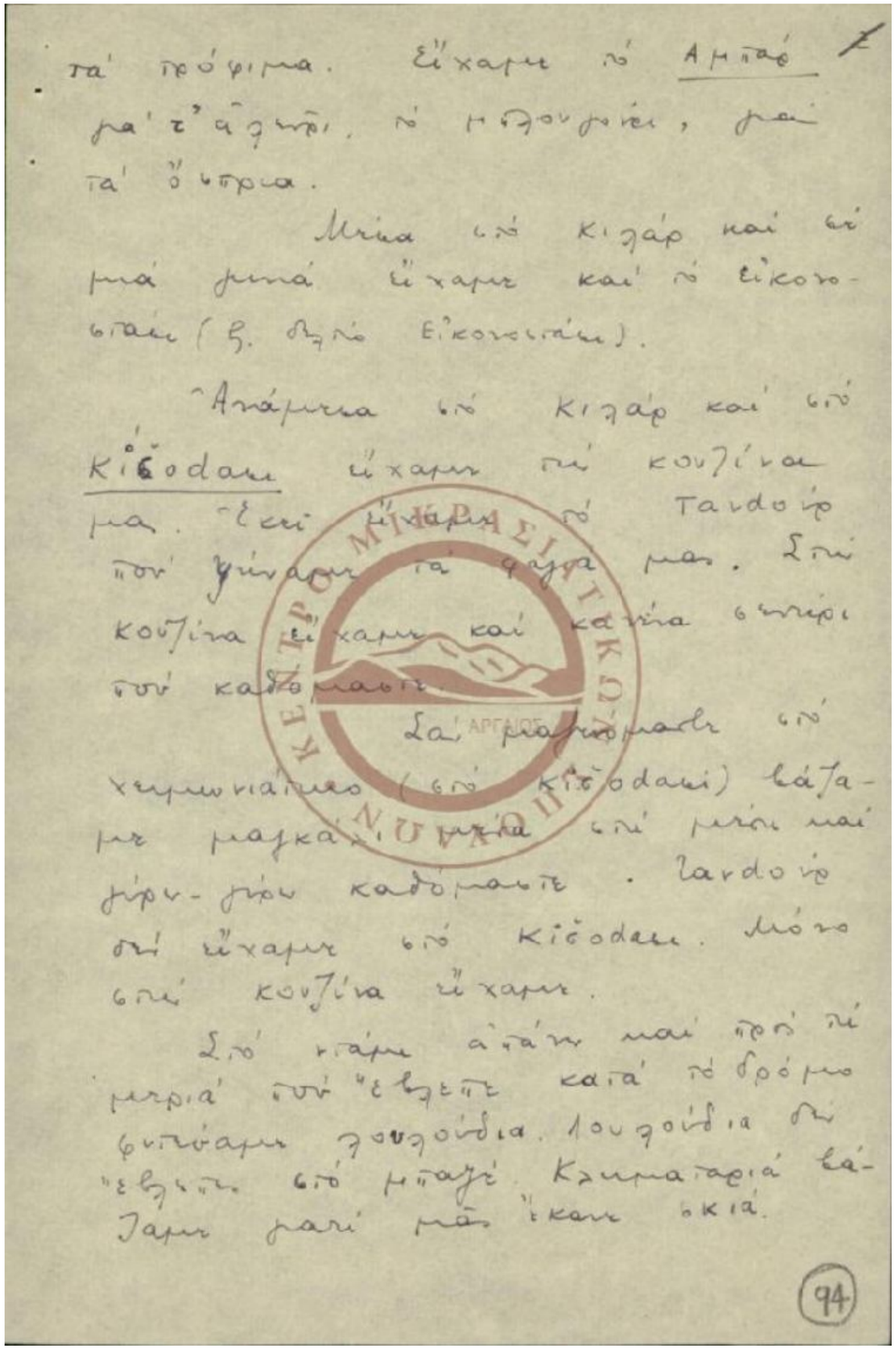

τά πρόφιμα. Εἴχαμι τό Αμπάρ
μά τ' ἀχυρῶνι, τό μπουρμάν, μαι
τά ὄσπρια.

Μιτά τό κιλάρ καί τί
μιά μιτά εἴχαμι καί τό εἰκονο-
στάσι (βλ. λιμά Εἰκονοστάσι).

Ἀπάνια τό κιλάρ καί τό
Κιόδαμι εἴχαμι τί κουζίνα
μα. Ἐκί μέσα τό Ταντούρ
πού ψήναμι τά φαΐα μας. Στί
κουζίνα εἴχαμι καί κατίνα σπίρι
πού κάθουμαστι.

Σαί μιαγιόμαστι στό
χειμωνιάτικο (στό Κιόδαμι) κάθα-
μι μαζί, ἀπάνια στί μέσι καί
γύρω-γύρω καθόμαστι. Ταντούρ
δέν εἴχαμι στό Κιόδαμι. Μόνο
στί κουζίνα εἴχαμι.

Στό κάμπι ἀπάνω καί πρός τί
μεριά τοῦ Ἔβρου καπά τό δρόμο
φυτεύαμι τσουρούδια. Τσουρούδια δέν
Ἔβρου στό μπαχτσέ. Καπνοταφιά κά-
θαμι μαζί μέ Τσιγγάνους ἀκιά.

(94)

PARTIAL READING

House/dwelling, continued

Names of rooms and how they were used; partial reading.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

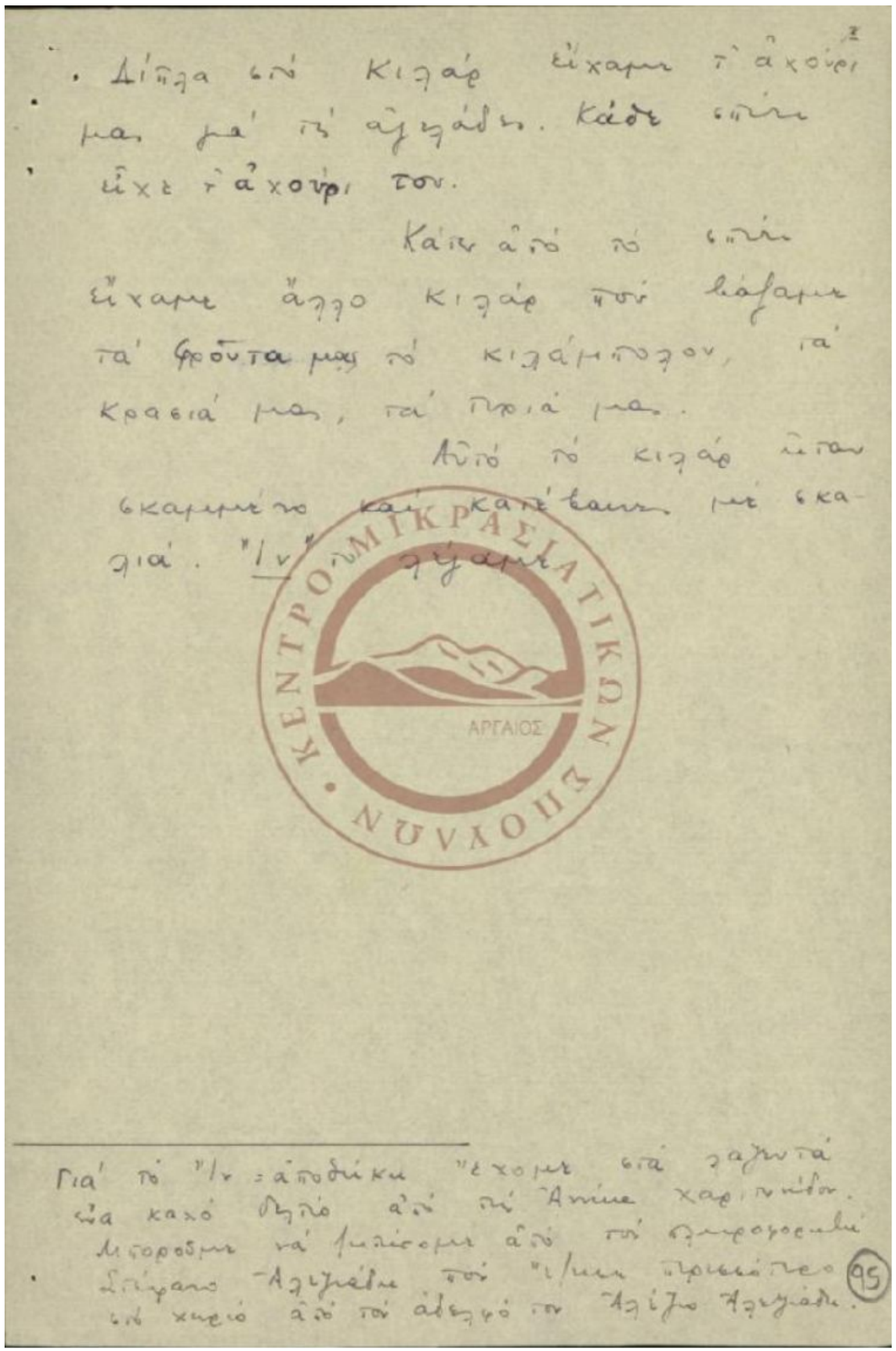

PARTIAL READING

House/dwelling, continued

Short continuation about the cellar and other spaces; not fully read.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

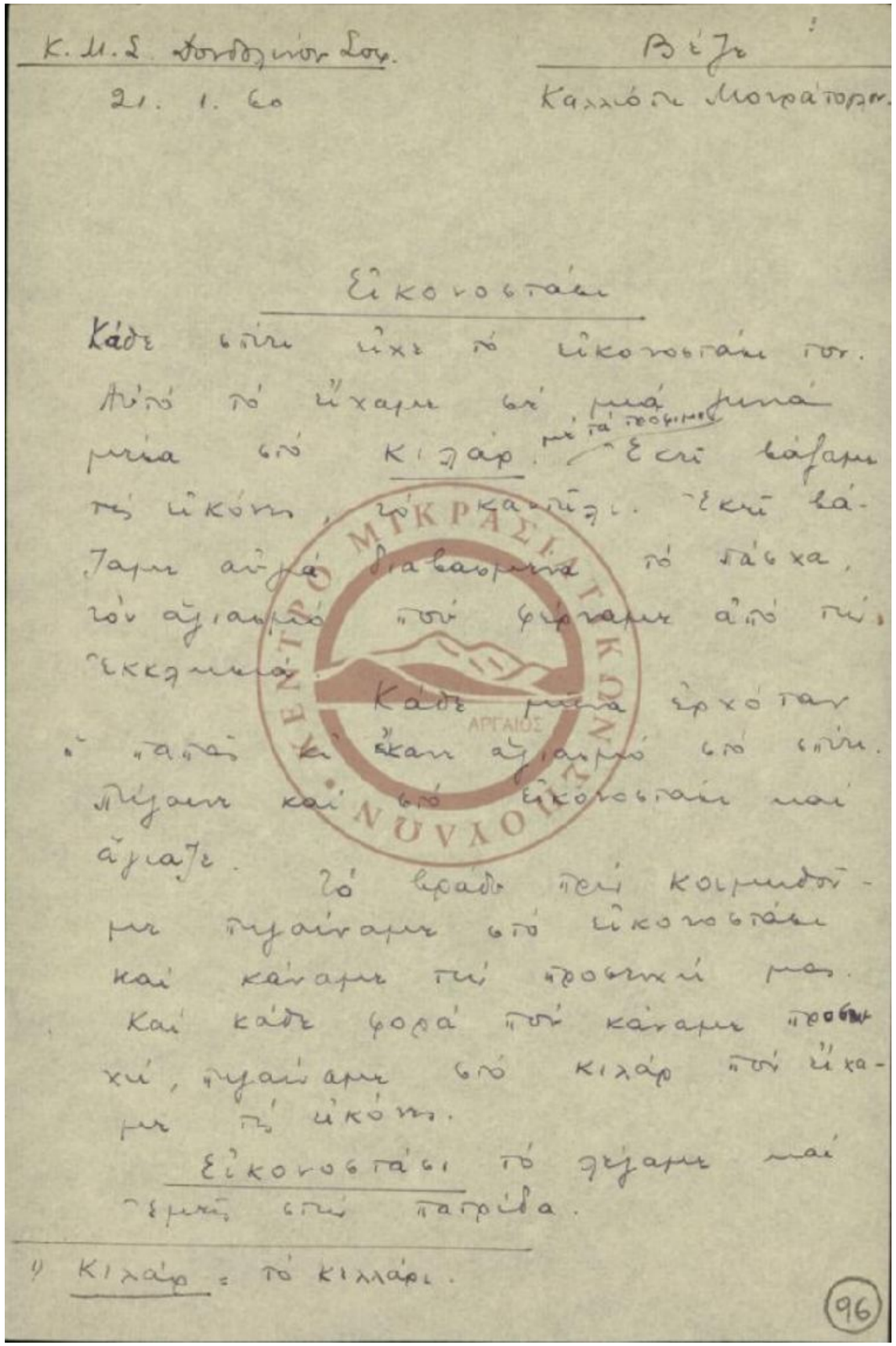

Κ. Μ. Σ. Κοινότητος Σοφ. Βέζε

21. 1. 60 Καλλιόπη Μπαρμπαρ.

Εἰκονοστάσι

Κάθε σπίτι ἔχει τό εἰκονοστάσι του. Αὐτό τό ἔχομε σέ μιά φυσική γωνιά στό κιλάρι[1]. Ἐκεῖ βάζομε τίς εἰκόνες, τό καντῆλι. Ἐκεῖ βάζομε αὐγά βαμμένα τό πάσχα, τόν ἁγιασμό πού φέρνομε ἀπό τήν ἐκκλησιά. Κάθε μέρα ἔρχεται κανείς καί κάνει ἁγιασμό στό σπίτι. Μόλις καί τό εἰκονοστάσι καί ἁγιάζει. Τό πρωΐ πού κοιμούμαστε βγαίνομε στό εἰκονοστάσι καί κάνομε τίς προσευχές μας. Καί κάθε φορά πού κάνομε προσευχή, βγαίνομε στό κιλάρι πού εἶναι τίς εἰκόνες.

Εἰκονοστάσι τό φέρνομε καί ἀπό ξένη στή πατρίδα.

[1] Κιλάρι = τό κιλλάρι.

96

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

PARTIAL READING

Icons in the house

The icon corner in the house and religious practices; a full reading could not be made.

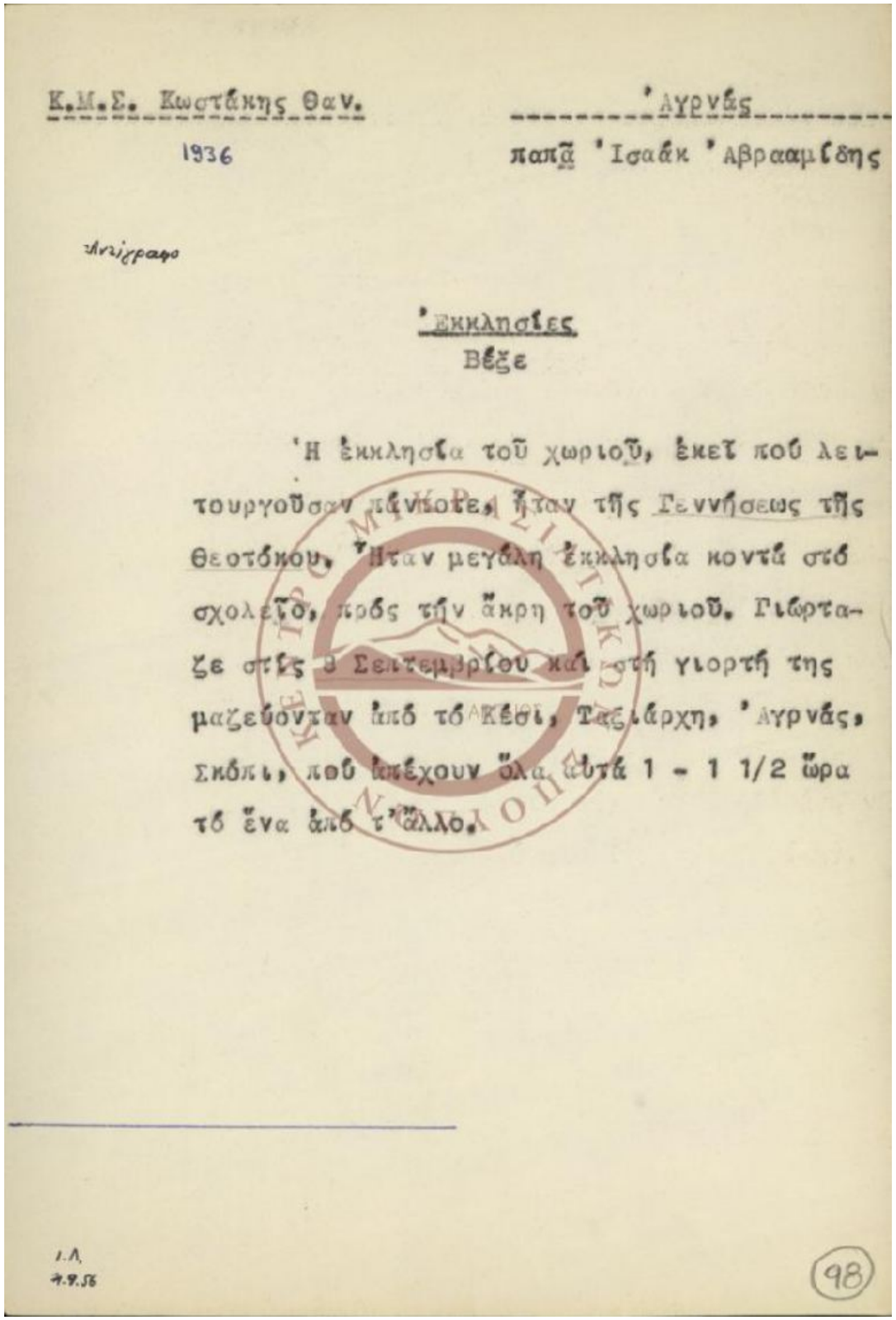

Κ.Μ.Σ. Κωστάκης Θαν. _____ Ἀγρνᾶς _____

1936 παπᾶ Ἰσαάκ Ἀβραμίδης

Ἀντίγραφο

Ἐκκλησίες

Βέξε

Ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ, ἐκεῖ ποῦ λειτουργοῦσαν πάντοτε, ἦταν τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου. Ἦταν μεγάλη ἐκκλησία κοντὰ στὸ σχολεῖο, πρὸς τὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Γιωρτάζε στὶς 8 Σεπτεμβρίου καὶ στὴ γιορτὴ της μαζεύονταν ἀπὸ τὸ Κέσι, Ταξιάρχη, Ἀγρνᾶς, Σκόπι, ποῦ ἀπέχουν ὅλα αὐτὰ 1 - 1 1/2 ὥρα τὸ ἕνα ἀπὸ τ' ἄλλο.

Ι.Λ.
4.9.38

98

LEGIBLE TEXT

Church of the Nativity of the Virgin and its feast

Papa Isaak Avramidis · 1936

1936. Informant recorded under the heading Ağırnas: Papa Isaak Avramidis. “The village church, where services were held regularly, was the Church of the Nativity of the Virgin. It was a large church towards the edge of the village, near the school. Its feast was celebrated on 8 September. For this feast people gathered from Gesi, [Taşiyarki/Taxiarchis — place name uncertain], Ağırnas and Skopi. These places are about one to one and a half hours from one another.”

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

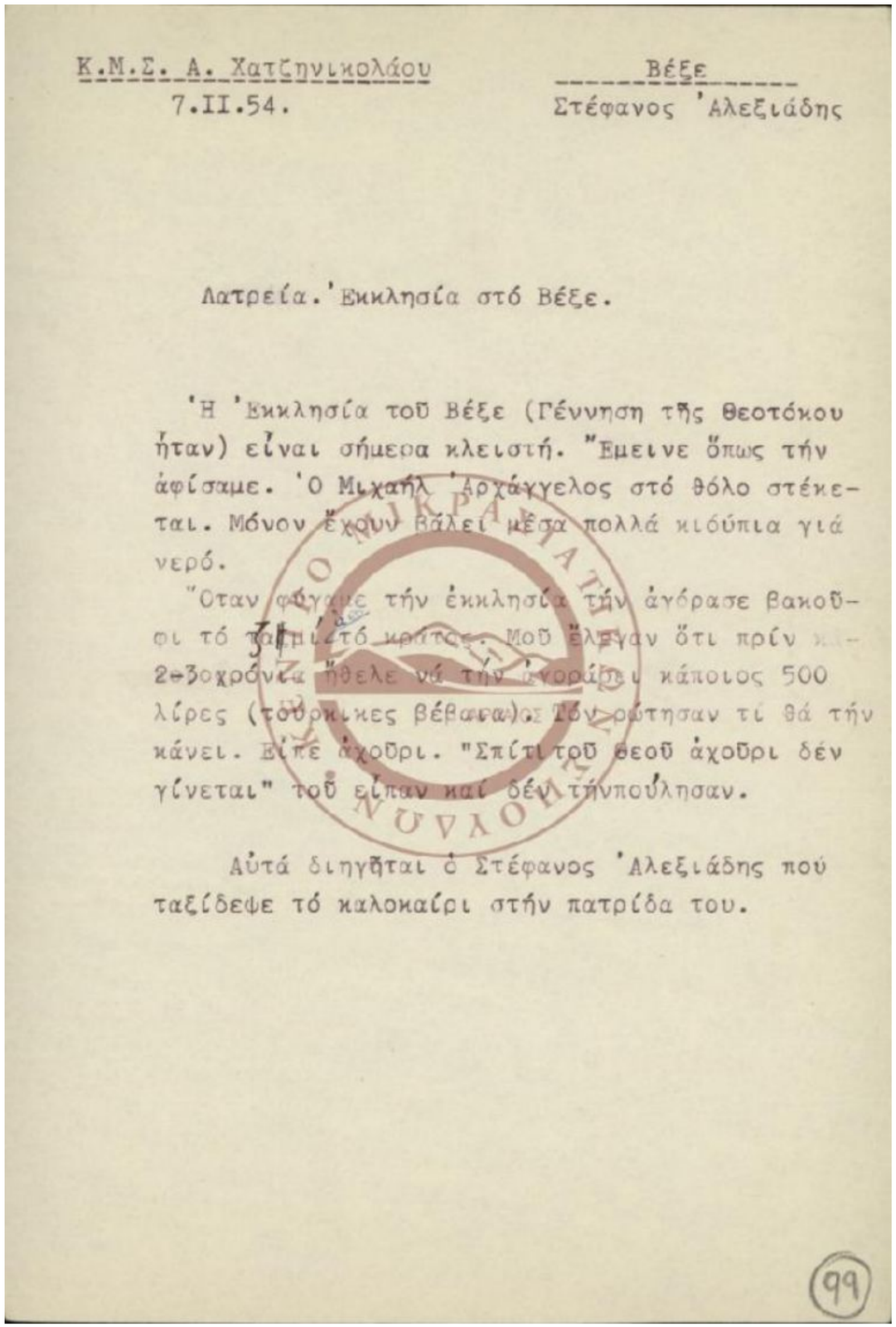

Κ.Μ.Σ. Α. Χατζηνικολάου
7.II.54.

Βέξε
Στέφανος Ἀλεξιάδης

Λατρεία. Ἐκκλησία στό Βέξε.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Βέξε (Γέννηση τῆς Θεοτόκου ἦταν) εἶναι σήμερα κλειστή. Ἔμεινε ὅπως τήν ἀφίσαμε. Ὁ Μιχαήλ Ἀρχάγγελος στό θόλο στέκεται. Μόνον ἔχουν βάλει μέσα πολλά μιούπια γιά νερό.

Ὅταν φύγαμε τήν ἐκκλησία τήν ἀγόρασε βακοῦφι τό τζαμί. Τό κράτος μοῦ ἔλεγαν ὅτι πρίν 2-3 χρόνια ἤθελε νά τήν ἀγοράσει κάποιος 500 λίρες (τούρκικες βέβαια). Τόν ρώτησαν τί θά τήν κάνει. Εἶπε ἀχοῦρι. "Σπίτι τοῦ θεοῦ ἀχοῦρι δέν γίνεται" τοῦ εἶπαν καί δέν τήν πούλησαν.

Αὐτά διηγᾶται ὁ Στέφανος Ἀλεξιάδης πού ταξίδεψε τό καλοκαίρι στήν πατρίδα του.

99

LEGIBLE TEXT

The state of the Vekse church in 1954

Stefanos Alexiadis · 07.02.1954

7 February 1954. Vekse, Stefanos Alexiadis. “The church of Vekse (it was the Nativity of the Virgin) is closed today. It stayed just as we left it. The Archangel Michael in the dome is still there. Only, they have put many jars inside it for water. When selling the church came up, [the narrator] relates that his grandfather was told that a few years earlier someone had offered 500 Turkish lira; the man wanted to make the building a hayloft/hay store. His grandfather objected to the sale, saying, ‘God’s house cannot become a hayloft’; the church was not sold.” Last sentence: “This is told by Stefanos Alexiadis, who travelled to his homeland in the summer.” [Two words under the stamp were translated from context.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

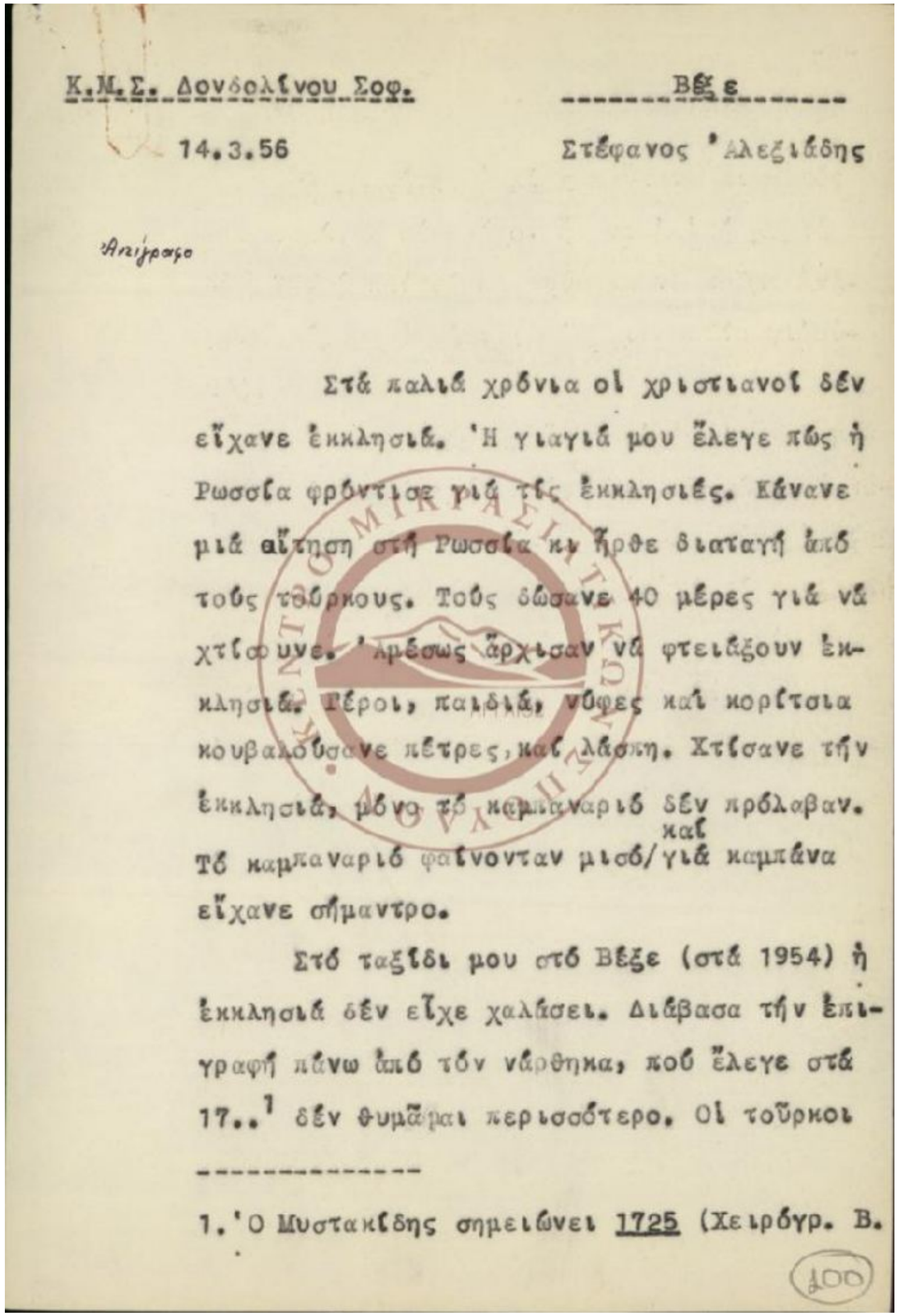

Κ.Μ.Σ. Δονδολίνου Σοφ. _____Βέξε_____

14.3.56 Στέφανος Ἀλεξιάδης

Ἀπόγραφο

Στά παλιά χρόνια οἱ χριστιανοί δέν εἶχανε ἐκκλησιά. Ἡ γιαγιά μου ἔλεγε πῶς ἡ Ρωσσία φρόντισε γιά τίς ἐκκλησιές. Κάνανε μιά αἴτηση στή Ρωσσία κι ἦρθε διαταγή ἀπό τούς τοῦρκους. Τούς δώσανε 40 μέρες γιά νά χτίσουνε. Ἀμέσως ἄρχισαν νά φτειάξουν ἐκκλησιά. Γέροι, παιδιά, νύφες καί κορίτσια κουβαλούσανε πέτρες, καί λάσπη. Χτίσανε τήν ἐκκλησιά, μόνο τό καμπαναριό δέν πρόλαβαν. Τό καμπαναριό φαίνονταν μισό/καί γιά καμπάνα εἶχανε σήμαντρο.

Στό ταξίδι μου στό Βέξε (στά 1954) ἡ ἐκκλησιά δέν εἶχε χαλάσει. Διάβασα τήν ἐπιγραφή πάνω ἀπό τόν νάρθηκα, πού ἔλεγε στά 17..[1] δέν θυμᾶμαι περισσότερο. Οἱ τοῦρκοι

---

1. Ὁ Μυστακίδης σημειώνει 1725 (Χειρόγρ. Β.

100

LEGIBLE TEXT

Family account of the building of the church

Stefanos Alexiadis · 14.03.1956

14 March 1956. Vekse, Stefanos Alexiadis. “In the old days the Christians had no church. My grandmother used to tell how Russia worked for the churches. A petition was given to Russia and an order came from the Turks. They gave them forty days to build [the church]. They immediately set to work to complete the church. Old men, children, brides and girls carried stones and prepared mortar. They built the church, but they could not finish the bell tower in time. Half of the bell tower was visible; instead of a bell there was a semantron [a wooden/metal board struck to make a sound]. On my trip to Vekse (1954) the church had not been demolished. Above the narthex I read an inscription beginning with 17..; I don’t remember the rest. The Turks...” Footnote: “Mystakidis notes [the year] 1725” — source 1892, p. 381. The sentence continues on the next page.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

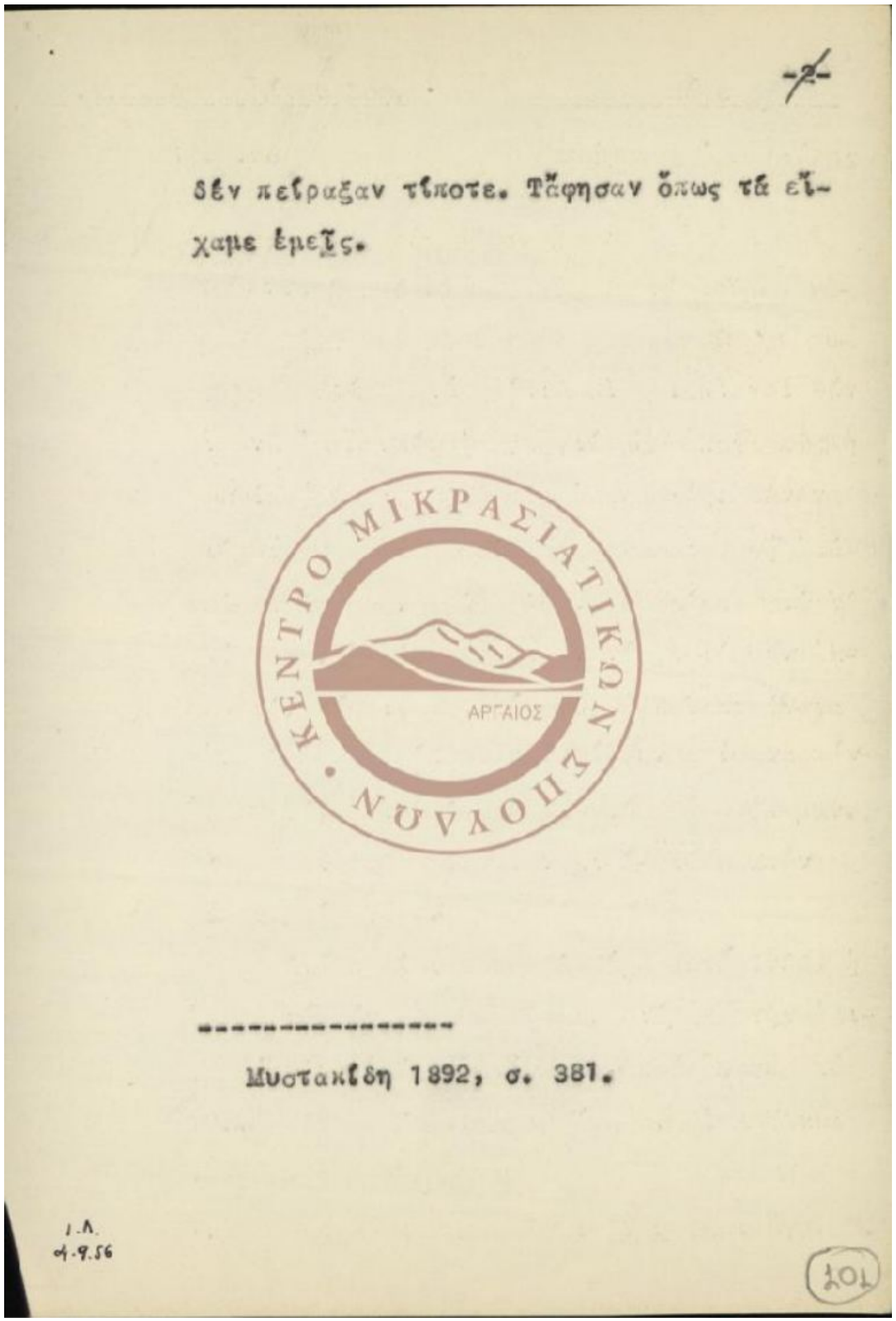

LEGIBLE TEXT

Building of the church: last sentence and source note

Stefanos Alexiadis · continued

Continued from the previous page: “...didn’t touch anything. They left it just as we had left it.” Bibliographic note at the bottom: “Mystakidis, 1892, p. 381.” The text on this page consists only of this continuation sentence and the source note.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

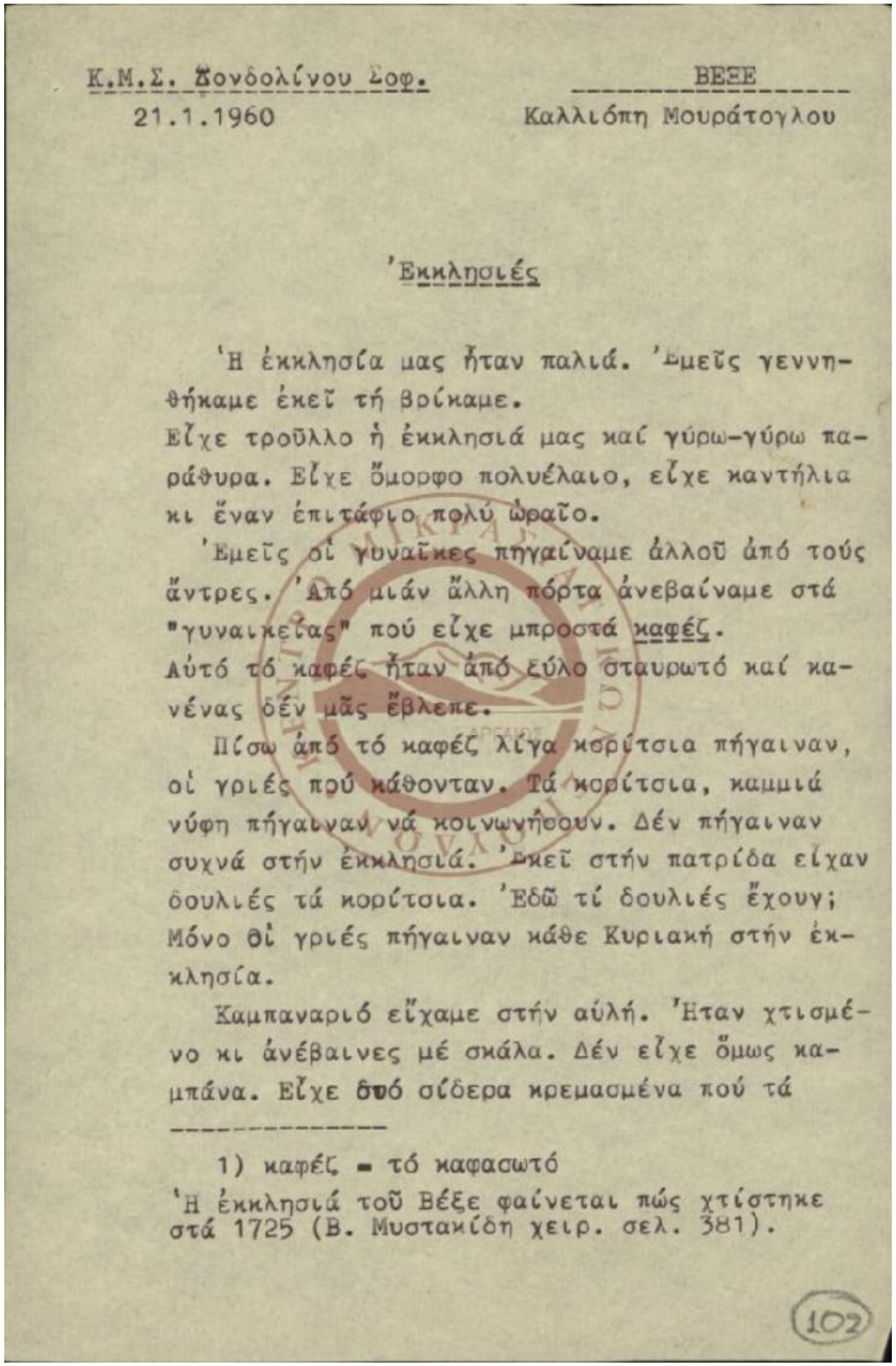

Κ.Μ.Σ. Ξονδολίνου Σοφ. ΒΕΞΕ
21.1.1960 Καλλιόπη Μουράτογλου

'Εκκλησιές

'Η έκκλησία μας ἦταν παλιά. 'Εμεῖς γεννηθήκαμε ἐκεῖ τή βρίκαμε.
Εἶχε τροῦλλο ἡ ἐκκλησιά μας καί γύρω-γύρω παράθυρα. Εἶχε ὅμορφο πολυέλαιο, εἶχε καντήλια κι ἕναν ἐπιτάφιο πολύ ὡραῖο.
'Εμεῖς οἱ γυναῖκες πηγαίναμε ἀλλοῦ ἀπό τούς ἄντρες. 'Από μιάν ἄλλη πόρτα ἀνεβαίναμε στά "γυναικεῖας" πού εἶχε μπροστά καφέζ.
Αὐτό τό καφέζ ἦταν ἀπό ξύλο σταυρωτό καί κανένας δέν μᾶς ἔβλεπε.
Πίσω ἀπό τό καφέζ λίγα κορίτσια πήγαιναν, οἱ γριές πού κάθονταν. Τά κορίτσια, καμμιά νύφη πήγαιναν νά κοινωνήσουν. Δέν πήγαιναν συχνά στήν ἐκκλησιά. 'Εκεῖ στήν πατρίδα εἶχαν δουλιές τά κορίτσια. 'Εδῶ τί δουλιές ἔχουν; Μόνο οἱ γριές πήγαιναν κάθε Κυριακή στήν ἐκκλησία.
Καμπαναριό εἴχαμε στήν αὐλή. 'Ηταν χτισμένο κι ἀνέβαινες μέ σκάλα. Δέν εἶχε ὅμως καμπάνα. Εἶχε δυό σίδερα κρεμασμένα πού τά

---

1) καφέζ = τό καφασωτό
'Η ἐκκλησιά τοῦ Βέξε φαίνεται πώς χτίστηκε στά 1725 (Β. Μυστακίδη χειρ. σελ. 381).

102

LEGIBLE TEXT

Kalliope: interior layout of the Vekse church

Kalliope Mouratoglou · 21.01.1960

21 January 1960. Vekse, Kalliope Mouratoglou. “Our church was old; we were born there and found it like that. Our church had a dome with windows around it. It had a beautiful chandelier, oil lamps and a very beautiful iconostasis. We women went to a separate place from the men. Through another door we went up to the women’s section, which had a lattice (kafes) in front. This lattice was wooden; nobody could see us. The girls would go behind the lattice and the old women would sit. Girls and newly married women did not take communion; they did not go to church often. In our homeland girls had work to do; what work do they have here? Every Sunday only the old women went to church. There was a bell tower in the courtyard; it was built of stone and you climbed it by a ladder. But it had no bell. Two pieces of iron hung there, and they...” [Continues on the next page.] Footnote: “Kafes” = wooden grille/partition. The building of the church in 1725 is attributed to the Mystakidis manuscript, p. 381.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

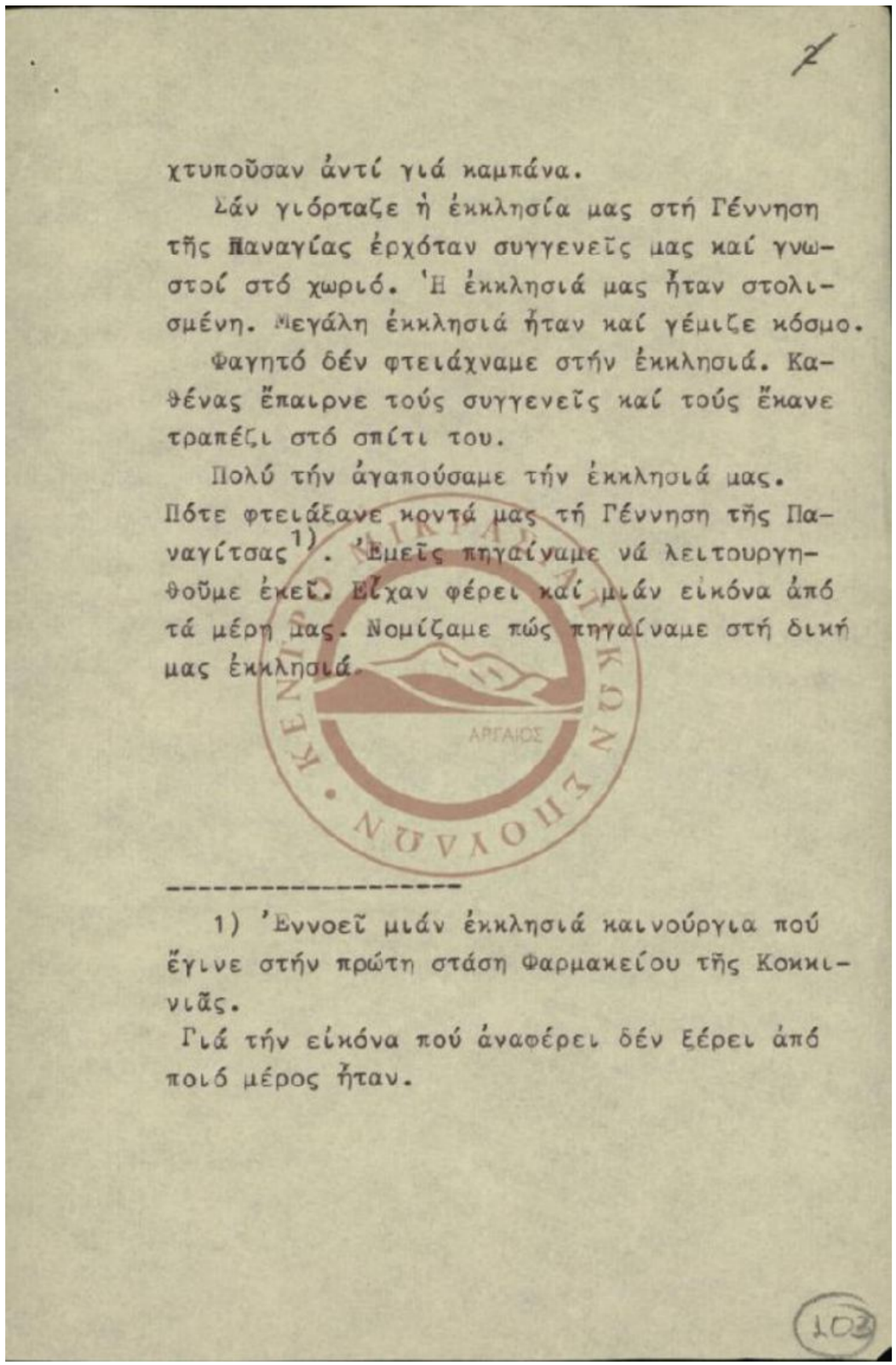

χτυποῦσαν ἀντί γιά καμπάνα.

Λάν γιόρταζε ἡ ἐκκλησία μας στή Γέννηση τῆς Παναγίας ἐρχόταν συγγενεῖς μας καί γνωστοί στό χωριό. Ἡ ἐκκλησιά μας ἦταν στολισμένη. Μεγάλη ἐκκλησιά ἦταν καί γέμιζε κόσμο.

Φαγητό δέν φτειάχναμε στήν ἐκκλησιά. Καθένας ἔπαιρνε τούς συγγενεῖς καί τούς ἔκανε τραπέζι στό σπίτι του.

Πολύ τήν ἀγαπούσαμε τήν ἐκκλησιά μας. Πότε φτειάξανε κοντά μας τή Γέννηση τῆς Παναγίτσας[1]. Ἐμεῖς πηγαίναμε νά λειτουργηθοῦμε ἐκεῖ. Εἶχαν φέρει καί μιάν εἰκόνα ἀπό τά μέρη μας. Νομίζαμε πώς πηγαίναμε στή δική μας ἐκκλησιά.

---

1) Ἐννοεῖ μιάν ἐκκλησιά καινούργια πού ἔγινε στήν πρώτη στάση Φαρμακείου τῆς Κοκκινιᾶς.

Γιά τήν εἰκόνα πού ἀναφέρει δέν ξέρει ἀπό ποιό μέρος ἦταν.

103

LEGIBLE TEXT

The 8 September feast, guests and the new church

Kalliope Mouratoglou · continued

Continued from the previous page: “...they struck them instead of a bell. When our church celebrated the feast of the Nativity of the Virgin, our relatives and acquaintances came from the village. Our church was decorated. It was a big church and filled with people. We didn’t prepare food in the church. Everyone took their relatives and set a table for them at home. We loved our church very much. Later they built [a church named] the Nativity of the Virgin near us. We went there to worship. They had also brought an icon from our homeland. It was as if we were going to our own church.” Footnote 1: The new church meant here is the one built at the first stop of the pharmacy in Kokkinia. The narrator does not know where the icon she mentions came from.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

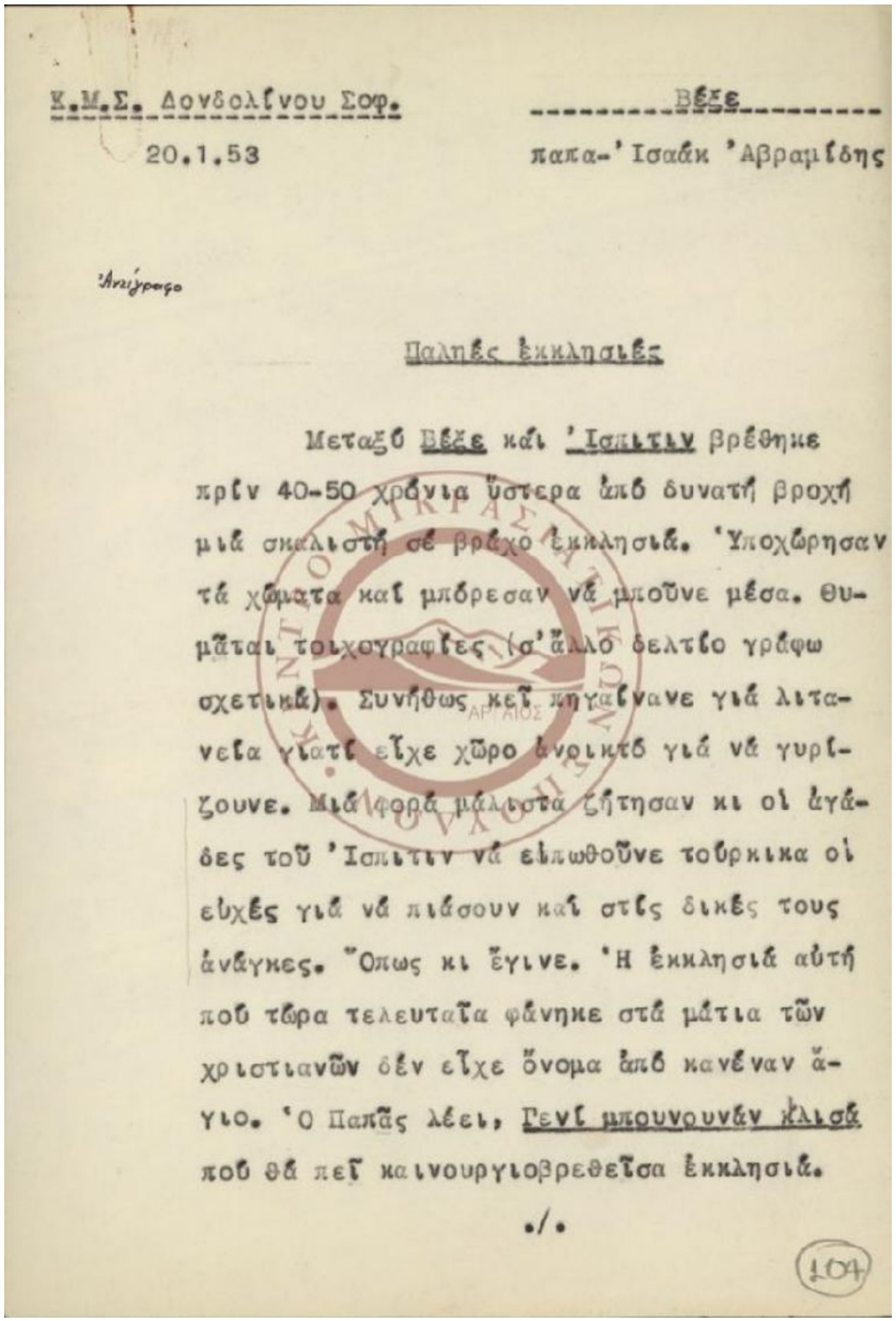

Κ.Μ.Σ. Δονδολίνου Σοφ. _____Βέξε_____

20.1.53 παπα-'Ισαάκ 'Αβραμίδης

Ἀντίγραφο

Παληές ἐκκλησιές

Μεταξύ Βέξε καί 'Ισπιτιν βρέθηκε πρίν 40-50 χρόνια ὕστερα ἀπό δυνατή βροχή μιά σκαλιστή σέ βράχο ἐκκλησιά. 'Υποχώρησαν τά χώματα καί μπόρεσαν νά μποῦνε μέσα. Θυμᾶται τοιχογραφίες (σ'ἄλλο δελτίο γράφω σχετικά). Συνήθως κεῖ πηγαίναν γιά λιτανεία γιατί εἶχε χῶρο ἀνοικτό γιά νά γυρίζουνε. Μιά φορά μάλιστα ζήτησαν κι οἱ ἀγάδες τοῦ 'Ισπιτιν νά εἰπωθοῦνε τουρκικα οἱ εὐχές γιά νά πιάσουν καί στίς δικές τους ἀνάγκες. Ὅπως κι ἔγινε. 'Η ἐκκλησιά αὐτή πού τώρα τελευταῖα φάνηκε στά μάτια τῶν χριστιανῶν δέν εἶχε ὄνομα ἀπό κανέναν ἅγιο. 'Ο Παπᾶς λέει, Γενί μπουνουνάν κλισά πού θά πεῖ καινουργιοβρεθεῖσα ἐκκλησιά.

./.

104

LEGIBLE TEXT

Rock church discovered between Vekse and Isitin

Papa Isaak Avramidis · 20.01.1953

20 January 1953. Vekse, Papa Isaak Avramidis. Heading: Old churches. “Between Vekse and Isitin, forty or fifty years ago, a rock church was found after heavy rain. When the earth washed away they were able to go inside. [There were] wonderful wall paintings [I write about this on another card]. People usually went there to hold services, because there was an open area around it suitable for walking in procession. Once the aghas of Isitin insisted that prayers be said in Turkish in this old church. And so it was done. In the eyes of the Christians, the church that had come to light had no name dedicated to a particular saint. The priest says: ‘Can a name be given to a newly found church?’” [Some words of the last sentence are uncertain because of the print and stamp.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

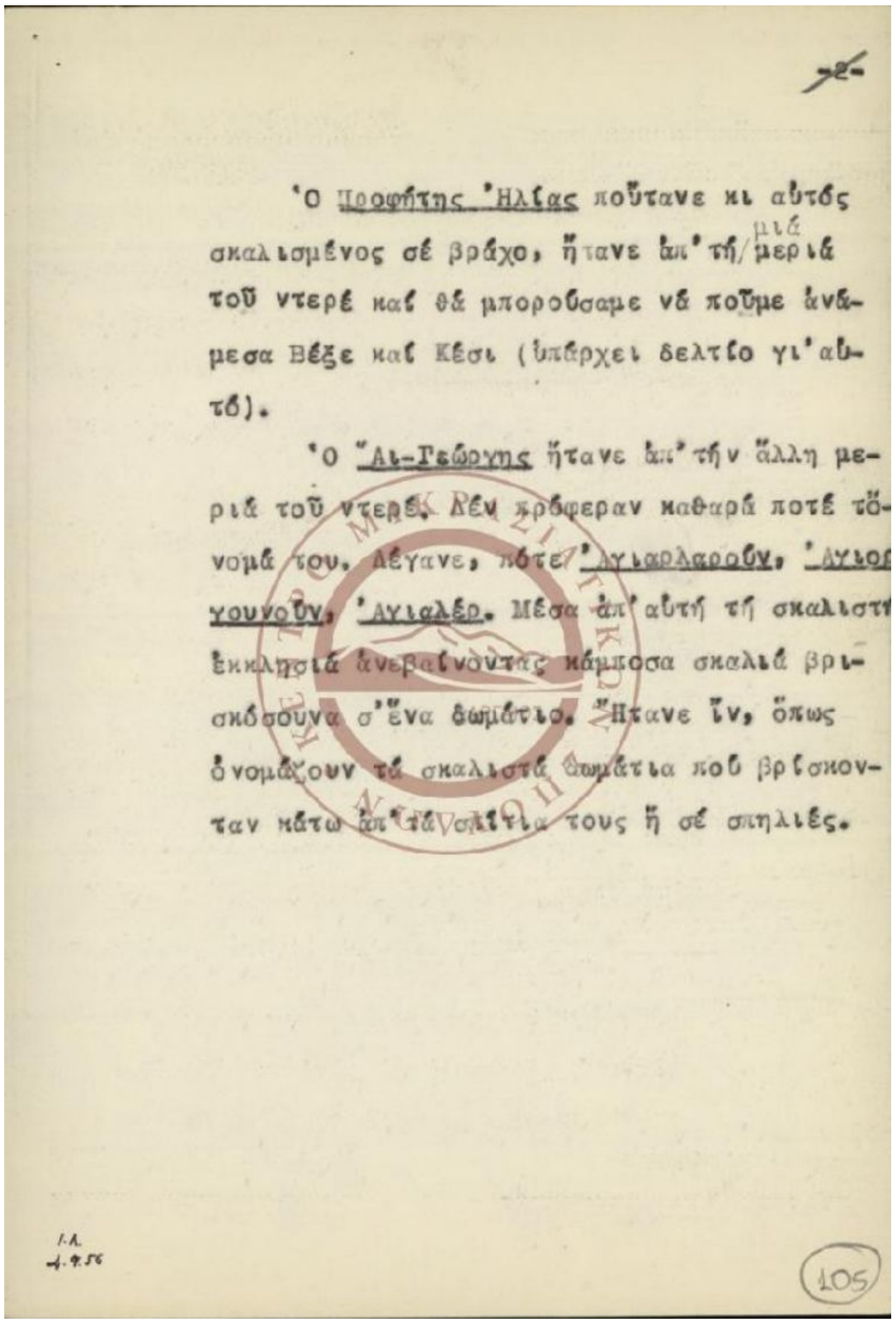

Ὁ Προφήτης Ἠλίας πού̃τανε κι αὐτὸς σκαλισμένος σέ βράχο, ἦτανε ἀπ' τή/μιά̃ μερι̃ά τοῦ ντερέ καὶ θά μπορού̃σαμε νά πού̃με ἀνάμεσα Βέξε καὶ Κέσι (ὑπάρχει δελτίο γι' αὐτό).

Ὁ Ἅι-Γεώργης ἦτανε ἀπ' τήν ἄλλη μεριά τοῦ ντερέ. Δέν πρόφεραν καθαρά ποτέ τό̃νομά του. Λέγανε, πότε Ἁγιαρλαρού̃, Ἁγιορ γουνού̃, Ἁγιαλέρ. Μέσα ἀπ' αὐτή τή σκαλιστή ἐκκλησιά ἀνεβαίνοντας κάμποσα σκαλιά βρι σκόσουνα σ' ἕνα δωμάτιο. Ἦτανε ἴν, ὅπως ὀνομάζουν τά σκαλιστά δωμάτια πού βρίσκον ταν κάτω ἀπ' τά σπίτια τους ἢ σέ σπηλιές.

I.A. 4.9.56

105

PARTIAL READING

Rock churches of Prophet Elias and St George

Papa Isaak Avramidis · continued

Continued from the previous page: “Prophet Elias was also carved into the rock; it was on one side of the stream. We could cross between Vekse and Gesi [there is a separate card]. St George was on the other side of the stream. They never knew its name exactly. Sometimes they said Ai-Giorgis, sometimes another name. You went down stone steps into this carved church; in one place there was wooden [fitting]. Information is also given [incomplete reading] on how the statues/carved traces inside were found.” [Proper names and some verbs in the middle section are uncertain.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

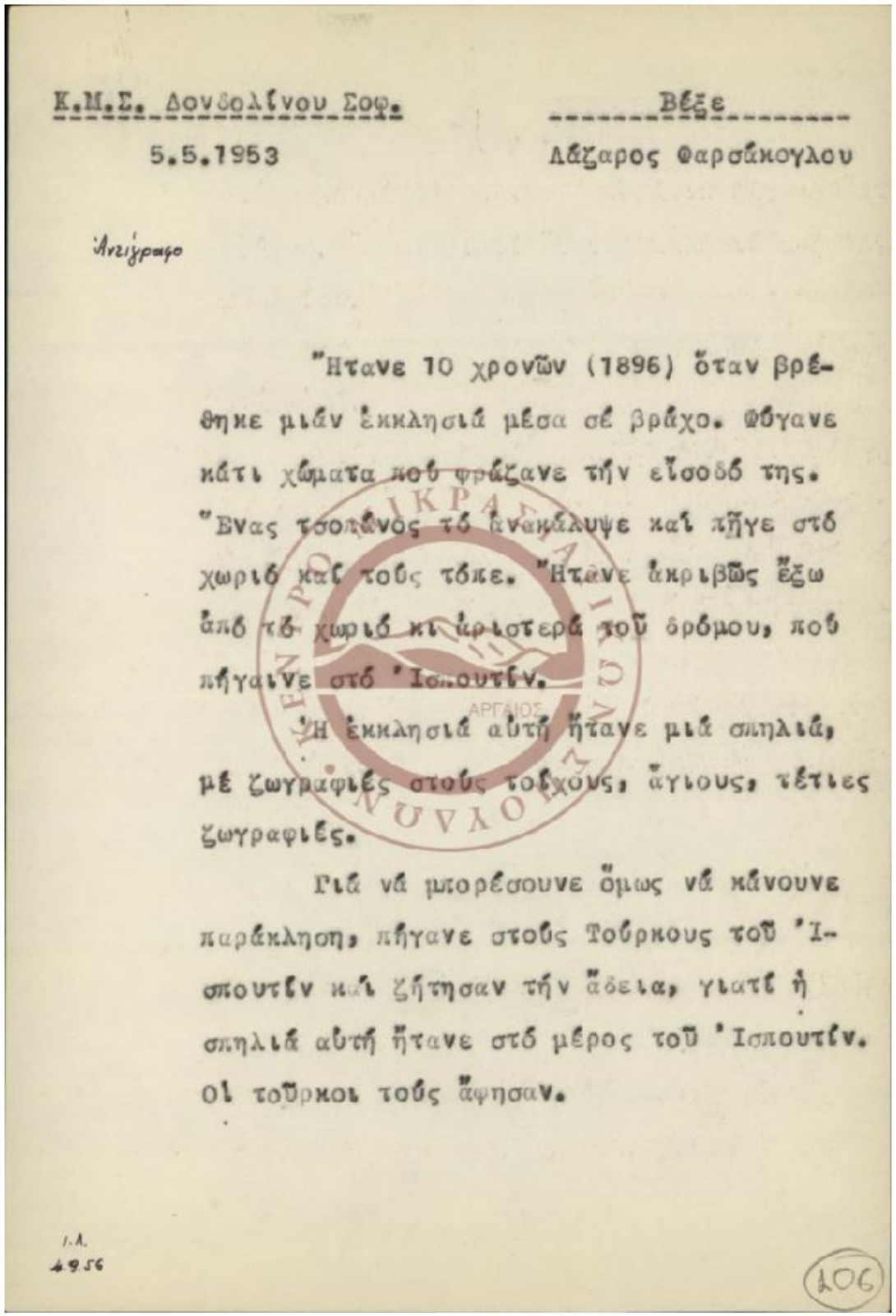

Κ.Μ.Σ. Δονδολίνου Σοφ. Βέξε

5.5.1953 Λάζαρος Φαρσάκογλου

Αντίγραφο

"Ηταν 10 χρονῶν (1896) ὅταν βρέθηκε μιάν ἐκκλησιά μέσα σέ βράχο. Φύγανε κάτι χώματα πού φράζανε τήν εἴσοδό της. "Ενας τσοπάνος τό ἀνακάλυψε καί πῆγε στό χωριό καί τούς τόπε. "Ητανε ἀκριβῶς ἔξω ἀπό τό χωριό κι ἀριστερά τοῦ δρόμου, πού πήγαινε στό 'Ισ..ουτίν.

Ἡ ἐκκλησιά αὐτή ἦταν μιά σπηλιά, μέ ζωγραφιές στούς τοίχους, ἅγιους, τέτιες ζωγραφιές.

Γιά νά μπορέσουνε ὅμως νά κάνουνε παράκληση, πῆγανε στούς Τούρκους τοῦ 'Ι-σπουτίν καί ζήτησαν τήν ἄδεια, γιατί ἡ σπηλιά αὐτή ἦτανε στό μέρος τοῦ 'Ισπουτίν. Οἱ τοῦρκοι τούς ἄφησαν.

I.A. 4956

106

LEGIBLE TEXT

Rock church said to have been found in 1896

Lazaros Farazioglou · 05.05.1953

5 May 1953. Vekse, Lazaros Farazioglou. “When a church carved inside a rock was found (1896) I was ten years old. They removed the earth that blocked its entrance. A Turk had discovered it and told the villagers. It was just outside the village, on the left side of the road to Isitin. This church was a cave whose walls were painted with pictures of saints. But in order to hold a service there, they went to the Turks of Isitin to ask permission, because the cave was on the Isitin side. The Turks refused them.”

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

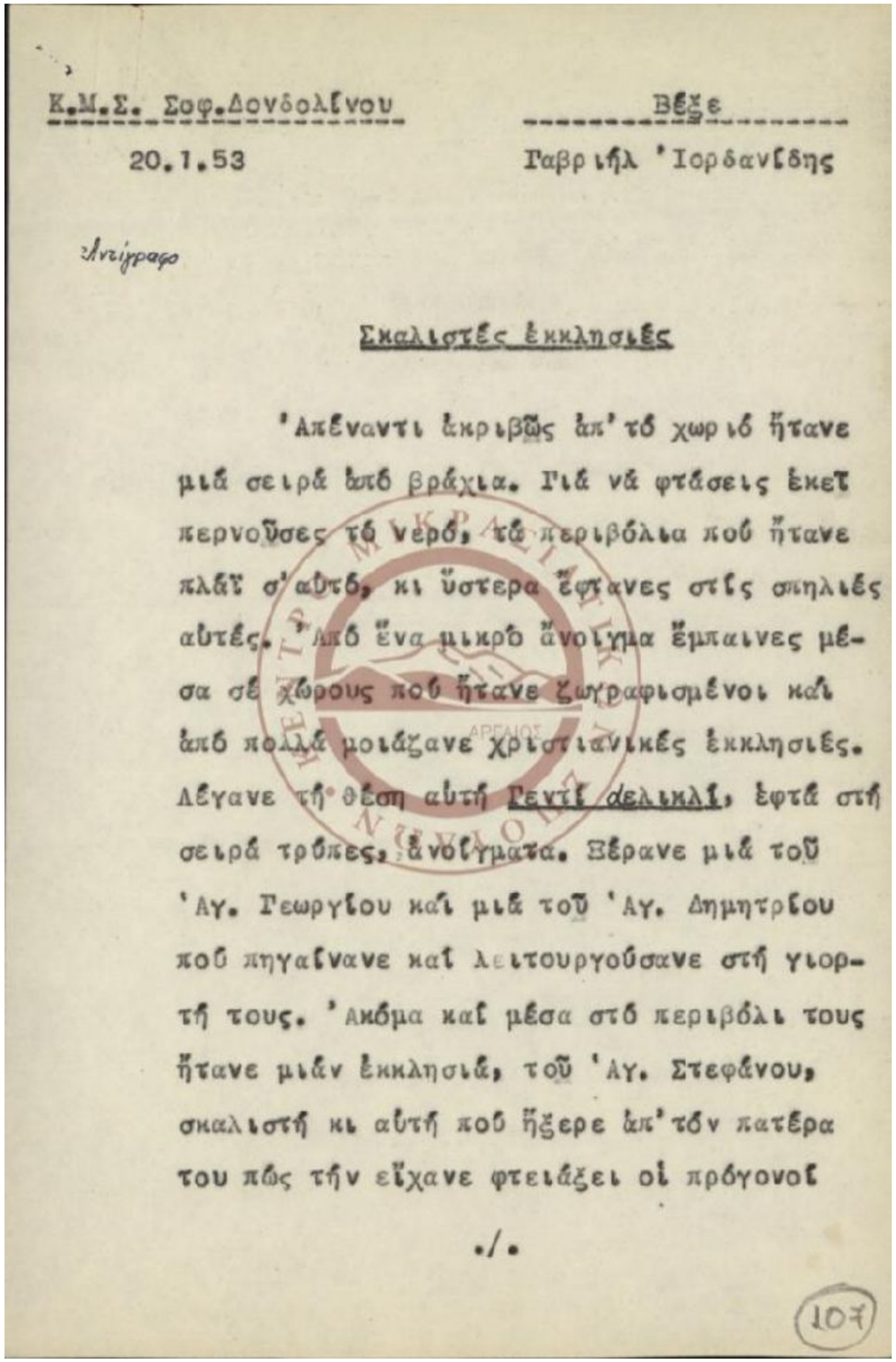

Κ.Μ.Σ. Σοφ.Δονδολίνου — Βέξε

20.1.53 — Γαβριήλ 'Ιορδανίδης

Αντίγραφο

Σκαλιστές ἐκκλησιές

'Απέναντι ἀκριβῶς ἀπ'τό χωριό ἦτανε μιά σειρά ἀπό βράχια. Γιά νά φτάσεις ἐκεῖ περνοῦσες τό νερό, τά περιβόλια πού ἦτανε πλάϊ σ'αὐτό, κι ὕστερα ἔφτανες στίς σπηλιές αὐτές. 'Από ἕνα μικρό ἄνοιγμα ἔμπαινες μέσα σέ χῶρους πού ἦτανε ζωγραφισμένοι καί ἀπό πολλά μοιάζανε χριστιανικές ἐκκλησιές. Λέγανε τή θέση αὐτή Γεντί δελικλί, ἑφτά στή σειρά τρύπες, ἀνοίγματα. Ξέρανε μιά τοῦ 'Αγ. Γεωργίου καί μιά τοῦ 'Αγ. Δημητρίου πού πηγαίνανε καί λειτουργούσανε στή γιορτή τους. 'Ακόμα καί μέσα στό περιβόλι τους ἦτανε μιάν ἐκκλησιά, τοῦ 'Αγ. Στεφάνου, σκαλιστή κι αὐτή πού ἤξερε ἀπ'τόν πατέρα του πῶς τήν εἶχανε φτειάξει οἱ πρόγονοί

./.

107

LEGIBLE TEXT

Carved churches opposite Vekse

Gavriil Iordanidis · 20.01.1953

20 January 1953. Vekse, Gavriil Iordanidis. Heading: Churches carved into rock. “Right opposite the village there was a row of rocks. To get there you cross through the water and the gardens beside it, and then you reach these carved places. Through small openings we went into spaces decorated with paintings; many of them looked like Christian churches. This place was called Gedi Delikli (Seven Holes); seven hollows/openings stood side by side. One of them was the church of St George, another the church of St Demetrios. On their feast days we went there and held a service. Inside their own garden there was also a rock church of St Stephen; he says he heard from his father how their ancestors made it.” [The last sentence continues on p. 108.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

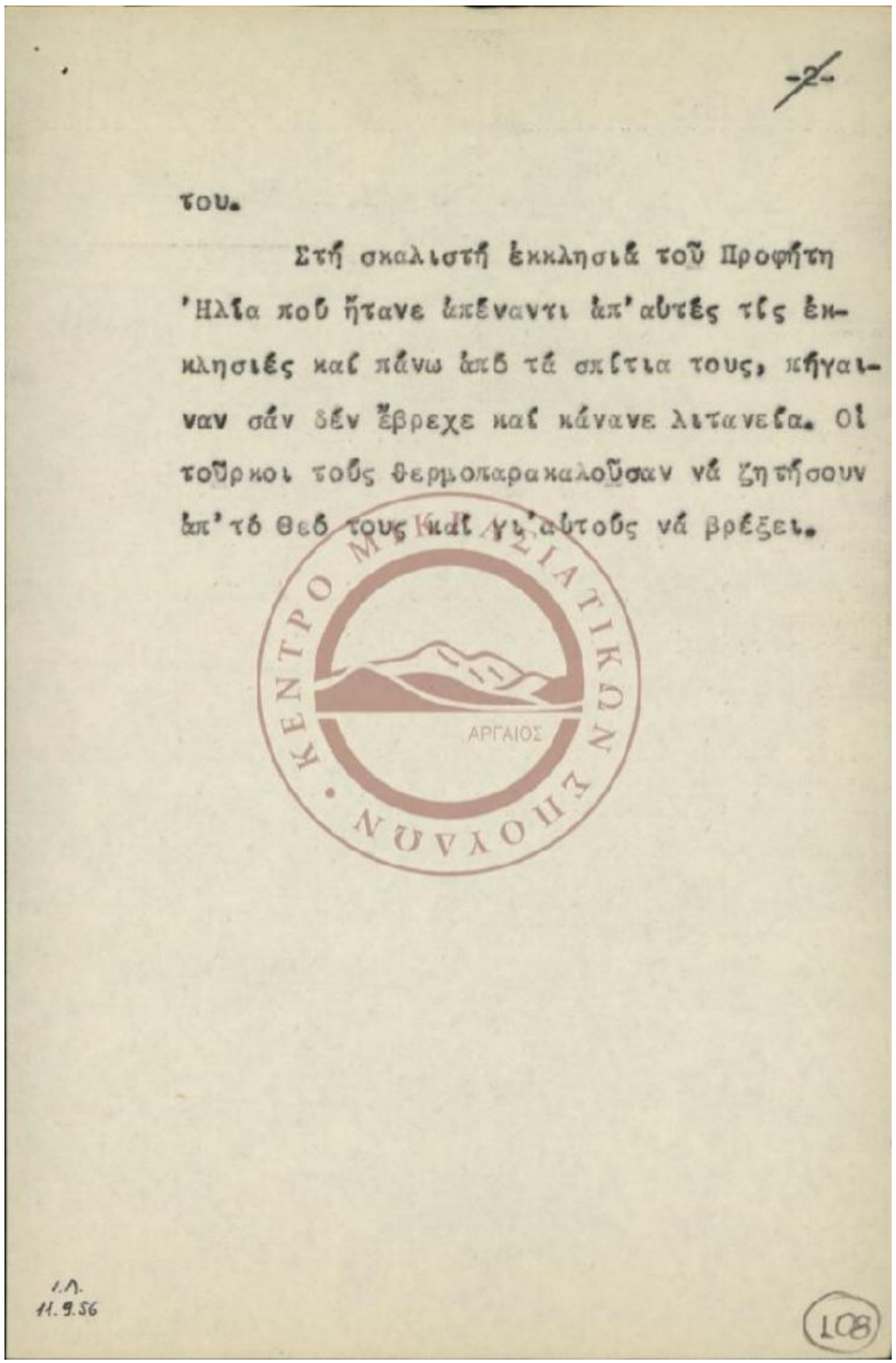

LEGIBLE TEXT

Prayer for rain at the church of Prophet Elias

Gavriil Iordanidis · continued

Continued from the previous page: “The carved church of Prophet Elias was on the opposite side from these churches, above their houses. When it did not rain, people went there and made supplication/prayer. The Turks encouraged them, asking them to ask God for rain for them too.” [It is not clear which group one word refers to; I have given the description of the location without interpreting it.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

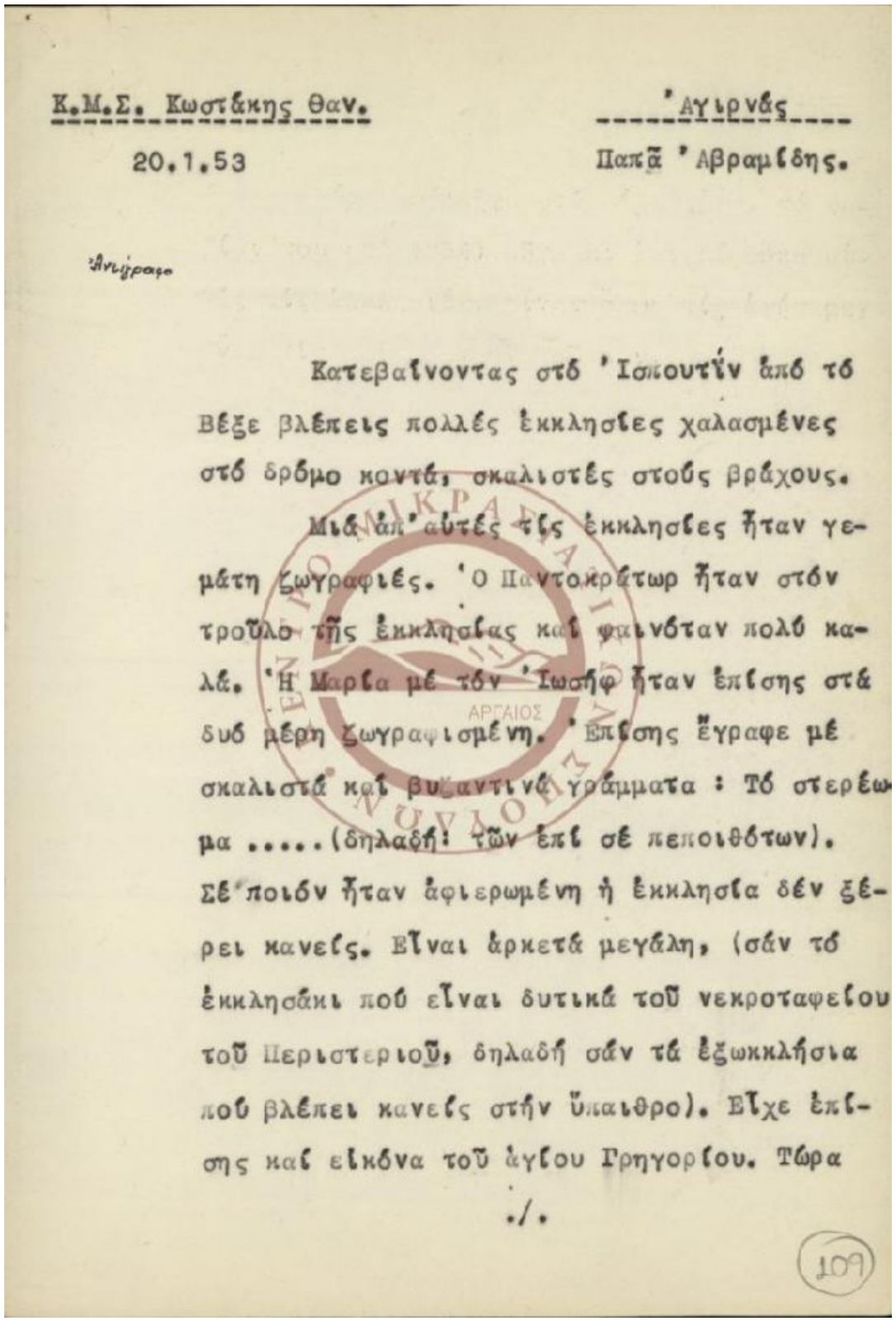

Κ.Μ.Σ. Κωστάκης Θαν. _____ Ἀγιρνᾶς

20.1.53 Παπᾶ Ἀβραμίδης.

Ἀντίγραφο

Κατεβαίνοντας στὸ Ἰσκουτίν ἀπὸ τὸ Βέξε βλέπεις πολλὲς ἐκκλησίες χαλασμένες στὸ δρόμο κοντά, σκαλιστὲς στοὺς βράχους. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἐκκλησίες ἦταν γεμάτη ζωγραφιές. Ὁ Παντοκράτωρ ἦταν στὸν τροῦλο τῆς ἐκκλησίας καὶ φαίνοταν πολὺ καλά. Ἡ Μαρία μὲ τὸν Ἰωσὴφ ἦταν ἐπίσης στὰ δυὸ μέρη ζωγραφισμένη. Ἐπίσης ἔγραφε μὲ σκαλιστὰ καὶ βυζαντινὰ γράμματα : Τὸ στερέωμα .....(δηλαδὴ: τῶν ἐπὶ σὲ πεποιθότων). Σὲ ποιὸν ἦταν ἁφιερωμένη ἡ ἐκκλησία δὲν ξέρει κανείς. Εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη, (σὰν τὸ ἐκκλησάκι ποὺ εἶναι δυτικὰ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Περιστεριοῦ, δηλαδὴ σὰν τὰ ἐξωκκλήσια ποὺ βλέπει κανεὶς στὴν ὕπαιθρο). Εἶχε ἐπίσης καὶ εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γρηγορίου. Τώρα

./.

109

LEGIBLE TEXT

View from Ağırnas: churches on the Vekse–Isitin road

Papa Avramidis · 20.01.1953

20 January 1953. Ağırnas, Papa Avramidis. “Going down from Isitin to Vekse, on the road you see many ruined churches carved into the rocks. One of these churches had paintings. The Pantocrator was depicted in the dome and was very beautiful. Mary and Joseph were also painted in two places. There were also inscriptions carved in Byzantine letters: ‘...’ [here the text is erased, and what it belonged to is not explained]. Nobody knows to whom the church was dedicated. It is quite large, like the outlying churches seen in the countryside west of the Peristeri cemetery. There was also an icon of St George. Now...” [Continues on the next page.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

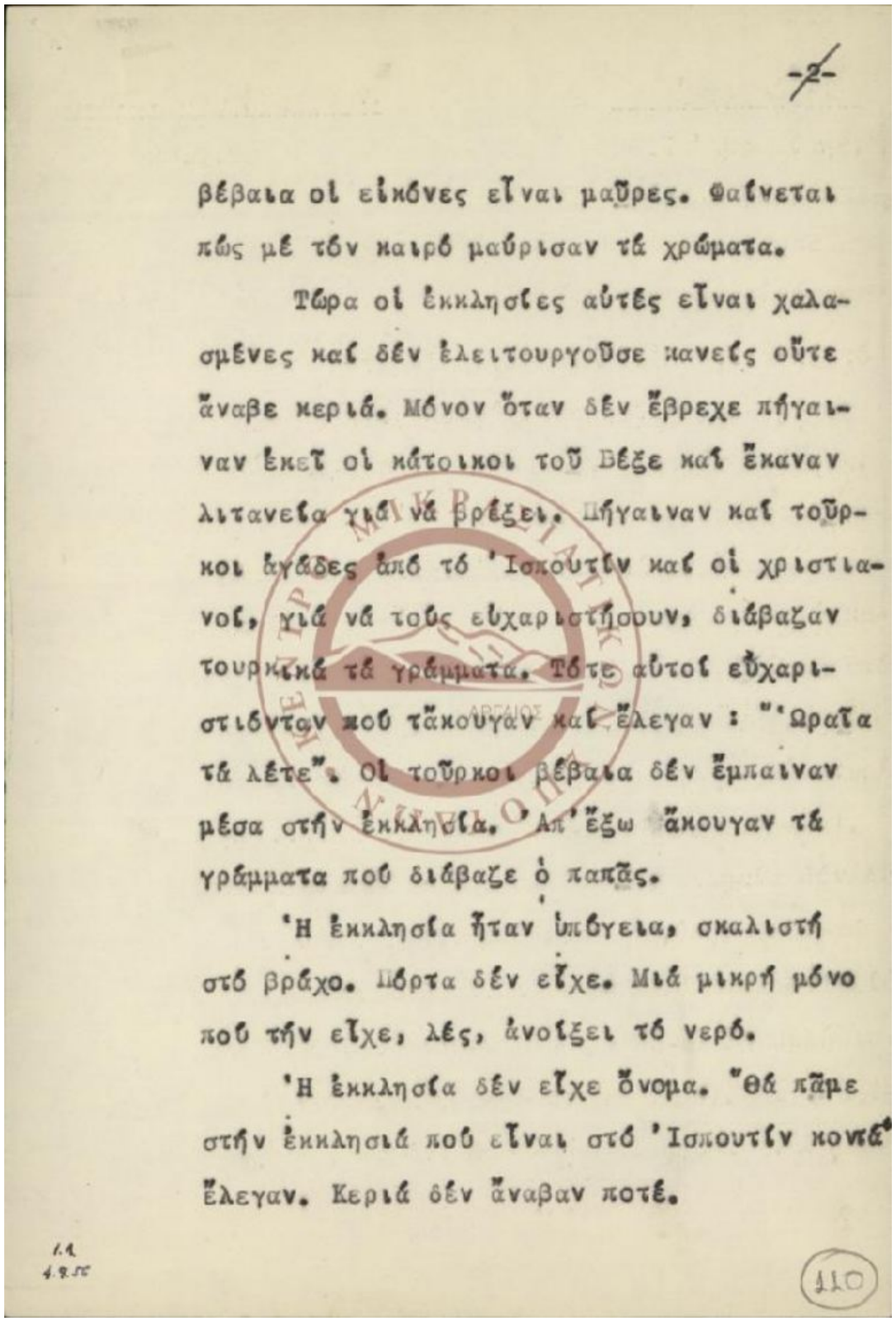

-2-

βέβαια οἱ εἰκόνες εἶναι μαῦρες. Φαίνεται πῶς μέ τόν καιρό μαύρισαν τά χρώματα.

Τώρα οἱ ἐκκλησίες αὐτές εἶναι χαλασμένες καί δέν ἐλειτουργοῦσε κανείς οὔτε ἄναβε κεριά. Μόνον ὅταν δέν ἔβρεχε πήγαιναν ἐκεῖ οἱ κάτοικοι τοῦ Βέξε καί ἔκαναν λιτανεία γιά νά βρέξει. Πήγαιναν καί τοῦρκοι ἀγάδες ἀπό τό 'Ισκουτίν καί οἱ χριστιανοί, γιά νά τούς εὐχαριστήσουν, διάβαζαν τουρκικά τά γράμματα. Τότε αὐτοί εὐχαριστιόντων πού τά ἄκουγαν καί ἔλεγαν : "'Ωραῖα τά λέτε". Οἱ τοῦρκοι βέβαια δέν ἔμπαιναν μέσα στήν ἐκκλησία. 'Απ' ἔξω ἄκουγαν τά γράμματα πού διάβαζε ὁ παπᾶς.

'Η ἐκκλησία ἦταν ὑπόγεια, σκαλιστή στό βράχο. Πόρτα δέν εἶχε. Μιά μικρή μόνο πού τήν εἶχε, λές, ἀνοίξει τό νερό.

'Η ἐκκλησία δέν εἶχε ὄνομα. "Θά πᾶμε στήν ἐκκλησιά πού εἶναι στό 'Ισκουτίν κοντά" ἔλεγαν. Κεριά δέν ἄναβαν ποτέ.

110

LEGIBLE TEXT

Rock-cut churches: later uses

Papa Avramidis · continued

"...the icons had of course gone dark. You can see their colours have darkened with time. These churches are now in ruins and nobody worships there or lights candles. Only when it did not rain, the people of Vekse would go there and pray for rain. The Turkish aghas from Isitin also went, to ask the Christians to pray for them. To thank them they would read things/prayers written in Turkish. The Turks did not go inside; they listened from outside to what the priest read. The church was underground, carved into the rock. It had no door, only a small opening. The name of the church was unknown. They used to say 'Let's go to the nearby Isitin church.' Candles were never lit there."

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

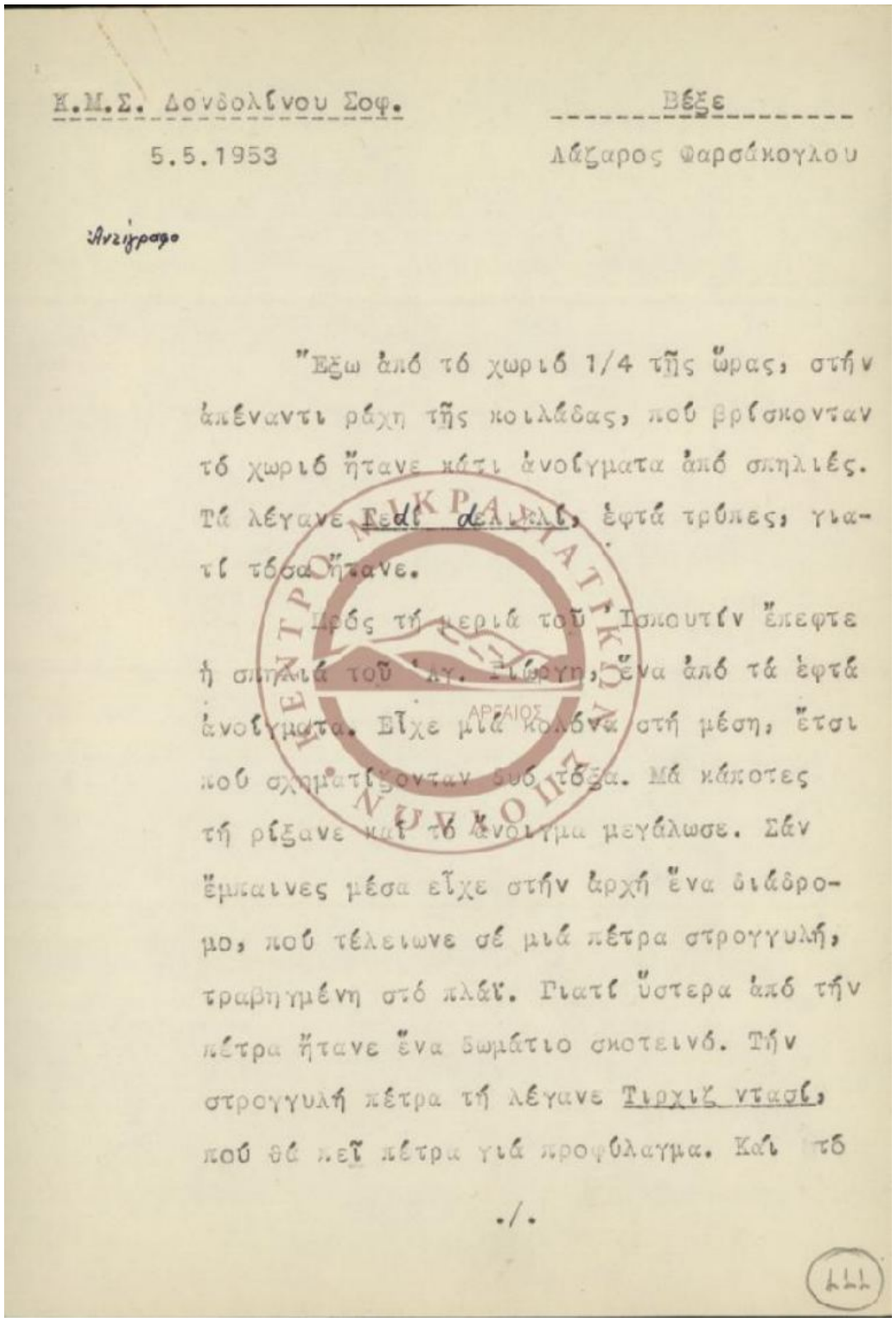

Κ.Μ.Σ. Δονδολίνου Σοφ. Βέξε

5.5.1953 Λάζαρος Φαρσάκογλου

Ἀντίγραφο

"Ἔξω ἀπό τό χωριό 1/4 τῆς ὥρας, στήν ἀπέναντι ράχη τῆς κοιλάδας, πού βρίσκονταν τό χωριό ἤτανε κάτι ἀνοίγματα ἀπό σπηλιές. Τά λέγανε Γεδί δελικλί, ἑφτά τρύπες, γιατί τόσα ἤτανε.

Ἀπό τή μεριά τοῦ Ἰσαουτίν ἔπεφτε ἡ σπηλιά τοῦ Ἁγ. Γεώργη, ἕνα ἀπό τά ἑφτά ἀνοίγματα. Εἶχε μία κολόνα στή μέση, ἔτσι πού σχημάτιζοντας δύο τόξα. Μά κάποτες τή ρίξανε κι τό ἄνοιγμα μεγάλωσε. Σάν ἔμπαινες μέσα εἶχε στήν ἀρχή ἕνα διάδρομο, πού τέλειωνε σέ μιά πέτρα στρογγυλή, τραβηγμένη στό πλάϊ. Γιατί ὕστερα ἀπό τήν πέτρα ἤτανε ἕνα δωμάτιο σκοτεινό. Τήν στρογγυλή πέτρα τή λέγανε Τιρχιζ νταση, πού θά πεῖ πέτρα γιά προφύλαγμα. Καί τό

./.

111

PARTIAL READING

Seven Holes and the entrance closed with a stone

Lazaros Farazioglou · 05.05.1953

5 May 1953. Vekse, Lazaros Farazioglou. “Outside the village, about a quarter of an hour away, on the steep slope opposite the village, there were seven carved openings. They called it Gedi Delikli (Seven Holes); seven holes, because that is how many they had counted. Towards the Isitin side, one of the seven was the rock church of St George. In the middle there was a column, as if holding up its roof. At one time they had thrown stones in there and piled them up. If you went in, you first saw a corridor; at its end there was a round stone worked with a chisel. They called this round stone the ‘... stone’; it served as a door. The rest of the corridor...” [The statement continues on p. 112.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

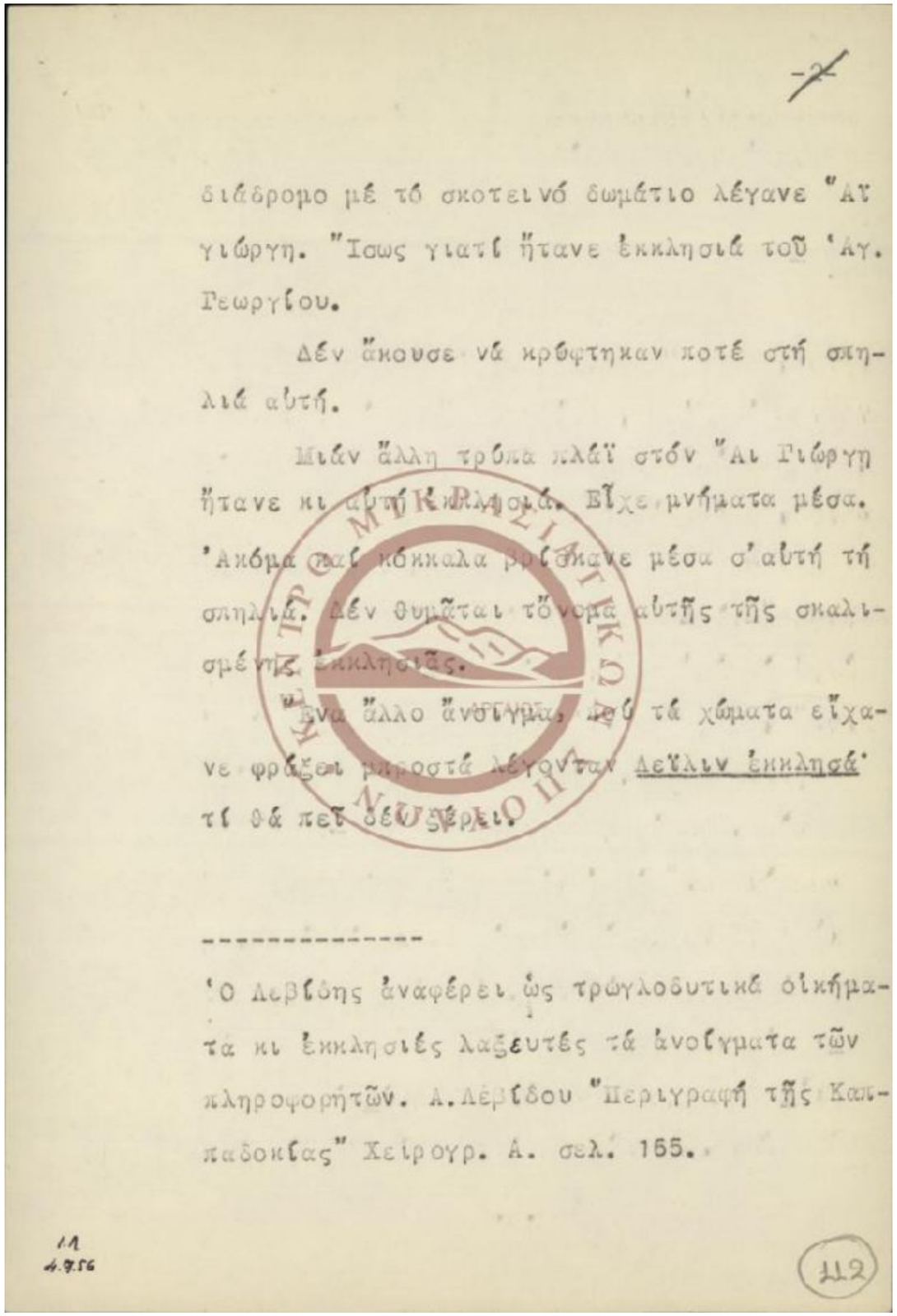

διάδρομο μέ τό σκοτεινό δωμάτιο λέγανε "Αϊ γιώργη. "Ισως γιατί ἦτανε ἐκκλησιά τοῦ 'Αγ. Γεωργίου.

Δέν ἄκουσε νά κρύφτηκαν ποτέ στή σπηλιά αὐτή.

Μιάν ἄλλη τρύπα πλάϊ στόν "Αι Γιώργη ἦτανε κι αὐτή κλεισμένη. Εἶχε μνήματα μέσα. 'Ακόμα καί κόκκαλα βρίσκανε μέσα σ'αὐτή τή σπηλιά. Δέν θυμᾶται τό ὄνομα αὐτῆς τῆς σκαλισμένης ἐκκλησιᾶς.

Ἕνα ἄλλο ἄνοιγμα, ὅπου τά χώματα εἶχανε φράξει μπροστά λέγονταν Δεῦλιν ἐκκλησιά· τί θά πεῖ δέν ξέρει.

'Ο Λεβίδης ἀναφέρει ὡς τρώγλοδυτικά οἰκήματα κι ἐκκλησιές λαξευτές τά ἀνοίγματα τῶν πληροφορητῶν. Α.Λεβίδου "Περιγραφή τῆς Καππαδοκίας" Χειρογρ. Α. σελ. 165.

11
4.7.56

112

PARTIAL READING

Dark room, closed passage and other churches

Lazaros Farazioglou · continued

Continued from the previous page: “The corridor leading to the dark room they called ‘Ai Yorgi’. Perhaps it was the Church of St George. I never heard of a service being held in this hollow. Another hole/hollow was also near Ai Yorgi; there were graves inside it. For a time animals took shelter there. I don’t remember the name of that carved church. The front of another opening was blocked with earth; perhaps there was a church there. I can’t say for certain.” Footnote: The researcher notes that the informants traditionally called rock-cut spaces “churches”, and that reference is also made to A. Levidis’s description of Cappadocia. [Some names and the last footnote explanation are uncertain.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

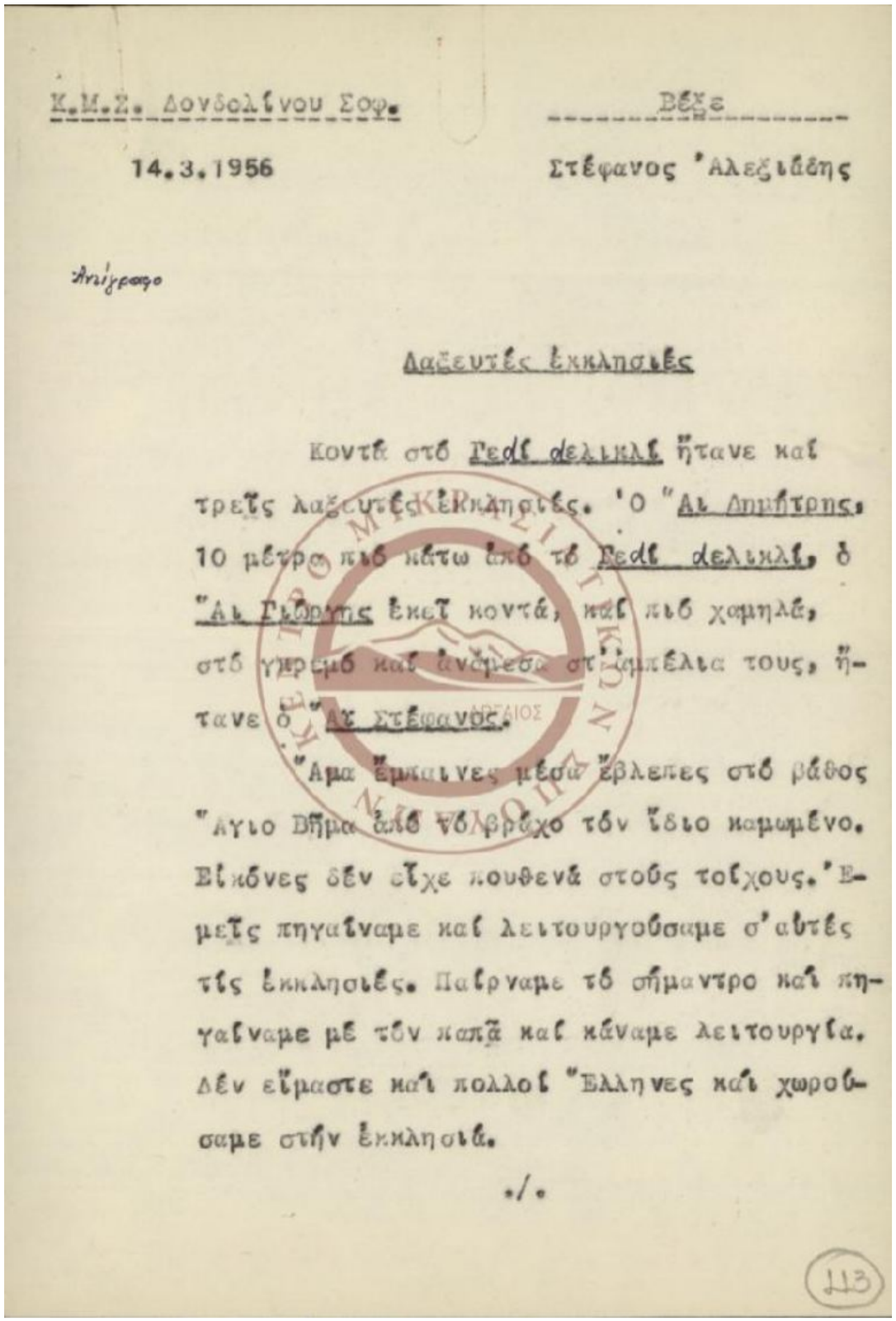

Κ.Μ.Σ. Δονδολίνου Σοφ. Βέξε

14.3.1956 Στέφανος Ἀλεξιάδης

Ἀντίγραφο

Ἀξευτές ἐκκλησιές

Κοντά στό Γεδί δελικλί ἤτανε καί τρεῖς λαξευτές ἐκκλησιές. Ὁ "Αι Δημήτρης, 10 μέτρα πιό κάτω ἀπό τό Γεδί δελικλί, ὁ "Αι Γιώργης ἐκεῖ κοντά, καί πιό χαμηλά, στό γκρεμό καί ἀνάμεσα στ' ἁμπέλια τους, ἦτανε ὁ "Αι Στέφανος.

Ἅμα ἔμπαινες μέσα ἔβλεπες στό βάθος Ἅγιο Βῆμα ἀπό τό βράχο τόν ἴδιο καμωμένο. Εἰκόνες δέν εἶχε πουθενά στούς τοίχους. Ἐμεῖς πηγαίναμε καί λειτουργούσαμε σ' αὐτές τίς ἐκκλησιές. Παίρναμε τό σήμαντρο καί πηγαίναμε μέ τόν παπᾶ καί κάναμε λειτουργία. Δέν εἴμαστε καί πολλοί Ἕλληνες καί χωρούσαμε στήν ἐκκλησιά.

./.

113

PARTIAL READING

Stefanos: worship in the rock churches

Stefanos Alexiadis · 14.03.1956

14 March 1956. Vekse, Stefanos Alexiadis. Heading: Rock churches. “Near Gedi Delikli there were three more rock churches: St Demetrios; ten metres below it St George; and lower still, on the bank of the stream and at the base between them, St Stephen. When you entered St Demetrios you saw, in the rock on the opposite wall, a large section in which the saint himself [was carved]. There were no paintings on the walls. We used to go to these churches and hold services. We took the semantron and went with the priest. There weren’t many Greeks; we gathered in the church.” [A few words in the descriptions of locations cannot be fully read.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

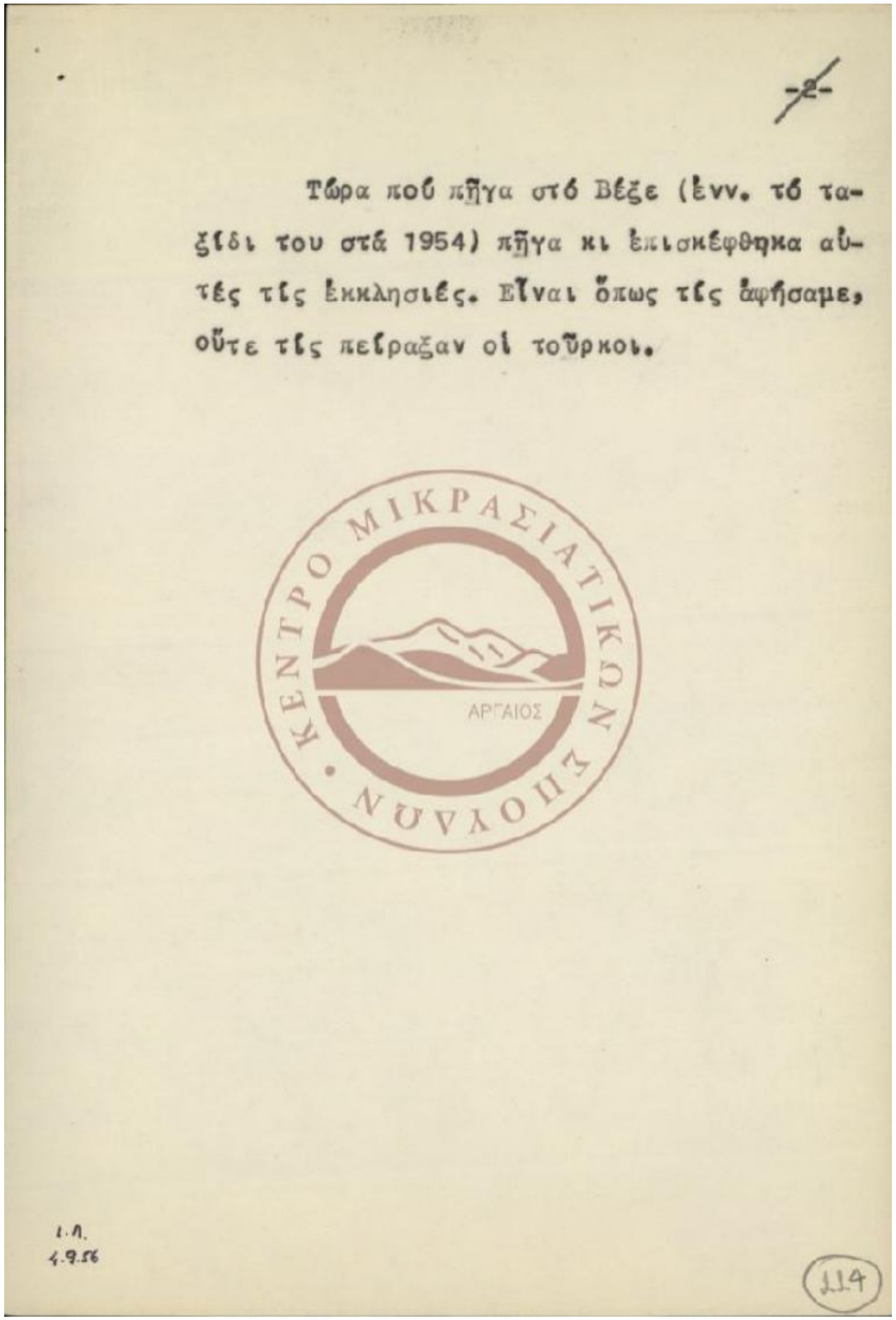

LEGIBLE TEXT

Rock churches visited in 1954

Stefanos Alexiadis · continued

Continued from the previous page: “Now when I went to Vekse (I mean my trip in 1954), I went and looked at these churches too. They were just as we had left them; the Turks had not touched them either.”

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

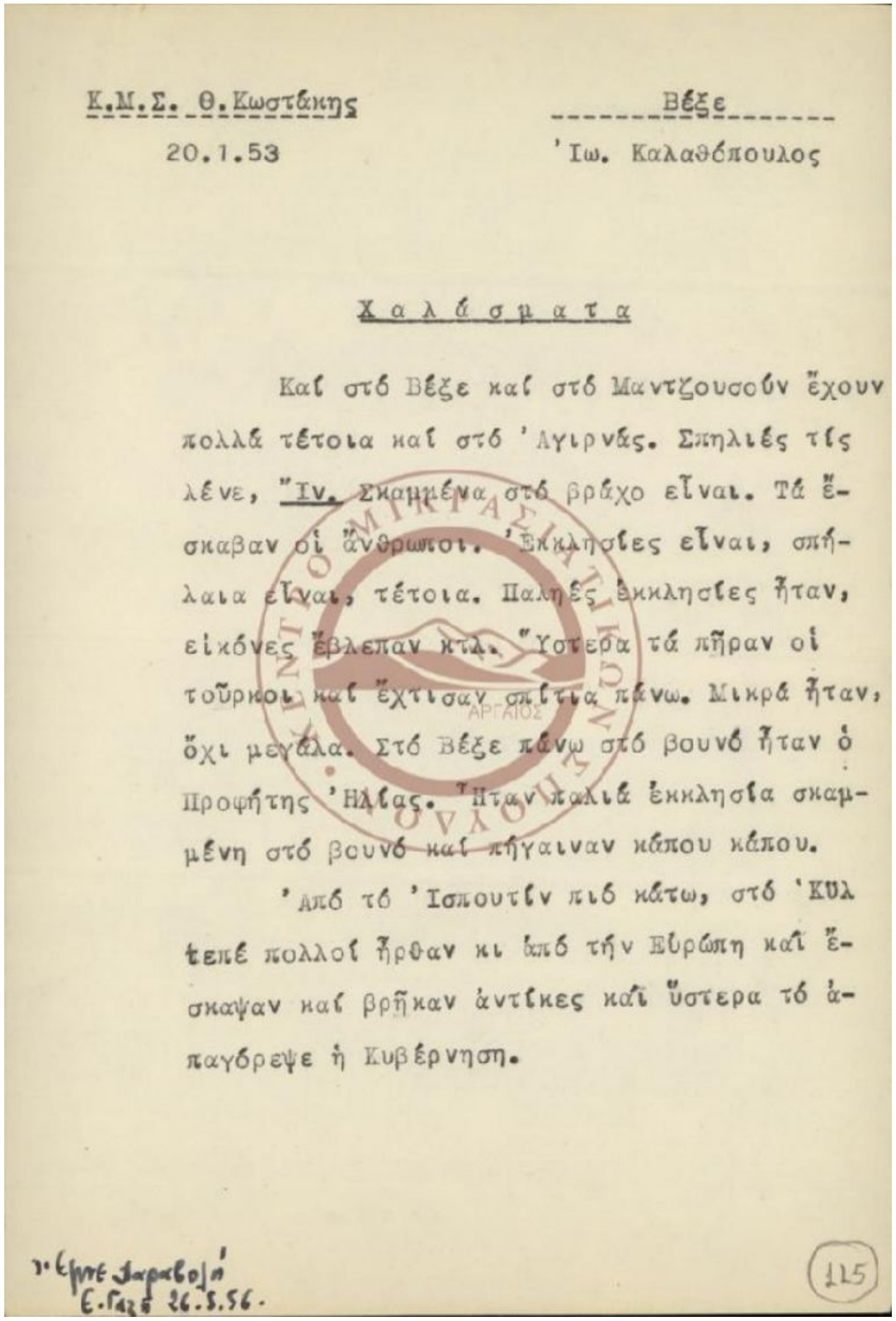

Κ.Μ.Σ. Θ.Κωστάκης — Βέξε

20.1.53 — Ἰω. Καλαθόπουλος

Χαλάσματα

Καί στό Βέξε καί στό Μαντζουσούν ἔχουν πολλά τέτοια καί στό Ἀγιρνάς. Σπηλιές τίς λένε, Ἴν. Σκαμμένα στό βράχο εἶναι. Τά ἔσκαβαν οἱ ἄνθρωποι. Ἐκκλησίες εἶναι, σπήλαια εἶναι, τέτοια. Παληές ἐκκλησίες ἦταν, εἰκόνες ἔβλεπαν κτλ. Ὕστερα τά πῆραν οἱ τοῦρκοι καί ἔχτισαν σπίτια πάνω. Μικρά ἦταν, ὄχι μεγάλα. Στό Βέξε πάνω στό βουνό ἦταν ὁ Προφήτης Ἠλίας. Ἦταν παλιά ἐκκλησία σκαμμένη στό βουνό καί πήγαιναν κάπου κάπου.

Ἀπό τό Ἰσπουτίν πιό κάτω, στό Κυλτεπέ πολλοί ἦρθαν κι ἀπό τήν Εὐρώπη καί ἔσκαψαν καί βρῆκαν ἀντίκες καί ὕστερα τό ἀπαγόρεψε ἡ Κυβέρνηση.

115

PARTIAL READING

Carved churches and ruins

Ioannis Kalathopoulos · 20.01.1953

20 January 1953. Vekse, Ioannis Kalathopoulos. Heading: “Χαλέσματα” (Ruins). “There are many of these in Vekse, in Mantzousoun and in Ağırnas. They call them caves. They are carved in the rock; dug by human hands. They were churches, caves and such places. Many of them were old churches; icons could be seen. Later the Turks took them and built houses on top of them. These were small places, not large ones. In Vekse, Prophet Elias on the hill was also a small church carved into the rock; people went there from time to time. Further below Isitin [at a place name that may be read as Kul/Kül] people came from Europe and made excavations and found old objects; later the government banned this.” [Two place names and some expressions are uncertain.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

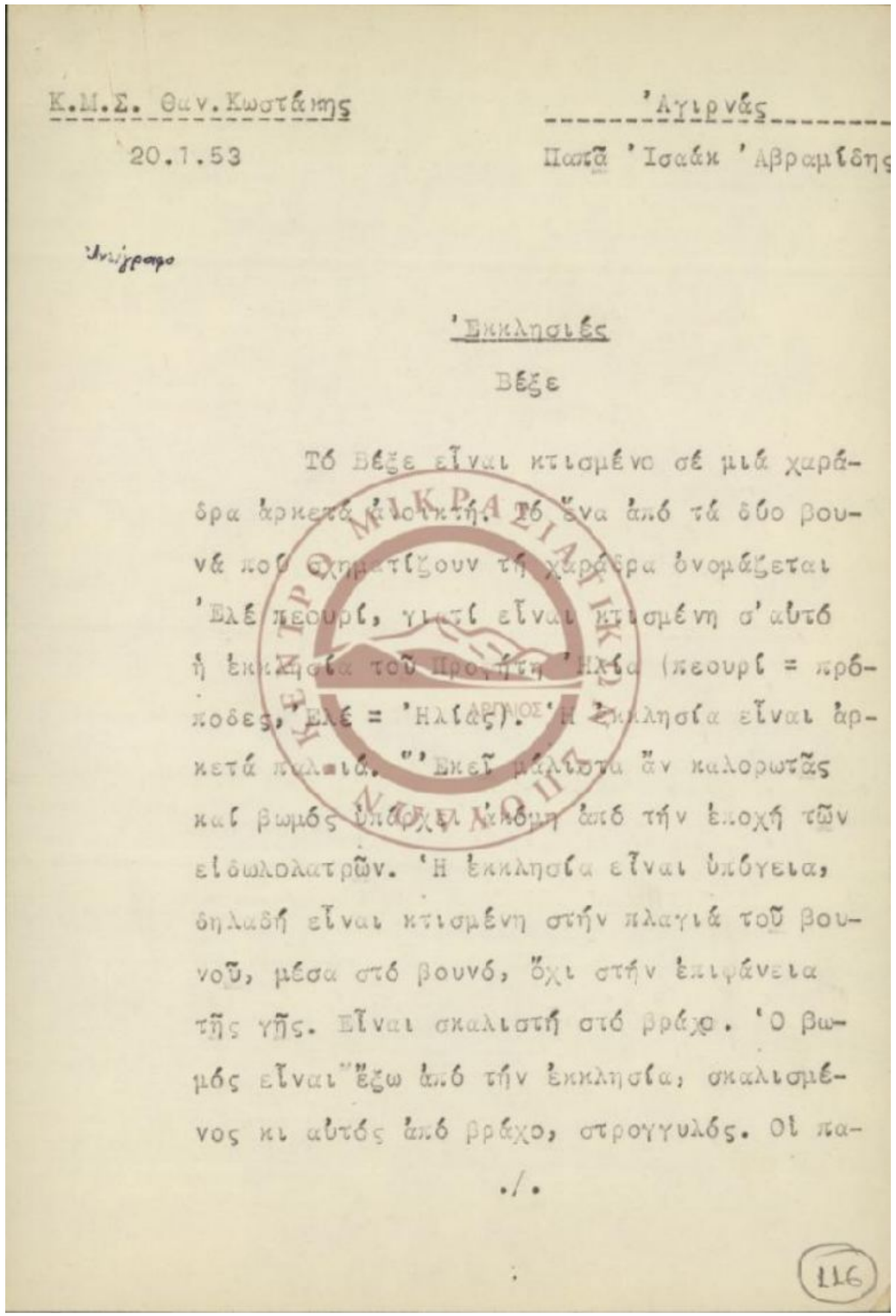

Κ.Μ.Σ. Θαν.Κωστάκης ---------- Ἀγιρνάς ----------

20.1.53 Παπᾶ Ἰσαάκ Ἀβραμίδης

Ἀνάγραφο

Ἐκκλησιές

Βέξε

Τό Βέξε εἶναι κτισμένο σέ μιά χαρά-
δρα ἀρκετά μακρυά. Τό ἕνα ἀπό τά δύο βου-
νά πού σχηματίζουν τή χαράδρα ὀνομάζεται
Ἐλέ πεουρί, γιατί εἶναι κτισμένη σ'αὐτό
ἡ ἐκκλησία τοῦ Προφήτη Ἠλία (πεουρί = πρό-
ποδες, Ἐλέ = Ἠλίας). Ἡ ἐκκλησία εἶναι ἀρ-
κετά παλαιά. Ἐκεῖ μάλιστα ἄν καλορωτᾶς
καί βωμός ὑπάρχει ἀκόμη ἀπό τήν ἐποχή τῶν
εἰδωλολατρῶν. Ἡ ἐκκλησία εἶναι ὑπόγεια,
δηλαδή εἶναι κτισμένη στήν πλαγιά τοῦ βου-
νοῦ, μέσα στό βουνό, ὄχι στήν ἐπιφάνεια
τῆς γῆς. Εἶναι σκαλιστή στό βράχο. Ὁ βω-
μός εἶναι ἔξω ἀπό τήν ἐκκλησία, σκαλισμέ-
νος κι αὐτός ἀπό βράχο, στρογγυλός. Οἱ πα-
./.

116

PARTIAL READING

The carved church of Prophet Elias and its location

Papa Isaak Avramidis · 20.01.1953

20 January 1953. Card headed Ağırnas, Papa Isaak Avramidis; subject Vekse. “Vekse is built inside a rather narrow stream valley. One of the two mountains surrounding it is called [local name uncertain], because the church of Prophet Elias was built there. The church is quite high up. [Description of the rock slope/connection.] The church is underground; it is built into the side of the mountain, not on the surface of the ground. It is carved into the rock. The altar/sacred part resembles a round-shaped rock lying outside the church...” [Continues on p. 117; the specific place name and some sentences are only partly legible.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

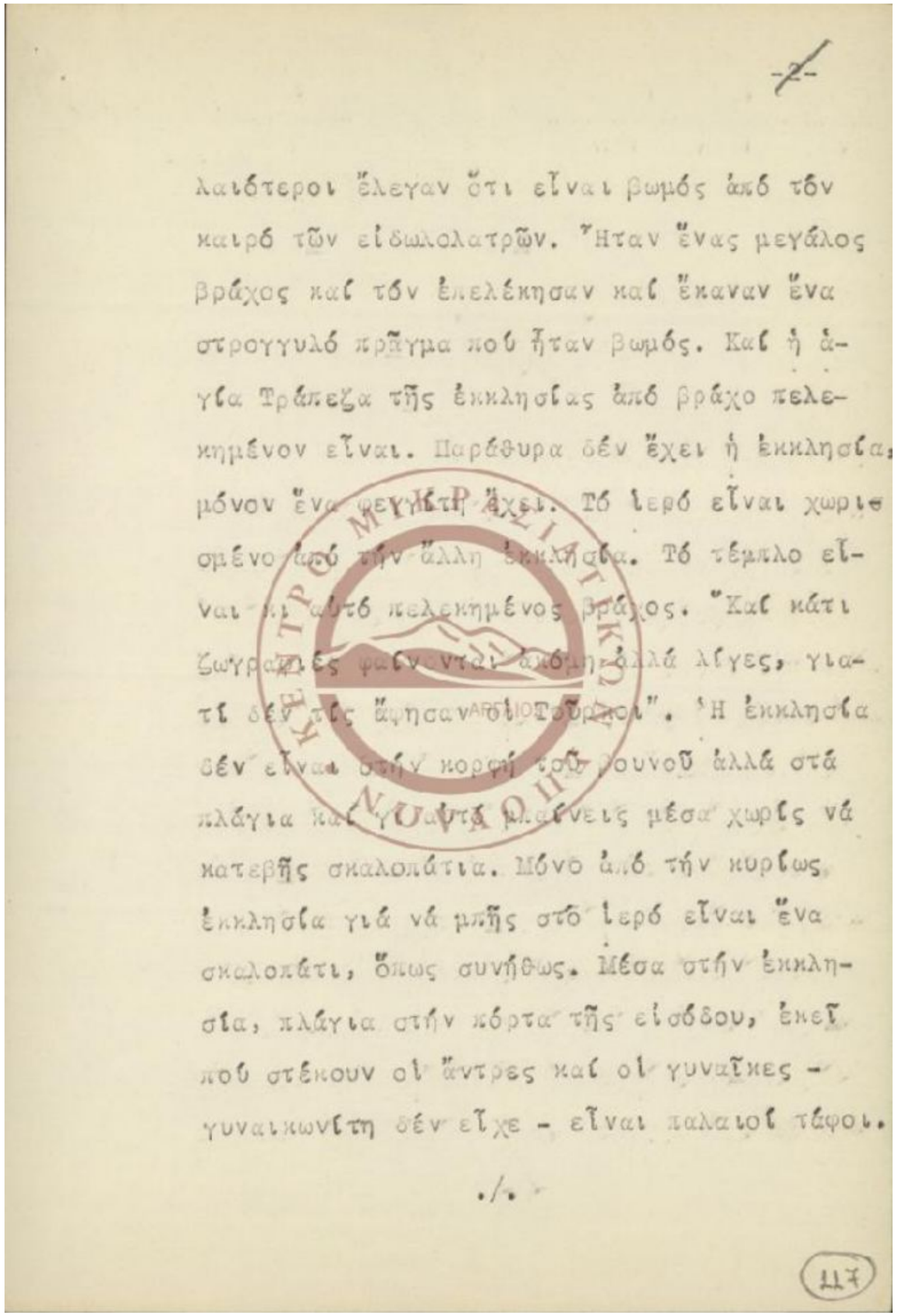

-2-

λαιότεροι ἔλεγαν ὅτι εἶναι βωμός ἀπό τόν καιρό τῶν εἰδωλολατρῶν. Ἦταν ἕνας μεγάλος βράχος καί τόν ἐπελέκησαν καί ἔπαναν ἕνα στρογγυλό πρᾶγμα πού ἦταν βωμός. Καί ἡ ἁγία Τράπεζα τῆς ἐκκλησίας ἀπό βράχο πελεκημένον εἶναι. Παράθυρα δέν ἔχει ἡ ἐκκλησία, μόνον ἕνα φεγγίτη ἔχει. Τό ἱερό εἶναι χωρισμένο ἀπό τήν ἄλλη ἐκκλησία. Τό τέμπλο εἶναι κι αὐτό πελεκημένος βράχος. Καί κάτι ζωγραφιές φαίνονται ἀκόμη ἀλλά λίγες, γιατί δέν τίς ἄφησαν οἱ Τοῦρκοι". Ἡ ἐκκλησία δέν εἶναι στήν κορυφή τοῦ βουνοῦ ἀλλά στά πλάγια καί γυρνᾶ μπαίνεις μέσα χωρίς νά κατεβῆς σκαλοπάτια. Μόνο ἀπό τήν κυρίως ἐκκλησία γιά νά μπῆς στό ἱερό εἶναι ἕνα σκαλοπάτι, ὅπως συνήθως. Μέσα στήν ἐκκλησία, πλάγια στήν πόρτα τῆς εἰσόδου, ἐκεῖ πού στέκουν οἱ ἄντρες καί οἱ γυναῖκες - γυναικωνίτη δέν εἶχε - εἶναι παλαιοί τάφοι.

./.

117

PARTIAL READING

Description of the church entrance, altar and interior

Papa Isaak Avramidis · continued

Continued from the previous page: “The old people said that this [stone/altar] was an altar left over from pagan times. It was a big rock; they had hollowed it out and left a round stone as an altar. The sanctuary of the church was cut/carved into the rock. The church had no windows, only a small [opening]. The sanctuary was separated from another area; the iconostasis was also made of carved rock. Some images were still faintly visible. The church was not on the top of the mountain but on its slope. You entered by going down from the rock cutting. Inside there were separate places where men and women stood; there was no women’s gallery. There were very old graves.” [Part of the text is faded and under the stamp.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

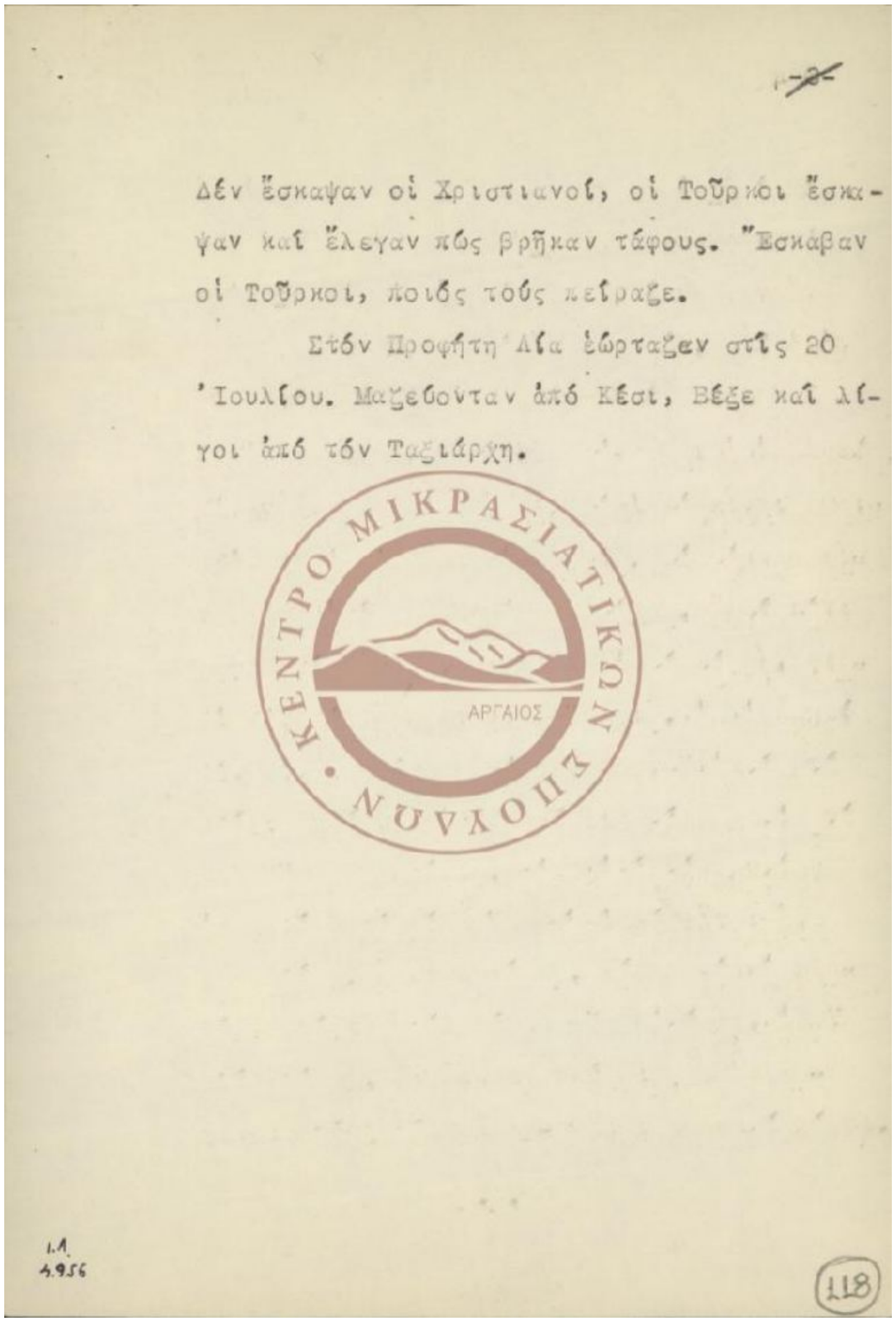

LEGIBLE TEXT

The 20 July feast of Prophet Elias

Papa Isaak Avramidis · continued

Continued from the previous page: “The Christians had not dug [the graves]. The Turks said they had dug and found graves. The Turks did the digging; nobody bothered them. The feast of Prophet Elias was celebrated on 20 July. A few people gathered from Gesi, Vekse and Taxiarchis.”

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

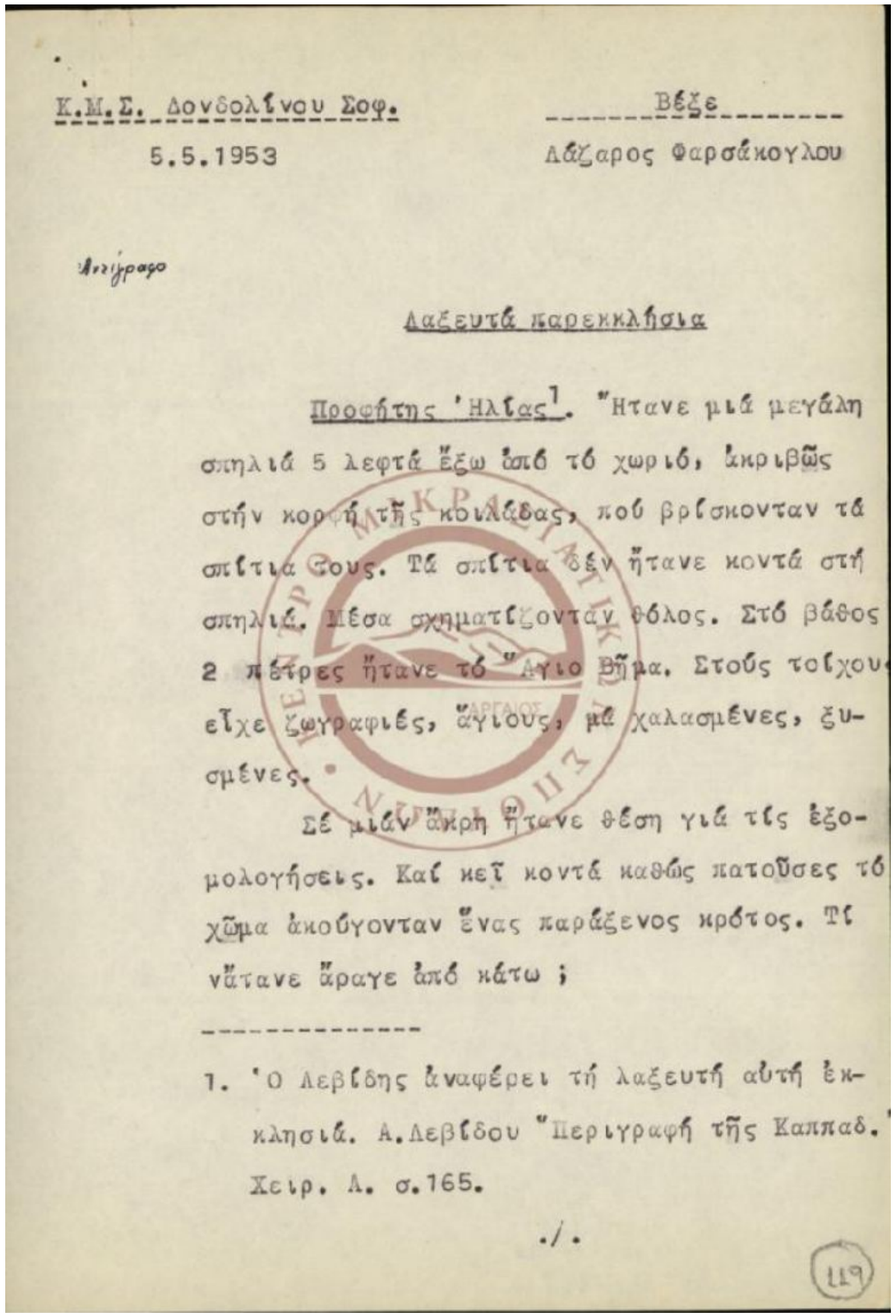

Κ.Μ.Σ. Δονδολίνου Σοφ. Βέξε

5.5.1953 Λάζαρος Φαρσάκογλου

Αντίγραφο

Λαξευτά παρεκκλήσια

Προφήτης Ἠλίας[1]. Ἦτανε μιά μεγάλη σπηλιά 5 λεφτά ἔξω ἀπό τό χωριό, ἀκριβῶς στήν κορφή τῆς κοιλάδας, πού βρίσκονταν τά σπίτια τους. Τά σπίτια δέν ἦτανε κοντά στή σπηλιά. Μέσα σχηματίζοντάν θόλος. Στό βάθος 2 πέτρες ἦτανε τό Ἅγιο Βῆμα. Στούς τοίχου εἶχε ζωγραφιές, ἅγιους, μά χαλασμένες, ξυσμένες.

Σέ μιάν ἄκρη ἦτανε θέση γιά τίς ἐξομολογήσεις. Καί κεῖ κοντά καθώς πατοῦσες τό χῶμα ἀκούγονταν ἕνας παράξενος κρότος. Τί νἄτανε ἄραγε ἀπό κάτω ;

---

1. Ὁ Λεβίδης ἀναφέρει τή λαξευτή αὐτή ἐκκλησιά. Α.Λεβίδου Περιγραφή τῆς Καππαδ. Χειρ. Α. σ.165.

./.

119

PARTIAL READING

Lazaros: Prophet Elias and the old rock church

Lazaros Farazioglou · 05.05.1953

5 May 1953. Vekse, Lazaros Farazioglou. Heading: Carved chapels. “Prophet Elias” was a large cave just outside the village, about five minutes’ walk, at the very top of the valley where their houses were. The houses were not very close to the cave. Inside there was a dome/carved ceiling shape. At the far end, two stones stood in the place of the sanctuary/altar. On the walls there were pictures of saints; they had been rubbed off and faded. In one corner there was a place for confession. Nearby, when you stepped on the ground, you heard a strange sound from below. People would say, ‘I wonder what is underneath?’” Footnote: This carved church is also mentioned in Levidis’s description of Cappadocia, p. 165. [The last sentence continues on p. 120.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

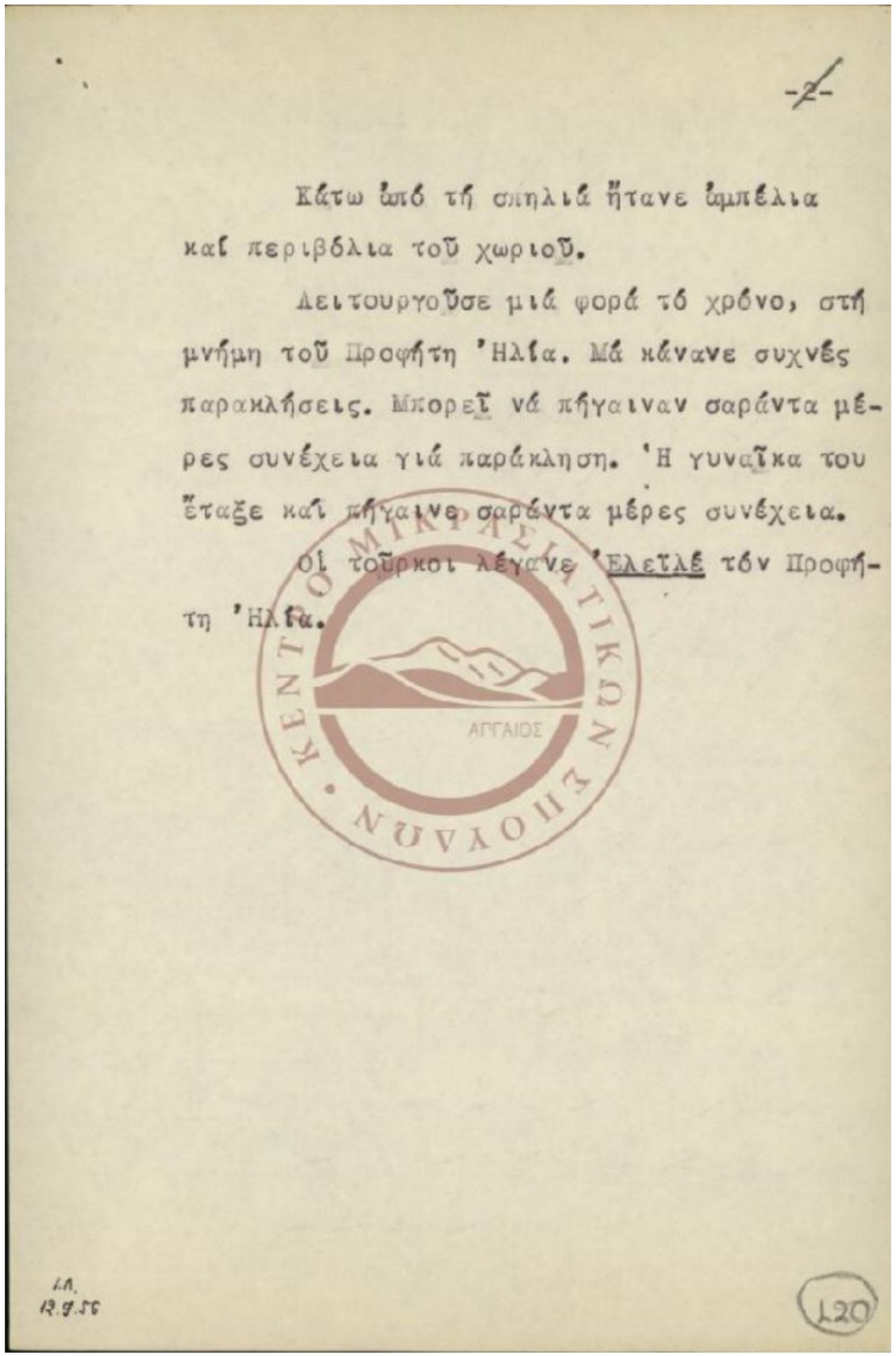

PARTIAL READING

Annual service and prayer for rain

Lazaros Farazioglou · continued

Continued from the previous page: “Below the cave were the village’s vineyards and gardens. A service was held there once a year in memory of Prophet Elias. People also often went to pray for rain; there were even times when [prayers were said] for forty days without a break. [A woman/women] would go there and pray for forty days without a break. The Turks would say, ‘Say/call on Prophet Elias [to pray].’” [The mood and subject of the last sentence are somewhat uncertain.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

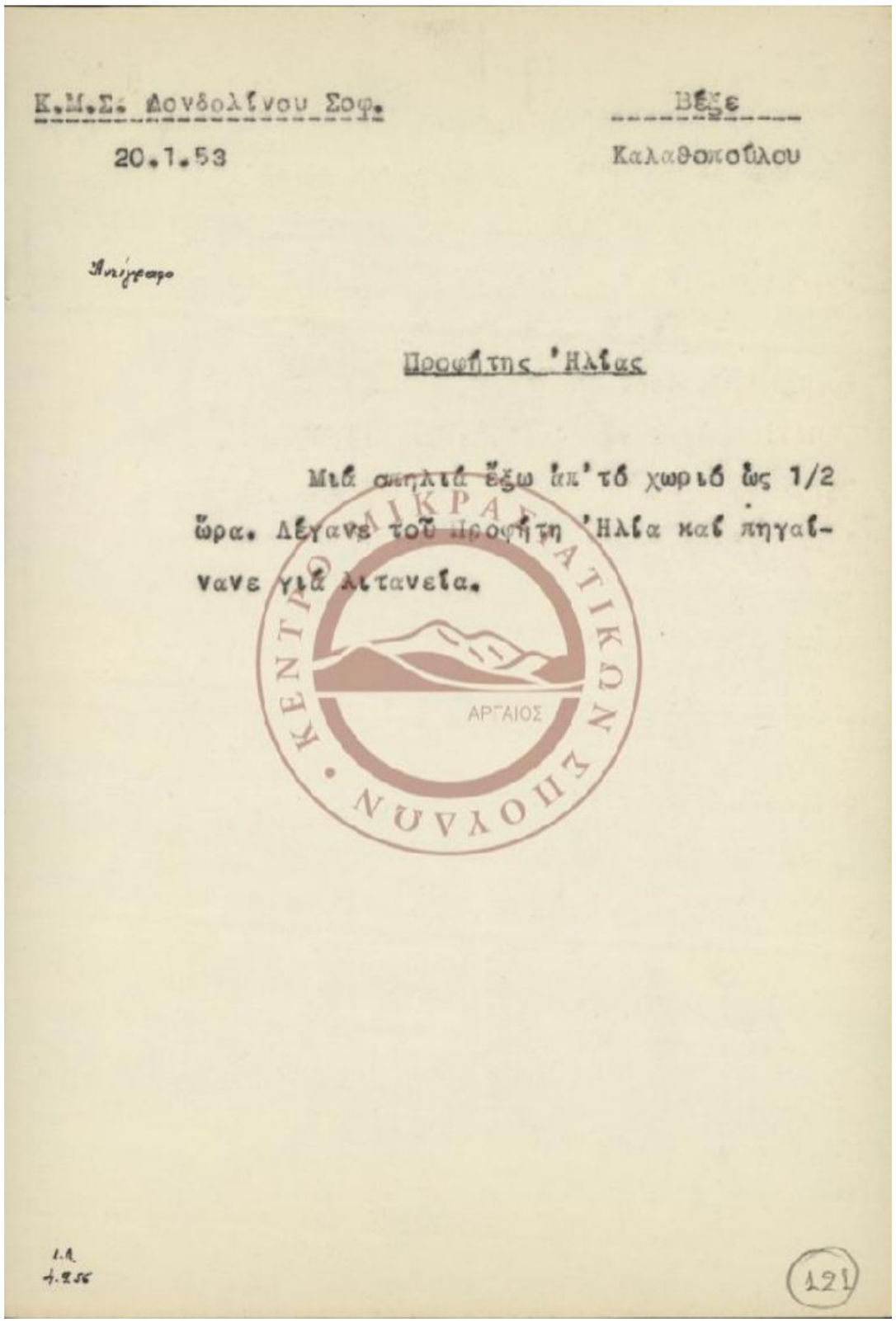

LEGIBLE TEXT

Procession to the cave of Prophet Elias

Kalathopoulos · 20.01.1953

20 January 1953. Vekse, Kalathopoulos. “About half an hour outside the village there was a cave. They called it Prophet Elias; they went there to make supplication/prayer.” [This is the entire legible text of this short card.]

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

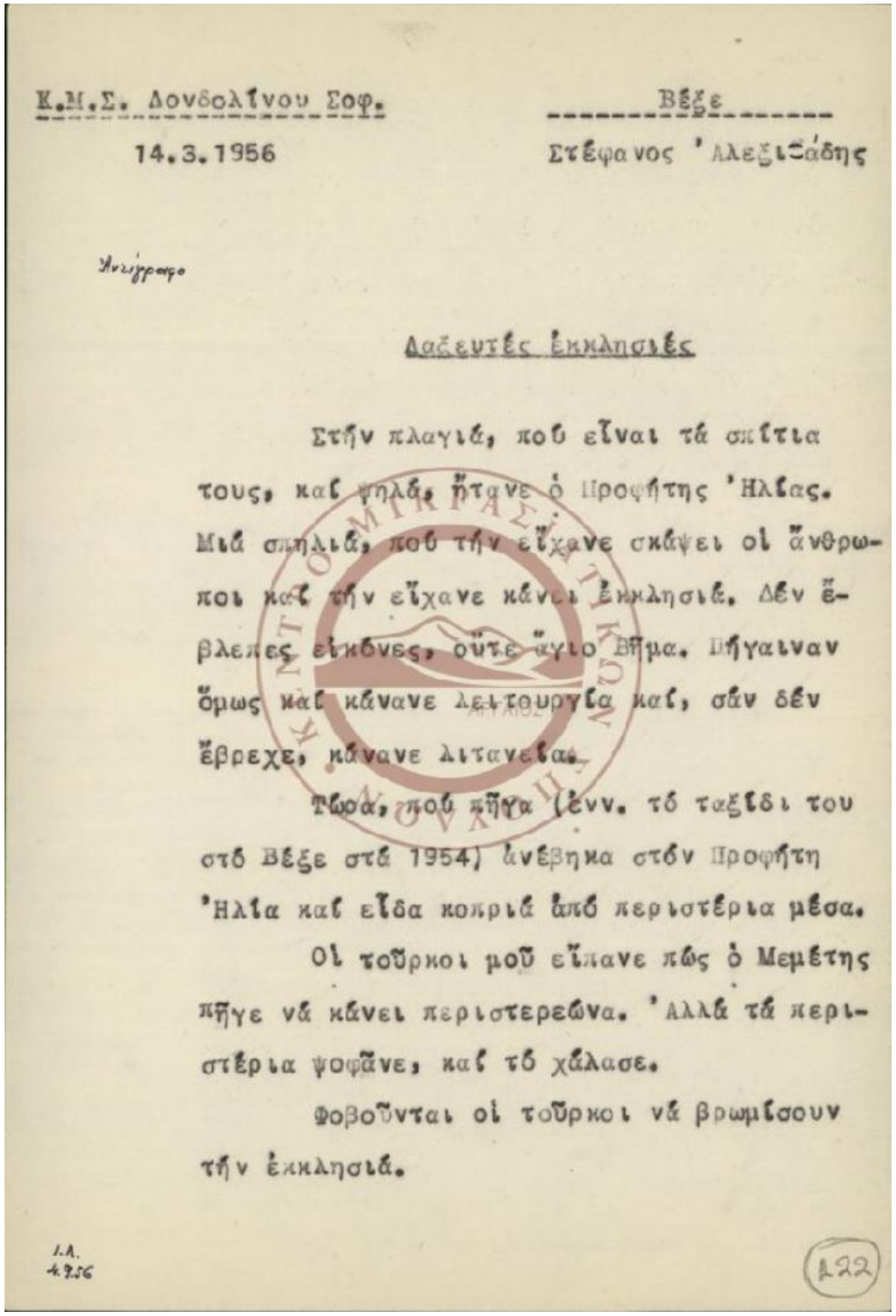

Κ.Μ.Σ. Δονδολίνου Σοφ. Βέξε

14.3.1956 Στέφανος Ἀλεξιάδης

Ἀνάγραφο

Δαξευτές ἐκκλησιές

Στήν πλαγιά, πού εἶναι τά σπίτια τους, καί ψηλά, ἦταν ὁ Προφήτης Ἠλίας. Μιά σπηλιά, πού τήν εἶχανε σκάψει οἱ ἄνθρωποι καί τήν εἶχανε κάνει ἐκκλησιά. Δέν ἔβλεπες εἰκόνες, οὔτε ἅγιο Βῆμα. Πήγαιναν ὅμως καί κάναν λειτουργία καί, σάν δέν ἔβρεχε, κάναν λιτανεία.

Τώρα, πού πῆγα (ἐννν. τό ταξίδι του στό Βέξε στά 1954) ἀνέβηκα στόν Προφήτη Ἠλία καί εἶδα κοπριά ἀπό περιστέρια μέσα.

Οἱ τοῦρκοι μοῦ εἶπανε πώς ὁ Μεμέτης πῆγε νά κάνει περιστερεῶνα. Ἀλλά τά περιστέρια ψοφᾶνε, καί τό χάλασε.

Φοβοῦνται οἱ τοῦρκοι νά βρωμίσουν τήν ἐκκλησιά.

I.A. 4.7.56

122

LEGIBLE TEXT

Stefanos’s 1954 visit to Vekse

Stefanos Alexiadis · 14.03.1956

14 March 1956. Vekse, Stefanos Alexiadis. “On the slope where their houses were, up above, was Prophet Elias. It was a cave that people had carved out and turned into a church. I didn’t see any icons or sanctuary. But they went there, held services, and prayed when it didn’t rain. Now (I mean my 1954 trip to Vekse) I went up to Prophet Elias and saw many pigeons inside. The Turks said that Mehmed had wanted to make a dovecote, but the pigeons went and spoiled the place. The Turks are[were] afraid of using the church in a way that would desecrate it.”

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

Κ.Μ.Σ. Δονδολίνου Σοφία
28.I.57

Βέξε
Πρόδρομος Μουράτογλου
Καλλιόπη Μουράτογλου.

Μικροταφιὰ

Σχέσεις Ἑλλήνων καί Τούρκων

Οἱ τοῦρκοι παίρνανε τά κεφάλια τά χριστιανικά ἀπό τά μνήματα καί τά πήγαιναν στό νερό ὅταν δέν ἔβρεχε.
Λέγανε πώς ἡ μυρωδιά πηγαίνει στόν οὐρανό καί γιά νά φύγη, ὁ θεός βρέχει.
Μιά φορά στήν ἐκκλησιά ἄνοιξαν ἕνα μνῆμα, μπῆκε ἕνας τοῦρκος κι'ἔκλεψε ἕνα κεφάλι, τόν εἶδε ὁ παπα - Γιώργης καί τόν κυνήγησε. Τοῦ πῆρε τό κεφάλι πίσω. Ὁ παπά - Γιώργης ἦτανε πιό παλιός παπᾶς ἀπό τόν παπά Ἰσαάκ. Οὔτε στά δικά του χρόνια, οὔτε στῆς γιαγιᾶς[I] ἔγινε αὐτό,
Πιό παλιά.
Κάτω ἀπό τόν Προφήτη Ἠλία[2] ἦτανε ἕνα νεκροταφεῖο. Στά χρόνια του δέν ὑπῆρχε τό νεκροταφεῖο

I) Ἡ γιαγιά γεννήθηκε στά 1887 κι'ὁ γιος στά 1906.
2) Ὁ Προφήτης Ἠλίας ἦτανε λαξευτή ~~σπηλιά~~ ἐκκλησιά στήν κορφή ἀπό τό ὕψωμα, πού εἶναι χτισμένο τό χωριό.

125

LEGIBLE TEXT

Oral testimony on drought, the cemetery and Papa Yorgi

Prodromos and Kalliope Mouratoglou · 28.01.1957

28 January 1957. Vekse. Informants: Prodromos Mouratoglou and Kalliope Mouratoglou. Heading: Cemeteries; relations between Greeks and Turks. “When it did not rain, the Turks would take skulls belonging to Christians from the graves and take them to the water. They said that the smell rose to heaven, and that God would make it rain so that the smell would go away. Once they opened a grave in the church. A Turk went in and stole a skull. Papa Yorgi saw him, chased him and took the skull back. Papa Yorgi was a priest from before Papa Isaak. This happened neither in his own time nor in his grandmother’s time; it was very long ago. Below Prophet Elias there was a cemetery. [The account of this cemetery continues on the next page.]” Footnote 1: The grandmother was born in 1887, her son in 1906. Footnote 2: Prophet Elias was a church carved into the rock at the top of the hill where the village stood. This is a memory recounted by these people, not a verified event.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

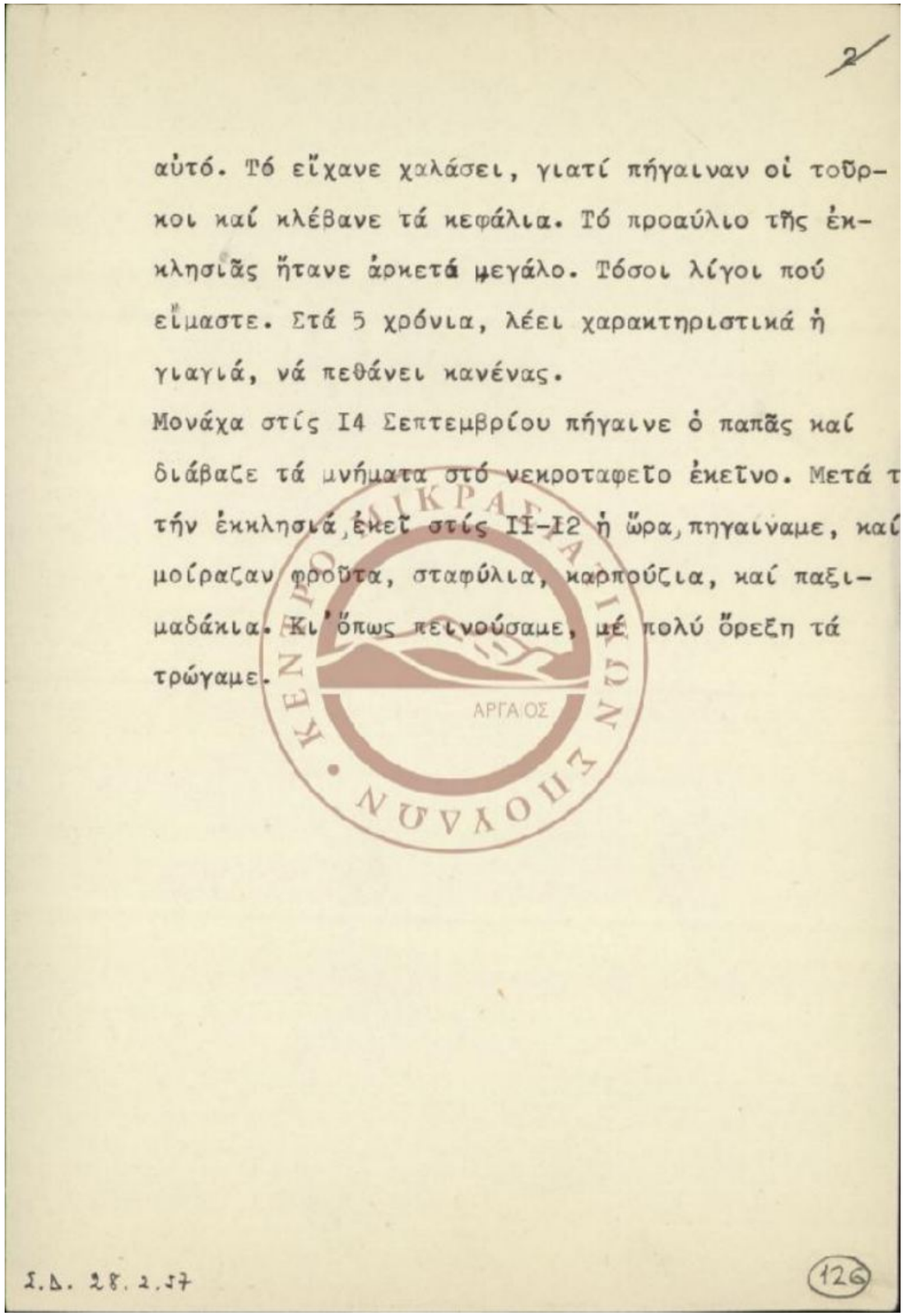

LEGIBLE TEXT

Commemoration at the cemetery on 14 September

Prodromos and Kalliope Mouratoglou · continued

Continued from the previous page: “That cemetery no longer existed. They had destroyed it, because the Turks came and stole skulls. The church courtyard was quite large. We were so few that my grandmother used to say, ‘Only one person died every five years.’ Only on 14 September did the priest go to that cemetery and read over the graves. We went after church, around 11–12 o’clock. There they handed out fruit, grapes, watermelon and rusks. Because we were very hungry we ate with great appetite.” The practices in this account are testimony; the claim that the cemetery was destroyed requires independent evidence.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

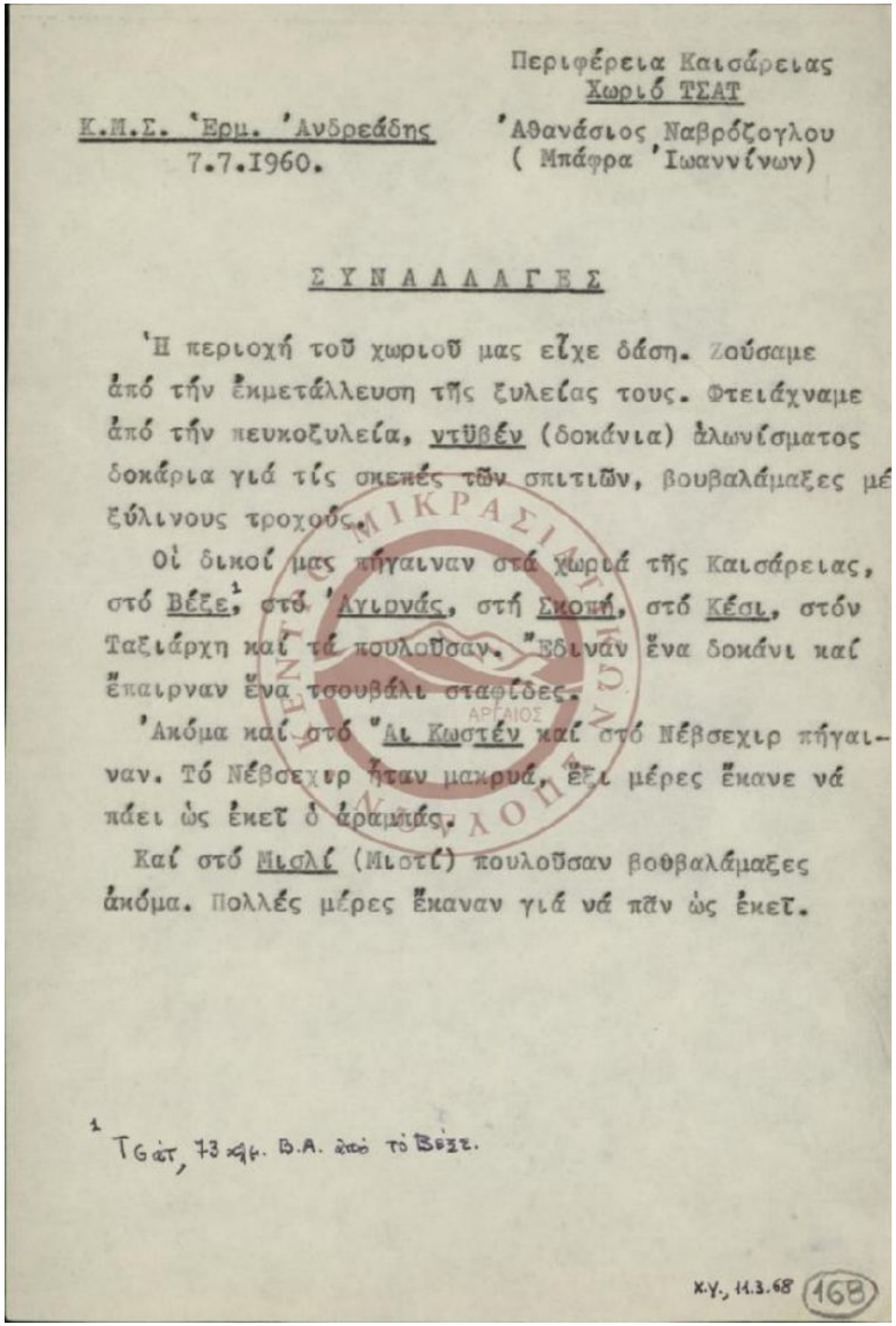

Περιφέρεια Καισάρειας
Χωριό ΤΣΑΤ

Κ.Μ.Σ. Ἑρμ. Ἀνδρεάδης
7.7.1960.

Ἀθανάσιος Ναβρόζογλου
(Μπάφρα Ἰωαννίνων)

Σ Υ Ν Α Λ Λ Α Γ Ε Σ

Ἡ περιοχή τοῦ χωριοῦ μας εἶχε δάση. Ζούσαμε ἀπό τήν ἐκμετάλλευση τῆς ξυλείας τους. Φτειάχναμε ἀπό τήν πευκοξυλεία, ντϋβέν (δοκάνια) ἁλωνίσματος δοκάρια γιά τίς σκεπές τῶν σπιτιῶν, βουβαλάμαξες μέ ξύλινους τροχούς.

Οἱ δικοί μας πήγαιναν στά χωριά τῆς Καισάρειας, στό Βέζε[1], στό Ἀγιρνάς, στή Σκοπή, στό Κέσι, στόν Ταξιάρχη καί τά πουλοῦσαν. Ἔδινάν ἕνα δοκάνι καί ἔπαιρναν ἕνα τσουβάλι σταφίδες.

Ἀκόμα καί στό Αι Κωστέν καί στό Νέβσεχιρ πήγαιναν. Τό Νέβσεχιρ ἦταν μακρυά, ἔξι μέρες ἔκανε νά πάει ὡς ἐκεῖ ὁ ἁραμπάς.

Καί στό Μισλί (Μιστί) πουλοῦσαν βοϑβαλάμαξες ἀκόμα. Πολλές μέρες ἔκαναν γιά νά πᾶν ὡς ἐκεῖ.

[1] Τώρα, 73 χλμ. Β.Α. ἀπό τό Βέζε.

Κ.Υ., 11.3.68 (168)

PARTIAL READING

Trade around Gesi

Trade record headed Gesi, dated 1960; Vekse is mentioned as a neighbouring settlement. This is not the full account of a witness from Vekse.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

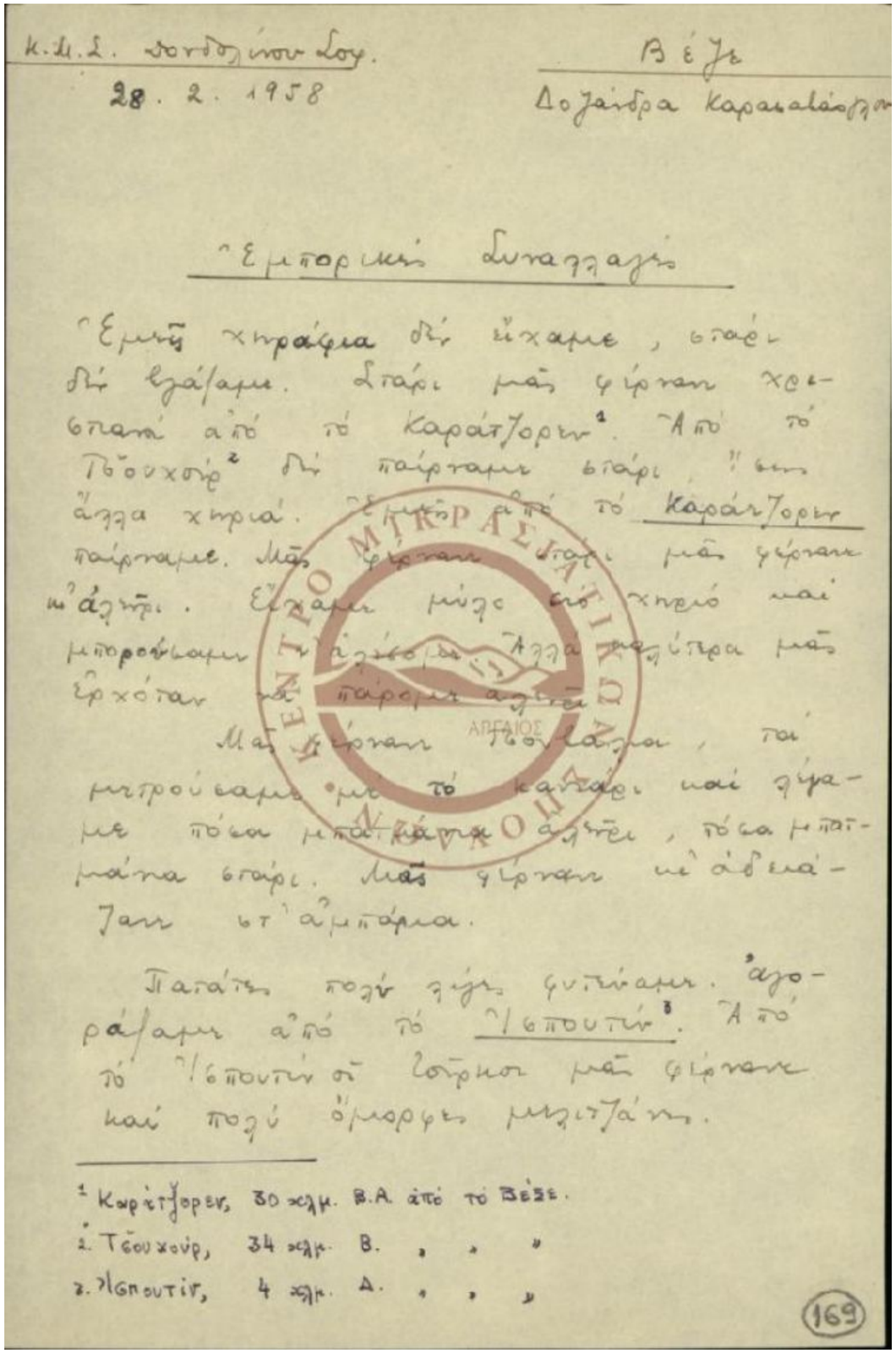

κ.Μ.Σ. Δουδουίνου Λογ. 28. 2. 1958

Βέζε

Δοζαίδρα Καραλαόγλου

Ἐμπορικὴ Συναλλαγὴ

Ἐμεῖς χτράφια δὲν ἔχαμε, γιατὶ δὲν ἐχρείαμε. Γιατὶ μᾶς φέρναν χορτάρι ἀπὸ τὸ Καραΐζορι[1]. Ἀπὸ τὸ Τζουχοὺρ[2] δὲν παίρναμε γιατὶ ἦταν ἄγρια χτριά. Ἐμεῖς ἀπὸ τὸ Καραΐζορι παίρναμε. Μᾶς φέρναν γιατὶ μᾶς φέρναν μ' ἄμαξι. Ἔχαμε μόζο σπίτι καὶ μποροῦσαμε νὰ πάζουμε. Ἄλλα μερικὲς φορὲς ἔρχόταν νὰ πάρουν αὐτοὶ. Μᾶς φέρναν τζουβάλια, τὰ μετροῦσαμε μὲ τὸ κανάτι καὶ φέραμε πόσα μπορεῖ νὰ πάρει, πόσα μπαίνανε γιατί. Μᾶς φέρναν μὲ ἀβειάζαν στ' ἀμπάρια.

Παλαιὰ πολὺ φέρνουμε. Ἀγοράζαμε ἀπὸ τὸ Ἰζπουτίν[3]. Ἀπὸ τὸ Ἰζπουτὶν σὲ λοιπὸν μᾶς φέρναν καὶ πολὺ ὄμορφα μεζεδάκια.

---

1. Καραΐζορεν, 30 χλμ. Β.Α. ἀπὸ τὸ Βέζε.
2. Τζουχούρ, 34 χλμ. Β. " " "
3. Ἰζπουτίν, 4 χλμ. Α. " " "

169

PARTIAL READING

Trade between villages

20 February 1957; trade card headed Vekse, something like “Τεμπεράκια - Συναλλαγή” (trade/exchange). Not all lines of the text could be reliably deciphered.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

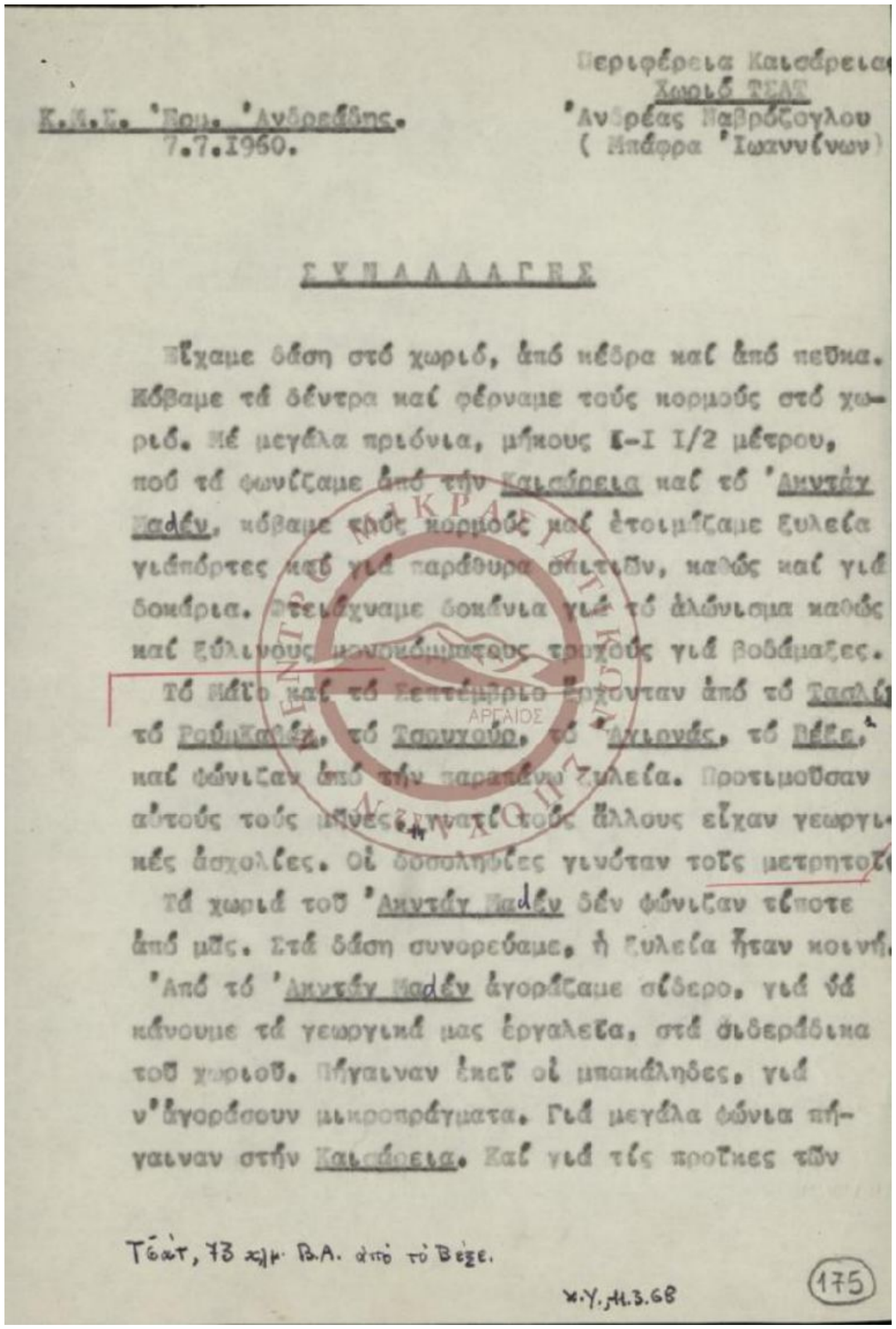

Περιφέρεια Καισάρειας
Χωριό ΤΕΑΤ
Ἀνδρέας Παβρόζογλου
(Μπάφρα Ἰωαννίνων)

Κ.Μ.Σ. Ἔρευ. Ἀνδρεάδης.
7.7.1960.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Εἴχαμε δάση στό χωριό, ἀπό πέδρα καί ἀπό πεῦκα. Κόβαμε τά δέντρα καί φέρναμε τούς κορμούς στό χωριό. Μέ μεγάλα πριόνια, μήκους Ε-Ι Ι/2 μέτρου, πού τά φωνίζαμε ἀπό τήν Καισάρεια καί τό Ἀντάν Καδέν, κόβαμε τούς κορμούς καί ἑτοιμάζαμε ξυλεία γιαπόρτες καί γιά παράθυρα σπιτιῶν, καθώς καί γιά δοκάρια. Ἐτσιάχναμε δοκάνια γιά τό ἁλώνισμα καθώς καί ξύλινους μονοκόμματους τροχούς γιά βαθάμαξες.

Τό Μάϊο καί τό Σεπτέμβριο ἔρχονταν ἀπό τό Ταπλί τό Ρουμπαλέϊ, τό Ταουκούρ, τό Ἀκιονάς, τό Βέζε, καί φώνιζαν ἀπό τήν παραπάνω ξυλεία. Προτιμοῦσαν αὐτούς τούς μήνες, γιατί τούς ἄλλους εἶχαν γεωργικές ἀσχολίες. Οἱ δοσοληψίες γινόταν τοῖς μετρητοῖς.

Τά χωριά τοῦ Ἀντάν Καδέν δέν φώνιζαν τίποτε ἀπό μᾶς. Στά δάση συνορεύαμε, ἡ ξυλεία ἦταν κοινή. Ἀπό τό Ἀντάν Καδέν ἀγοράζαμε σίδερο, γιά νά κάνουμε τά γεωργικά μας ἐργαλεῖα, στά σιδεράδικα τοῦ χωριοῦ. Πήγαιναν ἐκεῖ οἱ μπακάληδες, γιά ν'ἀγοράσουν μικροπράγματα. Γιά μεγάλα φώνια πήγαιναν στήν Καισάρεια. Καί γιά τίς προῖκες τῶν

Τέλ, 73 χλμ. Β.Α. ἀπό τό Βέξε.

Κ.Υ. Μ.3.68

175

PARTIAL READING

The economy of Gesi and barter

7 July 1960; describes produce from around Gesi, barter between villages and relations between neighbouring settlements. Not fully translated.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

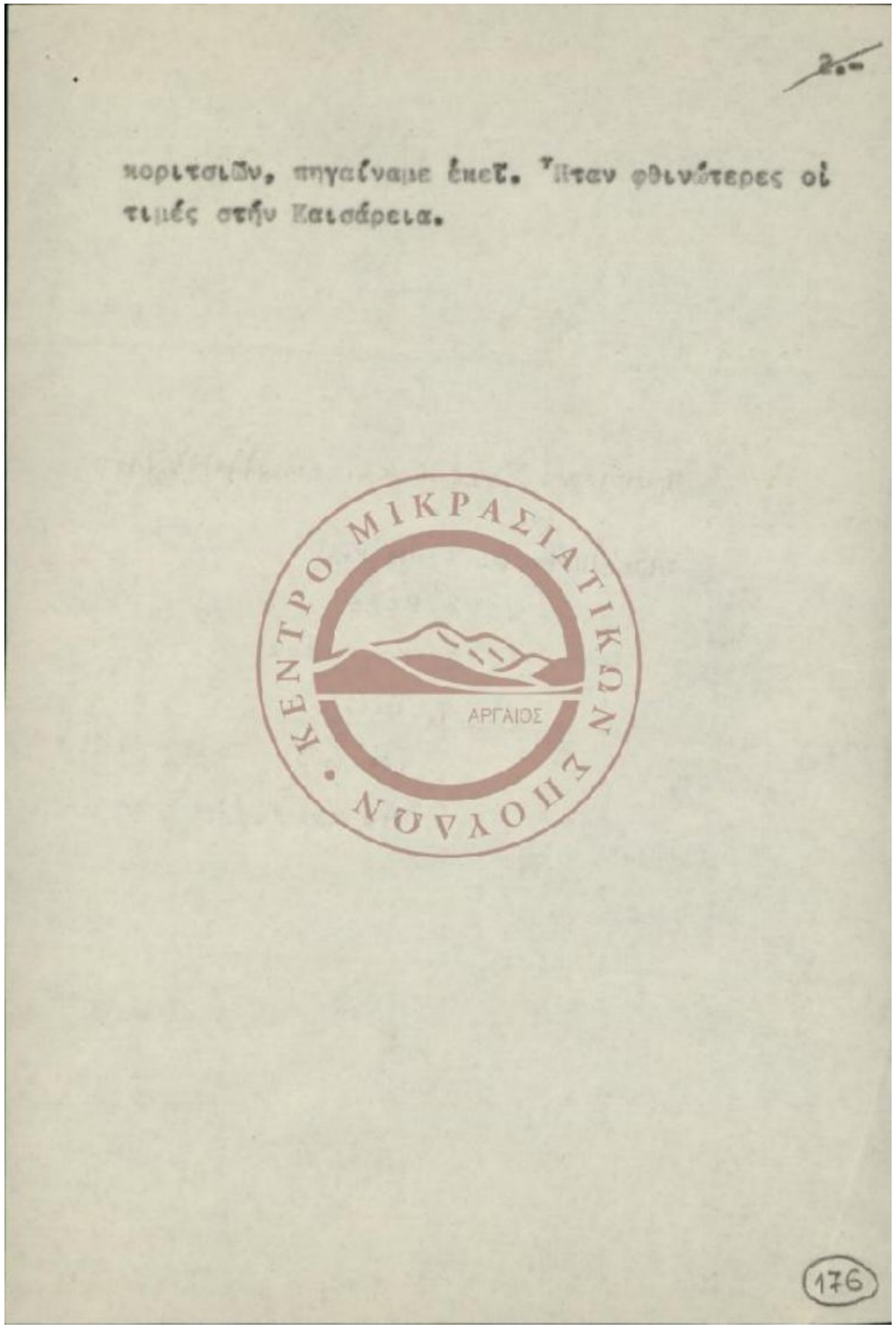

PARTIAL READING

End of the trade card

This is the continuation sentence of the previous page. The whole sentence has not yet been deciphered word for word.

Source: Centre for Asia Minor Studies (KMS), 102006400010, same PDF page.

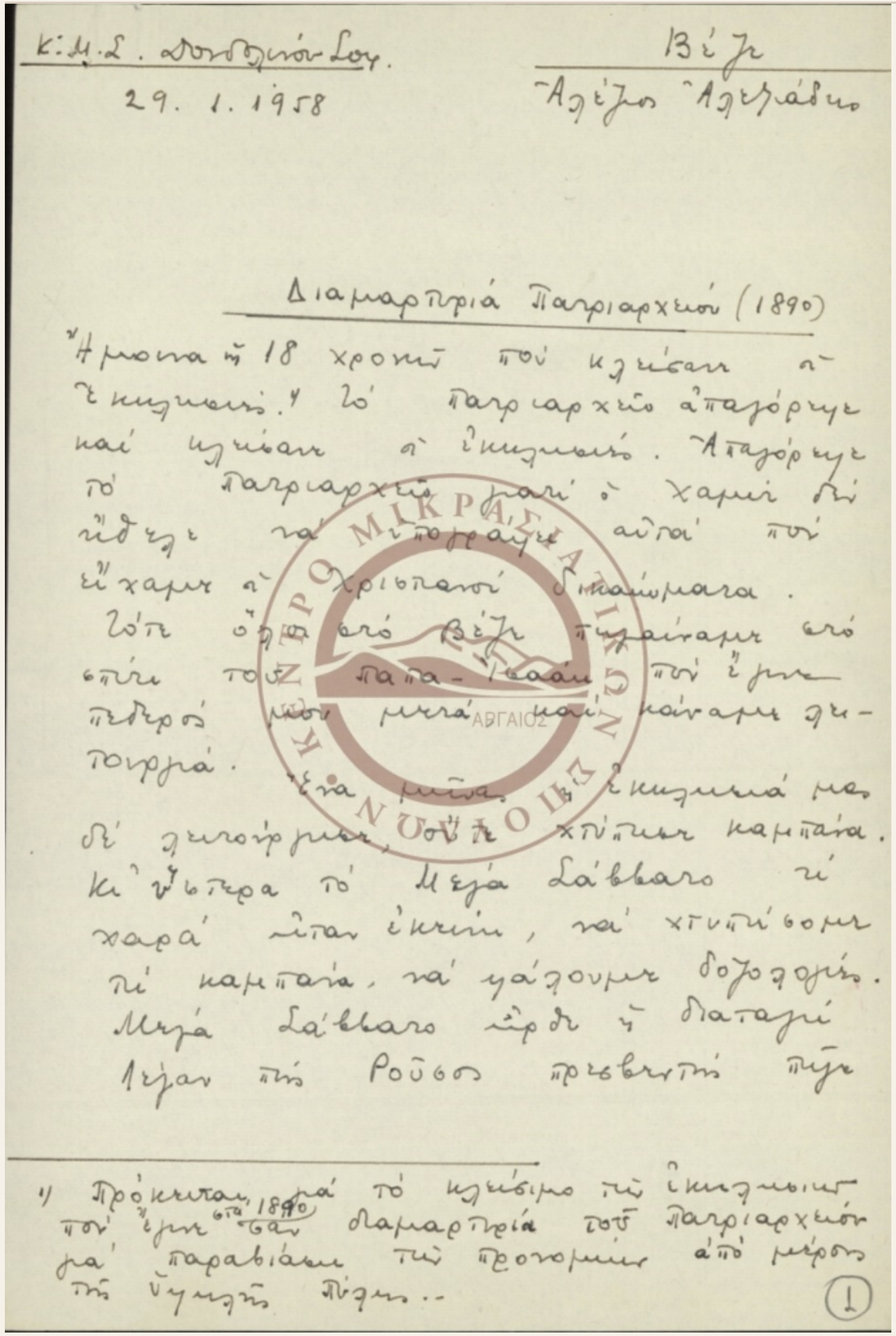

English rendering of the source text

29 January 1958. Vekse (Βέξε). The informant’s name is read in the handwriting as “Alexos Alexiadis”. Heading: “The Patriarchate’s protest (1890)”.

“I was eighteen at the time; the churches were closed. The Patriarchate forbade [services] and the churches closed. The Patriarchate made this protest because Hamid did not want to accept the [rights/privileges] we had.

At that time all of Vekse used to go to Papa Isaak’s house. The expression ‘my father-in-law’ is used [for Papa Isaak]. We held services/liturgy there. [A few illegible lines.] For a while no liturgy was held in our church; the bell did not ring. Then Holy Saturday came … [partly illegible phrase] … we rang the bell.”

This is an oral history testimony. The narrator recalls in 1958 an event of 1890. Words in the middle sections could not be fully deciphered because of the stamp and handwriting; the expression ‘secret worship’ is not a literal word of the document but an interpretation of the practice described.

NOTE: These two images were shared separately from the 176-page PDF, in earlier messages.

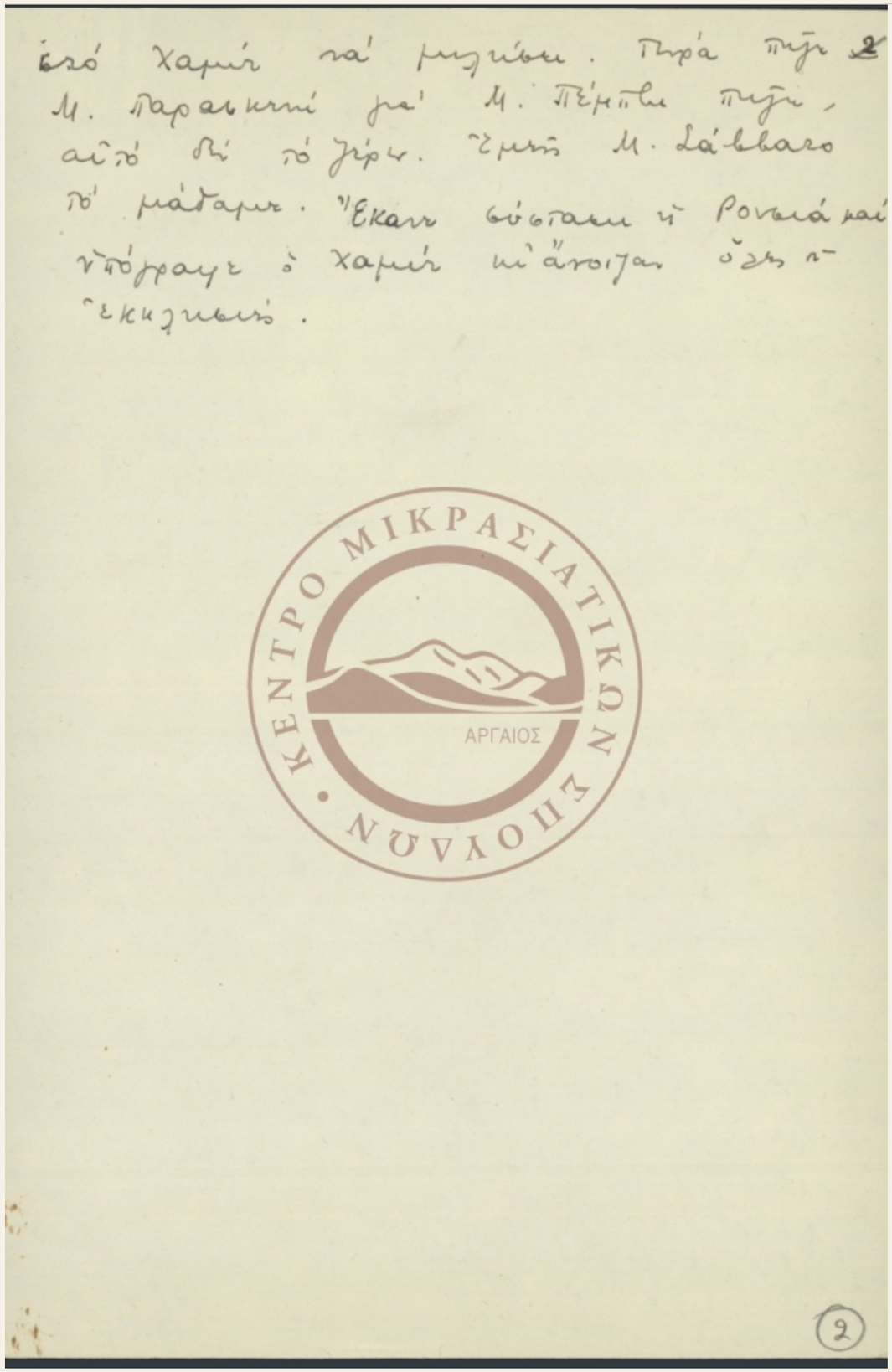

English rendering of the source text

Continuation of the “Patriarchate’s protest (1890)” account on the previous page.

At the beginning of the text there is an explanation about Sultan Hamid and about people going to another person/on a mission; I cannot reliably decipher this part with the proper names. [Illegible words.] At the end of the account the following statement is clearly legible:

“Russia made an intervention; Hamid backed down and all the churches were opened.”

Literal original: “Ἔκανε σύσταση ἡ Ρουσία καὶ ὑποχώρησε ὁ Χαμίτ κι ἄνοιξαν ὅλες οἱ ἐκκλησιές.”

The testimony recounts the 1890 event as a historical memory. The exact date of the reopening, the details and the people involved should be verified separately from independent sources.

NOTE: These two images were shared separately from the 176-page PDF, in earlier messages.